

Hogei urte Jose Miguel Etxeberria "Naparra" desagertu zela

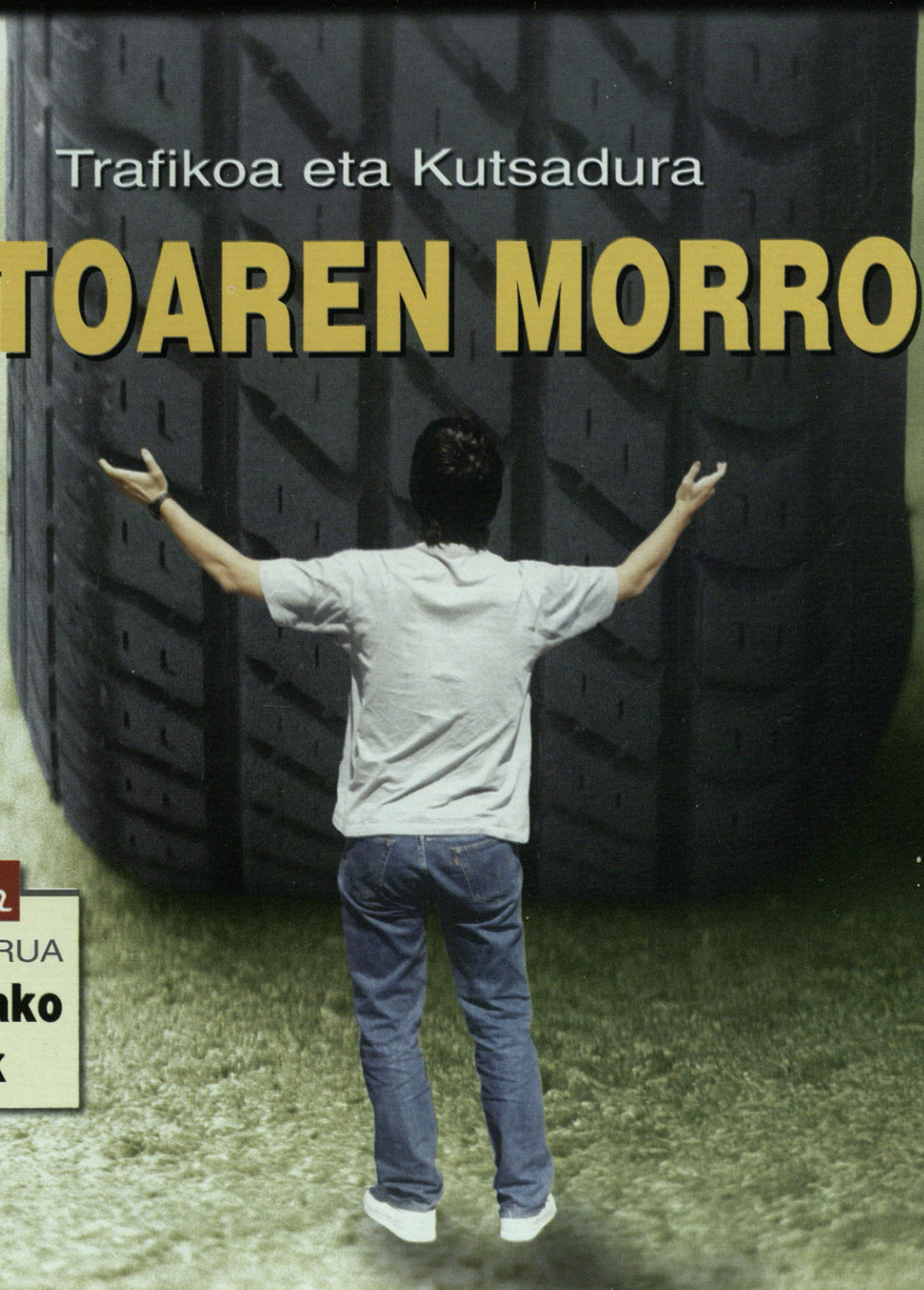
ARGIA

E u s k a l H e r r i k o A s t e k a r i a

Trafikoa eta Kutsadura

AUTOAREN MORROI

larrun

MAHAINGURUA

**Literaturako
berriak**

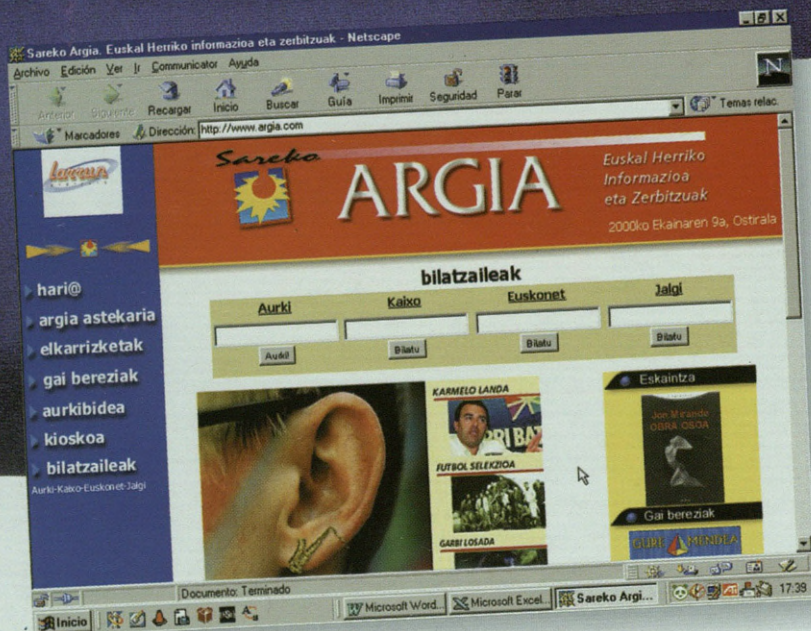

Joxe Mari Olasagasti

"Itsasoko aizkolaria izateak txapeldunago egiten nau"

*Etengabe aritu gara aldatzen.
Baina egun gutxi barru...*

00-06-26:
JAUZIA

Sareko Argia hau zahar utziko dugu

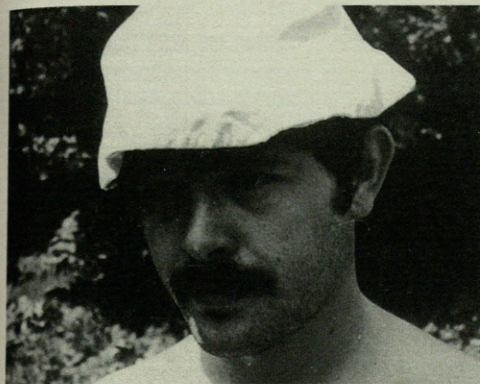
www.argia.com

Euskal Prentsa On-Line

Ametzagaiñaren Teknologiaz

Argazkia: Ruben Plaza
Diseinua: Aitzol Goikoetxea

■ **Duela hogeit urte desagertu zen 'Naparra' Iparraldean** 8

■ **Araba Euskaraz 2000: beldarra zain dago** 23

■ **Kotxeak harrapatzeko zorian** 27

■ **Joxe Mari Olasagasti: "Itsasoko aizkolaria izateak txapeldunago egiten nau"** 34

ORRIZ ORRI

Gora Pro Nobis. <i>Asisko Urmeneta</i>	4
Irakurleak mintzo	5

POLITIKA

Euskal Politikaren Termometroa	6
Duela hogeit urte desagertu zen 'Naparra'	
Iparraldean. <i>Mikel Asurmendi. Xabier Letona</i>	8

EKONOMIA

LPEEk erabat baldintzatzen du munduko ekonomia. <i>Daniel Udalaiz</i>	14
---	----

EUSKARA

Euskal Herria ezagutaraziko dute Londresen. <i>Katixa Garate</i>	19
--	----

GIZARTEA

Araba Euskaraz 2000: beldarra zain dago. <i>Katixa Garate</i>	23
Kotxeak harrapatzeko zorian. <i>Izaskun Jauregi</i>	27
Elkarriketa: <i>Joxe Mari Olasagasti. Beñat Doxandabaratz. Onintza Irureta</i>	34

KULTURA

Euskal Kulturaren Ezpalak	40
Europako garaileak Tolosan lehian. <i>Joxemi Saizar</i>	42

ASTIA HARTUTA

Argitalpenak	46
Telebista-Irratia. <i>Beñat Doxandabaratz</i>	48
Agenda	51
Bizia	52
Ihesi	53
Denborapasak	56

IRITZIAK

Kultura: <i>Ima Eguen</i>	44
Azkena: <i>Jose Inazio Ansorena</i>	58

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Aldundia

Kultura, Euskara, Gazteria eta
Kirol Departamentua

Argitarapen berron ediziorikoa laguntzaile.

kutxa gizarte-ekintza
obra social

MUGA ALDE PATETIK :

JABEA: KOMUNIKAZIO BIZIAGOA, S.A.L.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.

Kontseilu Editorialeko Arduraduna:
Baleren Bakaikoa.

Erredakzioa: Nagore Irazustabarrena,
Onintza Irureta, Xabier Letona, Eriz
Zapirain.

Maketazioa: Berdaitz Goia.

Grafismoa: Aitzol Goikoetxea.

Administrazioa: Marijo Aierza.

Harpidetzak: Olatz Korta, Edurne
Urruzmendi.

Hedapena: Ixabel Bereziartua.

Publizitate: Iñigo Txintxurreta, Aloña
Soraluze, Bego Zuza.

Argazkiak: Alberto Elozegi.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15. 20160
Lasarte-Oria. Tel.: 943 37 15 45. Faxak:
943 37 34 03 (erredakzioa)/943 36 10 48
(komertziala).

IPARRALDEA: Xalbardin baita.

64122 Urruña. Tel.: 559 47 60 00.

Faxa: 559 47 60 01.

NAFARROA: Gazteluko Plaza 44,
3.eskuina. 31001 Iruñea.

Tel.: 948 22 22 85.

POSTA ELEKTRONIKOA:

Erredakzioa: kazeta@argia.com

Komertziala: komertzial@argia.com

WEB ORRIALDEA

www.argia.com

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.

ISSN: 0213-909X.

BATZORDE PAREKIDEA: 72562 E.

INPRIMATEGIA: Antza, S.A.L.

INFORMATIKA: A.S.P., S.A.L.

Harpidetza sariak:

Hego Euskal Herria .15.600 pta./93,76 euro

Ipar Euskal Herria . . .746 lib./113,73 euro

Espainia15.600 pta./93,76 euro

Beste atzerriak . . .20.100 pta./120,8 euro

Airez31.450 pta./189,02 euro

KOMUNIKAZIO BIZIAGOA, S.A.L.
Ametzagaiña Taldeko partaidea da

Erriberako izenak beti erda- raz?

ARGIA-ren 1762 zenbakian Jokin Muñoz nafar idazleari egindako elkar-
rizzketa bat aurkitu dugu. Bertan, Kas-
tejon herri nafarra erdal grafiaz idatzi-
ta ikusi dugu ("Castejon"), beste
alditan eta Erriberako beste izenekin
aldizkari honetan irakurri dugun beza-
la.

Harritzekoa da ARGIAren eta beste
komunikabide euskaltzaileen jarrera:
Nafarroa osorako euskararen ofizialta-
suna eskatu eta gero haien
egunkari/aldizkarietan Erriberako ize-
nak erdaraz ikustea. Kastejon, Biana,
Zentroniko edo Karakarre zuek Caste-
jon, Viana, Cintruenigo edo Carcar
bihurtzen duzue lasai asko. Zein irizpi-
derekin? Euskaltzaindiak aspaldian fin-
katu zituen euskarazko izenak baina
zuek, antza denez, ez zarete oraindik
ohartu.

Bi azalpen besterik ez zaizkit buru-
ratzen: izen ofizialak bakarrik aintza-
kotzat hartzen duzue (kriterio horren
arabera, hemendik aurrera idatz eza-
zue beti Bayonne, Hendaye, Espelette
edo Sangüesa) edota kaleko euskaldu-
nek erabiltzen dutena ontzat ematen
duzue (baita kasu honetan ere, kontse-
kuenteak izateko, Vitoria, Estella,
Burdeos edo Laguardia idatzi beharko
zen Gasteiz, Lizarra, Bordele edo
Biasteriren orde, haiek baitira eus-

kaldunzahar gehienek erabiltzen
dituzten izenak).

Bitxiago suertatzen zait Euskal
Herrikan kanpoko izen batzuk euskal
grafiaz ikustea (Bartzelona, Korsika,
Ekuador...) eta Nafarroako batzuk erdal
grafiaz irakurtzea. Benetan, ez dut
ulertzen.

Ez naiz hizkuntzalaritzan aditua,
baina senak esaten dit Euskal Herriko
izen guztiak -euskaraz idaztean- eus-
karazko grafiarekin idatzi beharko
zirela.

JOSU ALBERO RODRIGUEZ
AZPEITIA

Hiruko Txikian

LA BLONDE

Lapurdiko Donibane Lohizune-
ko auzapeza. RPR berriatuaren
ikurra. Madrilan ikusi dute
eskuz esku Aznar eta Mayor Oreja-
kin. Batera. Eta Euskal Herriari dago-
kionez bat eginda. Garbi adierazi du:
Euskal Departamendua, Frantziako
eta Espainiako Euskal Herriek egunen
batean bat egin zezaten abiapuntua
da. Ekia baino argiago. Iparraldeko
barnekaldeko herriska gutxituen
asmoa eta xedea omen da delako
Departamenduarena. Beren hizkuntza
zaharkitua naturalki erdoilak jota hil-
tzear, Frantziak kostaldetik eskaini
modernitatearen biziaren aukerari

desesperatuki aurre egiten dion
eskertzarreko ezjende batzuren
oldartzea omen. Belaunaldi batek
irentsiko duen minoria. Bravo pour la
blonde. Liburuetoako euskara ez ei da
eskuara. Areago, liburuetoako hori
omen dute barnekaldekoek -ez daki-
ten arren- etsai. Euskara entzun eta
kafarnaunesaz jotzeko adina ezjakina
den baten aldetik, igarbide zuzena.
Okerrena da, hurrengo hauteskunde-
tan bera ez bada bere klonikoren bat
berri irabazteko egoeran gaudela.
Izan ere, ez badugu motzean asma-
tzen gureak egin baitezake ●

◆ **JOXE MARI OSTOLAZA**

T E R M O

TXANPONA

IRUZUR
ANONIMOAK

Egiazko arduradunen nortasuna gordetzen duten iruzur fiskalen gainera zenbait berri izan da azken boladan: Gipuzkoan 1.000 milioi pezeta (40 milioi libera) baino gehiagoko etxebizitzairuzurra eta Bizkaian ehundaka milioi pezetako beste zenbait iruzur fiskal. Eta beste iruzur anonimo bat: Bilbon Ekuadorretik zetorren eskulana legez kanpo barneratzen zuen sarearena. Egunean (baita jai egunetan ere) 10 orduz lan egiten zuten Ekuadorreko 16 langile atzeman zituzten Basauriko obra batean. Obra horietan zebiltzan enpresak egoitza Bilboko Buenos Aires kalean duten Covar SL eta Urivex dira. Poliziak enpresa bion administrariak eta ahalduak atxilotu zituen. Ez zaigu, ordea, iruzurgile hauen benetako nortasuna ezagutzera eman. Aski da! Ohikoa da poliziaren aldetik jardunbide hori, are gehiago "in fraganti" atzeman dituztenean. Zergatik? Ez dute jokabide bera arrazoi politikoengatik (sarri frogarik gabe) atxilotzen dituztenekin. Behartsuekin jotzen duten iruzurgile hauen izen-deiturak ezagutu behar ditugu. Sozialki baztertzeo ●

◆ DANIEL UDALAITZ

PSE-EE-REN PROPOSAMENA EUSKO
LEGEbiltzarrean

OSTIRALEAN eztabaidatuko da Eusko Legebiltzarrean PSE-EEk alderdien arteko elkarriketa mahaia osatzeko egin duen proposamena. EAJk eta EAK proposamena ondo hartu zuten berau ezagutu zenean eta, antza, sozialistek "euskal erabaki esparrua" onartzea litzateke proposamena aurrera eramateko EAJtik eskatuko litzatekeen baldintza. Duda barik, euskal politikagintzak bizi duen zurrumbiloa kontuan hartuta, orain arteko osoko bilkura bizienetakoa izan daiteke.

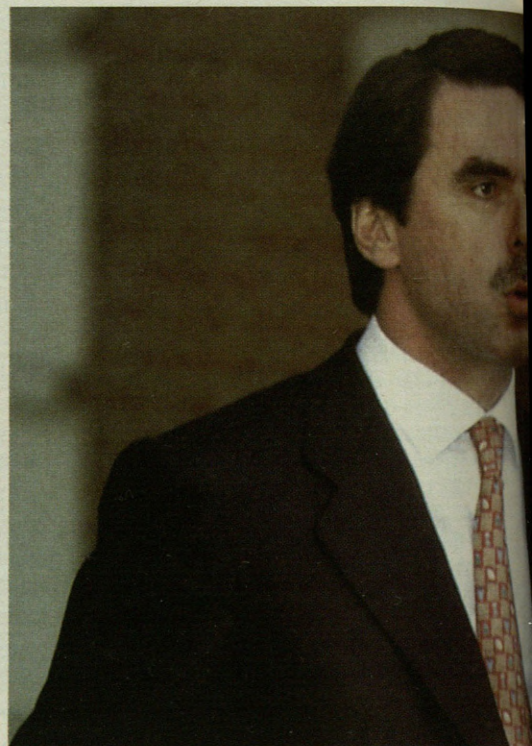
EAJ-REN BARNE EZTABAIDA

BURUZAGI jeltzaleek komunikabideetan egindako adierazpenak aski izan dira EAJren barruan bizi den zaparradaz jabetzeko. Norabidearekiko eztabaida bai, baina lasaitasunez bideratzen ari dela aipatu dute EAJko heledunek. Ibarretxe lehendakariak iragarritako norabide aldaketa segurutzat jotzen da eta EBBko ordezkari gorenak ere "etapa bat amaitutzat" jo dute. Oinarriak azken batzar nagusiak egindako ponentzia politikoa egongo dira, baina bide, bidaide eta moldeetan izango dira berritasunak, sozialistekiko harreman eta asmoak finkatu ahala gauzatuko bide direnak.

ALBERTO ELOSEGI

■ EAJk norabide aldaketa iragarri du.

BATASUNA PROZESUA AURRERA

EZKER abertzalea HBren inguruan berreraikitze zeko asmoa duen prozesuaren aurkezpenak aurrera doaz herriz herri, ilusio andana eta esperantza zitituak sortuz. Alta, argi ikusten da bizi den egoerak gatazkatsuak biziki zailduko duela prozesuaren bidea, kaera, besteak beste, egungo gatazka armatuaren egoera gainditu arte ezker zabal eta eraginkor hartzeko delako gauzatu pentsatzen duen jende ugari dagoelako.

GAL TALDEEN DOSIERRAK ITXIAK

LASA-ZABALA auziari buruz hitz egin duen Iñigo Iruin abokatuak Baionan, Oroit eta Sala taldeak gonbidatuta. Madrilgo Entzutegi Nazionala fiskaltzak GALEko dossier guztiak itxi nahi dituela salatu zuen abokatuak. Iruinen iritziz, GAL auziari

B A H E A

- Patxi Zabaleta, EHko hautetsia: "Ez naiz proposamen subiranoaren aldekoa. Autonomia Estatutuaren eta autodeterminazioaren proposamenen aldekoa naiz. Azken hau KASen azaltzen zen proposamena da".
- Xabier Arzalluz, EAJko lehendakaria: "Ea orain 'El Pais' edo 'El Correo'ko editorialek erabaki behar duten EAJri buruz, edo tertuliano batzuek, gauean entzun baitut EAJ dirulaguntza publikoetatik bizi dela eta, beraz, herritar guztiek erabaki behar zutela EAJri

E T R O A

BELDURGARRIA

Jose Maria Aznar Espainiako Gobernuko lehendakariak iragan astean euskal gizartean bizi den egoeraz emandako ikuspegia beldurgarria izan zen. Nagusiak morroiei erabateko tinkotasunez egindako errieta zirudien. PSOE "euskal arazoari buruzko" estatu itunera deitzeko eta bestelako tentaldietatik aldentzeko mezua argia zen. Jeltzaleei argiago eta gogorrago adierazi die non dagoen bidea: Lizarra utzi, burujabetza asmoak alboratu eta egungo zuzendaritzaren dimisioa; "utzi abertzale izateari" irakurri zitekeen argi lerro artean. Espainiarik eskuindar eta atzerakoiaren itzala utzi zuen agerian. Eta helburua ere bai: Ajuria Enea hartzeko estrategiak aurrera darrai.

kondenatuak indultu bidez askatzeak, GAL eta Estatu espainiarraren arteko loturak begibistan uzten ditu. Jose Amedoren askapena da lehen adibidea.

PP AJURIA ENERA BEGIRA

EKAINAREN bigarren hamabostaldian egingo ditu PPK bere kongresu probintzialak. Helburu nagusia PPren barne egitura Eusko Jaurlaritza gidatzeko prestaketa lanetan oinarrituko da. Bizkaian hilaren 16 eta 17an bilduko dira, Gipuzkoan hilaren 24an eta Araban ekainaren 30ean eta uztailaren 1ean.

IBARRETXE ETA SANZ PAUEN

PIRINIO Atlantikoetako Lan Komunitatearen bilkuran egin zuten topo Juan Jose Ibarretxe

eta Miguel Sanz lehendakariak, eta elkarrekin hizketan aritu ziren bertan. Urtebete bildu gabe ziren eta azaroan, su-etenaren haustura eta gero, nafarrak bertan behera utzi zituen EAE eta Foru Komunitatearen arteko harremanak.

■ Ibarretxe eta Sanz lehendakariak.

■ Joseba Alvarez.

IZPIAK

Joseba Alvarez izango da aurrerantzean Euskal Herri-tarrok taldeko nazioarteko batzordearen arduraduna. Halaber, **Pernando Barrena** Europarako arduraduna izango da eta **Jone Goirizelaiak** Ameriketako erantzukizuna bereganatuko du.

Filipe Aramendi da heldu den martxoko kantonamenduko bozketarako Abertzaleen Batasunako hautagaie-tako bat. Hendaiko kan-tonamenduan aurkeztuko da abokatu urruñarra.

Joaquin Navarro magis-tratuak "Buenos dias, Eus-kadi" liburua plazaratu du, Euskal Herrian bizi den gatazkari buruz bere iritzia emanez. Besteak beste, su-eten garaian gertatutakoa azter-tzen du eta "Espainiar patriotismo konstituziona-lak" autonomietatik haran-tzagoko urratsik ez duela onar-tzen azpimarratzen du.

■ Joaquin Navarro.

buruz. Hori nik entzun nuen".

• Mari Carmen Hernandez, Jesus Mari Pedrosaren alarguna: "Horren muturrera heldu gara, ez dudala samur ikusten hau konpontzea; edozein modutan, hemen alde bietatik dago amore eman beharra, eta elkarrekin hitz egin beharra".

• Enrique Villar, Espainiako gobernu ordezkaria EAEn: "Egin beharko genuke, baina zaila zaigu guk bilatzen ditugun hiltzaileekin elkar lanean ari den gobernu batekin zenbait datu konpartitzea. Ez dago behar adinako elkarlanik, baina akordioa gaitz izango da".

Ekainaren 11n hogeit hamar urte bete dira Jose Miguel Etxeberria 'Naparra' euskal militantea desagertu zela. 'Pertur' eta 'Popo' rekin batera hiru dira gure historia berrian desagertuizkoak diren militante iraultzaileak. Afera bakoitza mundu bat izan da, 'Naparra' rena berea.

DUELA HOGEI URTE DESAGERTU ZEN 'NAPARRA' IPARRALDEAN

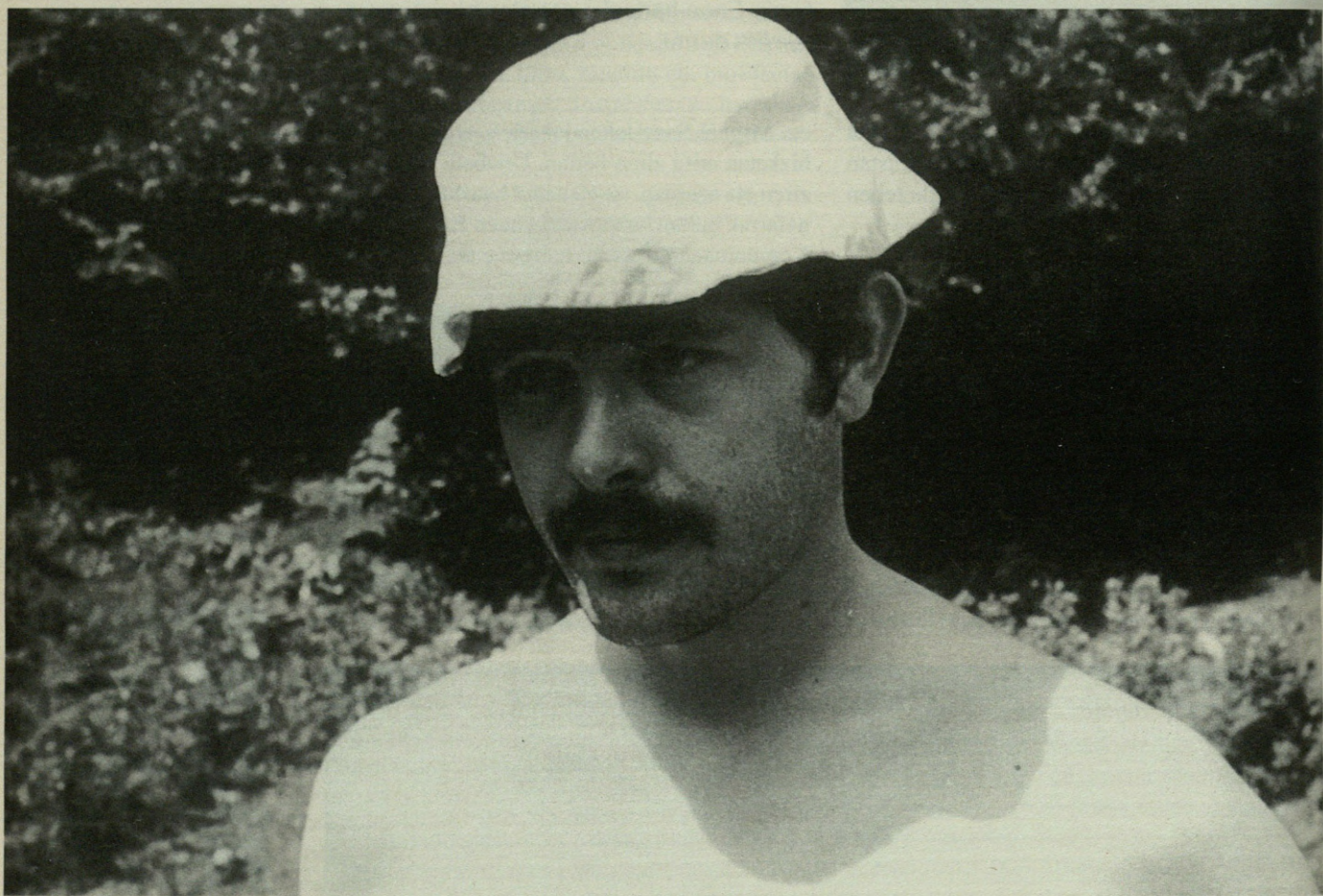
Jose Miguel Etxeberria Alvarez 'Naparra' 1958ko apirilaren 14an sortu zen Iruñean. 1931. urtean Espainiako Bigarren Errepublikaren garaian, Jose Miguelen sorteguna paregabea izan omen zen bere familian. Hiru haurrideen bigarrena izan zen eta Josulagunen eskolan ikasi zuen. Aita Gipuzkoako Alegia herrikoa izaki, Jose Miguelek bertan eman zituen gaztaro aldiak. Hartara, txikitatik Alegiako eus-

kal giroan eta Iruñeko kalean hazi eta hezi izan zen. Gerora ere, Alegian bereziki eta berotasunez gogoratu izan dute 'Naparra'. Halaber, oroimen monolitoa Iola baserrian dago, Lizartzan.

ETA-N IZANIKO AUTONOMOA.

Josulagunen eskolako heziketak Jose Miguelen nortasunaren bi ezaugarri azaleratu omen zituen: euskal nortasunaz zeuzkan arrenkurak areagotu zitzaizkion eta eskolaren metodologia hierarkikoare-

kiko nortasun aurkaria areagotu zitzaion. Francoren heriotzaren osteko garaian LKI-ETA VI.n militatu bide zuen. Ezker abertzalearen baitan ematen ziren eztabaida ideologikoetan eta orduko kale borrokan jardun zuen. ETA politiko-militarreko berezietan aritu omen zen gero. 1977. urtea aldean, berriz, hasi omen zen ETA militarrean. Dena esatera, eta garaian bizi zen nahaspilaren ondorioz, militante hasi berriek, zenbaitetan, ez zuten jakiten ETAn zein adarrean ari-

■ Jose Miguel Etxeberria 'Naparra' ren irudietako bat Iparraldean.

■ Komando Autonomoak: ekimen armatu antikapitalista eta asanbleario baten ametsa, independentzia eta sozialismoaren bidean

Komando Autonomoen jarduera 1977an hasi zen. Beren sorrera ulertzeko LAIAren bilakabideari jarraitu behar zaio, ordea. LAIA 1973an ETAtik sortu langile frontea izan zen eta KASeko partaide. ETA bitan banandu zen: *miliak* eta *poli-miliak*. LAIA ere bitan banatu zen 1977an; batzuek KAS alternatiba taktikoari uko egin zioten LAIA EZ sortuz. LAIA EZ alderdiak klase autonomia aldarrikatu zuen.

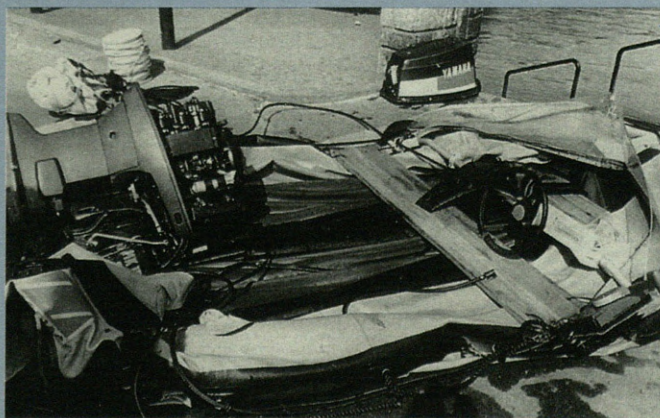
HIRUGARREN BIDEA. 1977an Espainiako Estatuaren erreforma bideratzen hasi zen eta hiru erakunde armatuak hiru estrategia iraultzaile ezberdin lantzen zituzten Euskal Herria independente eta sozialistaren bidean. ETA militarrek Euskal Herrian demokrazia gauzatzeko KAS alternatibaren onarpena jotzen zuen gutxieneko baldintzat. ETA politiko-militarrak (VII. biltzarra burutu ostean, EIA alderdi politikoaren sorrera posibilitatzen zuena), politika posibilista baten mesedean jarri zuen jarduera armatua hurrengo urteetan.

Komando Autonomoak, berriz, autonomo, independentista eta antikapitalista bezala agertu ziren. Ideologikoki KAS alternatiba interklasistarekiko kritikoak ziren eta ez zuten aurreko bi erakundeen egitura hierarkikoa onartzen. Komando Autonomoek hirugarren bide armatu alternatiboa eta asanblearioa aldarrikatu zuten. Hainbat bidetatik etorritako taldeak bildu ziren autonomoetan. ETArekin VI. biltzarraren ostean, V. batzarrarekin eta eta VI. arekin bat egin ez zuten militanteak ziren talde batean; herri langilearen borroka ekintza armatuaz osatu nahi zuen. Beste talde bat, herriz herriko asanblea jendetsuen arieran sortu zen; herriaren eremu askeak borroka armatuaren laguntzaz lortuko zirela mantentzen zuen. Hirugarren taldea, bi ETako disidenteak ziren, klandestinitatean

eta borroka armatuan zailduak. Laugarren taldea, LAIA EZ ingurutik etorri zen. Urola bailara eta Pasaia/Errearteria eta Tolosaldean burutu zituzten Autonomoek beren lehen ekintzak, klase enpresarialaren kontra zuzenduak nagusiki. Gasteiz, Iruñea eta Arrasate autonomoen plaza sendoak bihurtu ziren, eta Estatuko indar armatuen aurkako ekintza ugari burutu zuten ere. Arrasaten hil zituen Guardia Zibilak lehen militante autonomoak: Jose Mari Iturriotz 'Zapa' eta Roberto Aranburu.

'ETA'KO AUTONOMOAK. 1977tik 1979ra bitartean

herri xeheak ez zituen autonomoak miliengandik erabat bereizten. Beren estrategiak ezberdinak ziren, ordea. Konstituziotik jalgi zen Gernikako Autonomia onartu zen 1978an; anartean, Herri Bata-suna hauteskundeetan lehia-tzeko sortua zela. 1979ko urrian, Autonomoek German Gonzalez azgarkilaria hil zuten Urretxun. ETA biek Autonomoekin harremanik ez zutela azaldu zuten eta HBk bere desadostasuna agertu ere publikoki. Erakunde

■ Pasaiaiko zeladan bizi zuten sarraskia autonomoek.

armatuen arteko ezberdintasunak argitu eta areagotuko ziren orduan, harremanak biziki gaiztotzeraino. BVEk 78tik 82ra 32 hilketa burutu zituen. Artean, Jose Miguel Etxeberria 'Naparra' 1980ko ekainean desagertu izan zen. ETA eta Komando Autonomoen arteko desadostasun handienak 1984ko otsailean jalgi ziren. Autonomoek PSOEko Enrique Casas hil zuten; ZEN planaren arduradunetakotzat jo zuten. Atentatua hauteskunde autonomikoak burutzeko hiru egun falta zirelarik izan zen. HBko Mahai Nazionalak atentatua kondenatu zuen. Autonomoak ezkutuko hariak mugituak zirela esan zuen HBk. Komando Autonomoak 80ko hamarkadan ahituz joan ziren, baita ETA politiko-militarra ere. ETA militarra izan da berean jarraitu duen talde bakarra ●

tzen ziren ere. Jose Miguel Etxeberria herbesterratu zenean jadanik autonomoetako kide ei zen.

biletik ezagutu zuen militante autonomo baten arabera- bere adinerako oso jantzia zegoen politikoki. Teorizatze orduan,

nortasuna gogoratzean, "Euskal Herriaren aldeko kausan hil diren militanteen nortasunaz idaztean mitifikatzeko dagoen ohiko joeratik" aldendu

nahi izan du aipaturiko burkideak eta Naparraren bertuteak nahiz gabeziak isildu halaber. Nolanahi zela ere, bere jite eta izaera politikoak ETA erakunde

NAPARRA ETA BAKUNIN. Etxeberria 1978. urteko ondarrean erbesteratu zen Iparraldera. Burkideek 'Naparra' zertitoten bere jatorriarengatik,

baita Bakunin ere bere ideologiarengatik. 20 urte besterik ez zituen arren-oso hur-

□ Ideologia asanblearismoan oinarritzen zuten eta kapitalismoari aitzi egiteko ekintza militarrek beharrezkotzat jotzen zituen

ahalmen gehiago zuen idazteko hizlari gisa aritzeko baino, alta 'Naparra' ren

militarraren izaerarekin tupust egin bide zuten eta Komando Autonomo Antikapi-

■ Familia: hogei urte ondoren gorpuzkinen zain

Hogei urte luze iragan dira Jose Miguel Etxeberria "Naparra" errefuxiatua zegoela Lapurdin desagertu zenetik. Gazi ugari eta gozorik gabeko hogei urte Iruñeko Gazteluko Ingurubidean bizi den Etxeberria-Alvarez familiarentzat. Seme eta anai galduren sofrimenduari bere desagerpenaren inguruan izandako ika-mika guztiak gehitu behar izan zaizkio urteen joan etorrian.

Celes Alvarez eta Patxi Etxeberria dira aita-ama, Camino arreba eta Eneko anaia gaztea. Camino ezik, beste hiru familiakideak ditugu mahaiaren bueltan. Hogei urte iragan dira baina haiek orainaldian hitz egiten dute Jose Migueli buruz. Haren gorpuari buruz ezer ez jakiteak ez die ematen besterako tarterik. Urte asko dira eta gaiaren inguruan jardun duten aldiak kontaezinak, baina samina indarrez ageri da mahaiaren inguruan. Poza ere bai, ordea, hango edo hemengo pasarteak gogoratzean. Harro dira seme eta anaiak.

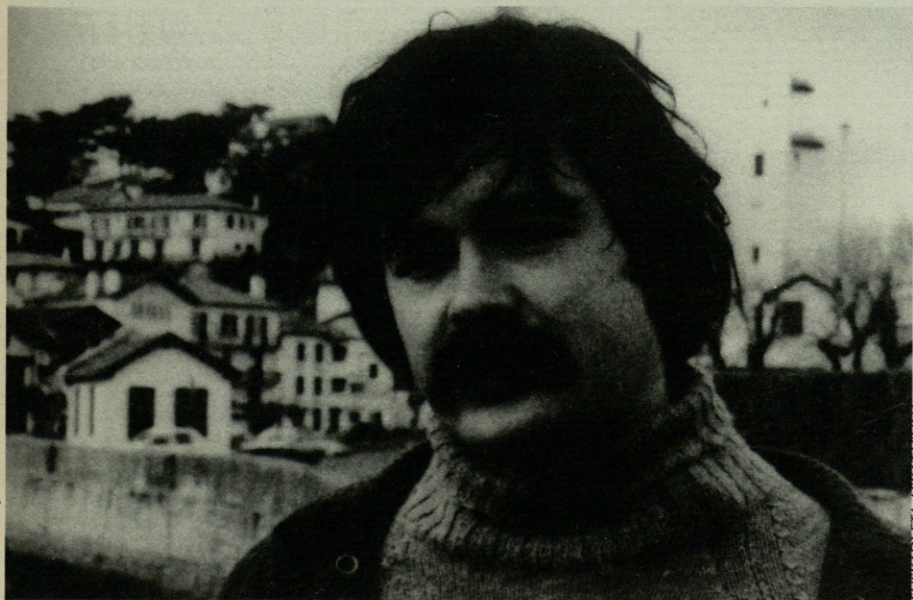
1978ko abenduaren hasierako egunetan egin zuen alde Iruñeko etxetik Iparraldera bidean. Aste batzuk geroago, abenduaren 22 eta 23an bildu ziren berriz semearekin Iparraldean. "*Berak ordua jartzen zuen eta hara gindoazen gu, ezin ginen gure kabuz joan*". Garaiko klandestinitate kontuek ala eskatzen zuen eta etxebarratarrek ere hala egiten zuten. 79ko martxoan atxilotu egin zutela gogora ekartzen dute familiakideek, "*Frantzia uzteko agindua ere jaso zuen orduan*". Hiru hilabeteetan ez zuten bere berririk izan. Baina gero gehiagotan ere izan ziren berarekin. Desagertu baino hiru egun lehenago, ekainaren 8an, izan ziren berarekin azkenekoz eta Alegiko lehengusu batzuk ekainaren 10ean izan ziren berarekin. 11n zita bat zuen norbaitekin, baina ez da argi zita horretan izan zen ala ez. "Naparraren" heriotzaren bertsioetara heldu gara eta, mingotsa izan arren, mahai

gainean geratu da gaia. "*Guk ez dugu zalantzarik, Batallón Vasco-Español izan zen gure semea desagertarazi zuen taldea eta horretarako baliatu zuen Escaleras zator edo zelatarri hura. Datu ugari ditugu hala izan zela sinesteko, Jose Miguel pertsona erreferentziala zen, interrogatorio zenbaitetan poliziak Naparrari buruz jakin beharrekoa bazekiela jakinarazi zien zenbait atxiloturi, Efe agentziaren muntaia poliziala (orduko Efeko norbaitek onartu zigun bezala)...*". Bere garaian, ETatik ere, erakunde honek 'Naparra' ren desagerpenean ez zuela zerikusirik jakinarazi izan zaie behin baino gehiagotan familiako kideei.

Seme eta anaia galdu, desagerpenaren inguruko zurrumurru desberdinak, eta gainera nolabaiteko babes falta ere sentitu izan dute ezker abertzaleko erakundeek aldetik. Joxi eta Joxean izan dira beti desagertuak, eta 'Naparra' rena aparte geratu ei da sarritan. "*Desagertuei buruz aritzean guk behintzat beti esan dugu bost zirela Joxi eta Joxean gorpuzkinak agertu aurretik eta ondoren hiru: 'Pertur', 'Naparra' eta 'Popo'*". Hori bai, zehaztu nahi dute ezker abertzaleko jende askoren laguntza ere izan dutela eta beraien eskerrona ere adierazten diete hauei guztiei.

Hogei urte pasatu dira eta denbora luzea izan arren, desagertuen sendietan dagoen hutsunea ageri da etxe honetan. Begiak amarengana biratzen dira: "*Gorpuzkinak behintzat agertu daitezela. Norbaitek jakin behar du non dauden*", dio amak baieztatuz baino erregutuz. "*Gizatasunik badago, esan diezagutela non dagoen*", gaineratzen du aitak.

Etorkizunari buruz zer? Hariren baten esperantzarik ez da falta. Edozein modutan argi dute zer nahi duten: "*Bere desagerpena kontuan hartu dadila, ez dadila ahaztu. Ez dugu errukirik nahi baina justizia bai*" ●

EUSKADI ETA ASKATASUNA

■ 'Naparra' pertsona ezaguna eta erreferentziala bihurtu zen Iparraldean.

talisten dinamikara bideratu zen 'Naparra'. Bere ideologiak asanblearismoan hartzen zuen funtsa eta sistema kapitalistari aitzi egiteko ekintza militarrek guztiz beharrezkotzat jotzen omen zituen. Hartara, tokian tokiko herri asanbleen erabakiak eta jarduerak indartu aldera talde armatu autonomo asanblearioen egitura eraikitzeke lanetan aritu zen 1979. urtean zehar.

1980ko ekainaren 11n, Ziburun finkatu zuen hitzordu baten arrastoean desagertu zen. Ekainaren 22an, hamaika egunez desagertu ostean BVE (Batallón Vasco Español) talde parapolizial espainiarrak "Deia" egunkariari eginiko dei baten bidez 'Naparra' ren bahiketa hartu zuen bere gain. Uztailaren 4an, berriz, egunkari berari eginiko beste dei baten bidez, 'Naparra' ekainaren 30ean hil zutela eta Donibane Lohizuneko Txantakon lurpe-

■ Eneko anaia eta Celes Alvarez eta Patxi Etxeberria gurasoak Iruñeko gurasoen etxean.

ratua zegoela aditza eman zuen BVEk. Hurrengo asteetan dei nahasgarriak zabaldu ziren prentsan. Uztailaren 7an, berriz, Komando Autonomoek 'Naparra'ren desagertzeari buruzko beren iritzia eman zuten. BVERen errebindikazioa zalantzan jarri zuten erabilitako metodoengatik. Halaber, egun batzuk lehenago Efe agentziak eginiko adierazpenak guztiz arbuatu zituzten autonomoek. Agen-

tziak honela zion: 'Naparra' armen sale-rosketa batean inplikaturik zegoen eta erosketako dirua bere afera propioentzako erabilia zenez, bere kideek garbitu izana da'. Bada daturik esaten duena Efe agentziak berri hau eman bazuen, norbaitek hala egiteko agindua eman zuelako izan zela; ez zuen sinesgarritasun izan. Autonomoek, ordea, 'Pertur' kasuarekin parekatu zuten 'Naparra'ren desagertpe-

na. Autonomoen hitzetan, garai hartarako beren aurkako mehatxuak jasanak zituzten inguruko beste erakunde armatuen aldetik

BVE, ETA, AUTONOMOAK.

'Naparra'ren desagertzearen inguruan bi liburuetan idatzi izan da bereziki: Txalaparta argitaletxeak kaleraturiko "Euskadi eta Askatasuna (Euskal Herria y la liber-

Mila izarreko
Hotela ireki da
Valdegobian

4 BUNGALOW ALOKAIRUAN

Ipar-txabola tankera, era guztietako aukerak: sukaldea, bainugela dutxaz, berogailu aparta, ur beroa, teilatondoa, 6 pertsonentzako tokia eta aparkalekua bertan.

VALDEREJO PARKE NATURALAREN INGURUAN KOKATUA EUSKAL HERRIKO TOKI EZEZAGUNETARIKO BATEAN

• ZERBITZUAK •

Taberna - Jatetxea - Jolastokia - Supermerkatua
- Erizaindegia - Bungalowak - Ur beroa dohainik
- 240 toki - 71 partzela - Erreka

• IHARDUERAK •

Tirolina - Puenting-a - Rapela - Mendi Bizikleta
- Piragua - Valderejon txangoak - Mendi irteerak
- Zaldian ibilaldiak - Igerilekua

■ Ikerketen haritik tiraka

Desagerketaren lehenbiziko salaketa 1980ko ekainaren 17an jarri zuen familiak, 'Naparra' desagertu eta sei egunera, Baionako Epaitegian. Beñat Etxeberri abokatua bideratu zizkien lehenbiziko urrats haiek. 1982an Frantziako justiziak jakinarazi zien kasua bertan behera geratzen zela datu berririk agertu arte. Eta hala geratu da Frantziako Justiziaren aurrean.

1999ko ekainean, ordea, familiak kereila jarri zuen Espainiako Entzutegi Nazionalan, Iñigo Iruin abokatuaren bitartez. 2000.ean kasuak preskribitzen zuen eta zerbait egin behar zen hau saihesteko. Aurreko urte guztietan familiak ez du jarri nahi izan salaketarik, "*bihotzak orainaldian izatea*" eskatzen zielako. Horrez gain, inoiz ez dute izan esperantzarik Espainiako justizian, eta horrek ere atzera bota izan ditu preskripzioaren mugara iritsi diren arte. Entzutegi Nazionalak ikerketa agindu zuen baina Polizia espainiarrak ez zuen ia ekarpenik egin, Jon Juaristiren "*Sacra Nemesis*" liburuan zerbait aipatzen dela eta bertan ETA jotzen dela desagerketaren

egiletzat. Jon Juaristiren liburuan, dena den, hipotesi hori aipatzen da baina BVErena ere bai, eta biak jotzen ditu sinesgarritzat.

Goardia Zibilak ere bere txostena bidaltzen du, BVEk bere gain hartu zituen zenbait atentaturen zerrenda eginez -BVErenak diren beste atentatuetakoz batzuk hor sartu gabe-. Horrez gain, desagerketaren berri bazuela ere adierazten du, BVEk bere gain hartu zuela, baina Komando Autonomoek erreibindikazio hau zalantzan jarri zutela.

Horrez gain, eta abokatuaren eskariz, beste bi eskaera egin ditu Entzutegi Nazionalak: batetik, "Deia"ri Naparra desagertu zeneko erreibindikazioen inguruko datuak eskatu dizkio; bestetik, Baionako polizia judizialari bere garaian egindako ikerketaren berri ematea.

Oraindik ere hariren baten esperantzaz jarraitzen du familiak, GAL kasuen inguruan izan diren espetxeratzeen ondorioz gerra zikinean aritutako norbaitek hari horretatik tira dezakeelakoan ●

tad)" bilduman eta Likiniano elkartearen eskutik "Komando Autonomoak (Sasiaren arantzakada/Una historia anticapitalista)" Zirikatu gaitzizenak idatzi liburuan. Txalapartaren eskutik kaleratu diren liburuetan (Pepe Rei kazetariaren "Intxaurrondo La trama verde" barne) 'Naparra'ren desagertzeari buruzko hipotesiek BVE (Batallón Vasco Español) talde parapoliziala jotzen dute hilketa posiblearen egiletzat. 'Naparra'ren familiak hipotesi honi eman izan dio bere sinesgarritasuna. "Komando Autonomoak Sasiaren Arantzakada" liburuan desagerketaz geroztik izan ohi diren bi hipotesi nagusiak lantzen dira. Hots, 'Naparra' BVEk desagertarazi zuen edo indarrean zeuden beste erakunde armatuetako batek. Nolanahi zen ere, inork ez du inoiz ETA politiko-militarrarekiko inolako susmo edo zantzurik agertu izan. ETA militarra eta Komando Autonomoak ziren orduko beste talde armatuak. Komando Autonomoetako kideek beste erakundetako akusazio ugari jaso zituzten garai hartan, baina autonomoen aburuz, botatako akusazioak funtsik gabekoak ziren. Autonomoen beraien aburuz, akusazio gehienak ezker abertzalearen gidaritzaz nagusia zeramatenen partetik egin ziren Komando Autonomo Antikapitalisten izena zikintzeko. ETArekin izen entzutetsuaren itzalpean lausoturik, herriaren eta 'Naparra'ren familiaren

■ 'Naparra'ren kuadro bat Etxeberria Alvarezarren etxean.

begietara zalantzan jarria izan omen zen Komando Autonomoen ospea.

Beste bi liburutan ere aipatzen da 'Naparra'ren kasua. Batetik, Jon Juaristiren "*Sacra Nemesis*" liburu ezagunean. Hemengo edukia, dena den, batez ere Zirikatutako Komando Autonomoen historia egitean 'Naparra'ri buruz dioenarekin bat egiten du edukiar dagokionez. Beste liburua Txalapartak duela gutxi argitaratutako "*Voluntarios*" da, hemen argialetxe berak argitaratutako "Euskadi ta Askatasuna" bilduman esaten den laburpena egiten da.

'ESCALERAS'. Bi hipotesi nagusi izan ziren 'Naparra'ren desagerpenaren ostean. Hipotesi baten arabera, BVEk garbitu zuen eta 'Escaleras' militante autonomoak parte zuzena izan zuen. 'Escaleras', Julio Cabezas Centeno, 'Mikel' bezala ezagutua ere, Ballesteros komisarioaren eta Jean Pierre Cherid mertzenarioaren esanetara makurtu bide zen eta 'Naparra'ren hilketaren ardura zuzena zatekeen. 'Escaleras' hilda dago egun eta pertsona zitaltzat ekarria zen Komando Autonomoen nahiz erreformatuen munduan.

Beste hipotesiaren arabera, 'Naparra' ez zen Hendaiatik Ziburura bidean zihola BVEk harrapatua izan, baizik eta ETA militarreko ordezkariekin zuen hitzordura iritsi zen. 'Naparra'k Komando Autonomoak egituratzeko lanean ziharduen eta armei buruzko aferra bat trenkatu behar omen zuen haiekin.

Hogei urteotan kalean ahoz aho eta liburuetako orrialdeetan jositako gertakariak eta hipotesiak dira aipatu ditugunak. Erdi tabu ere izan dira sarritan, eremu labankorra, auzi berezia. Bitartean, hori desagertutako seme eta anaiaren gorpuzkinei noizbait lurra emateko itxaropen eta desio sakonarekin bizi direnak, noizbait amets atsedengarri hori gauzatzeko delakoan ●

◆ MIKEL ASURMENDI
◆ XABIER LETONA

euskal astea ekainaren 1tik 25ra durango

IPUIN KONTALARIA Joxemari Carrere

TXISTU ETA ORGANO KONTZERTUA

ESKULANEN ERAKUSKETA

AINTZINEKO ARGAZKIEN ERAKUSKETA

KONTZERTUA "DOINUZAHAR"

ANTZERKIA - Tentazio Konpainia -

"EZ DA HAIN ERREZA"

HITZALDIAK

"JULENE AZPEITIA" IPUIN ETA BERTSO

PAPER LEHIAKETAREN SARI BANAKETA

MUSIKA KONTZERTUA "AMARAUN" taldearekin

KALEJIRA

JOLAS TRADIZIONALAK

III. EMAKUMEEN HERRI KIROLAK ERAKUSTALDIA

EUSKADIKO XVIII. DANTZA JAIALDIA (1. ZATIA)

BERTSO SAIOA

"RESAKA" FANFARRIA

EUSKAL NEKAZARITZA ELIKAGAIEN AZOKA

KALEJIRA

EUSKADIKO XVIII. DANTZA JAIALDIA (2. ZATIA)

HERRI BAZKARIA

X. TRIKITIXA JAIALDIA

ESKU PILOTA PARTIDUAK

ARABA EUSKARAZera BIDAIA (LAUDION)

ESTEGUA AINTZINAKO ERARA

DURANGO
Udala • Ayuntamiento

EL CORREO

Euskadi
PAIS VASCO
Con mucho gusto

BBK
Bilbao Bizkaia Kutxa

LPEEren barruan biltzen diren lurralde petrolio-esportatzaileak ekainaren 21ean bilduko dira Vienan. Munduko ekonomia LPEEren esku dago, eta erakunde horren erabakiek gainerako lurralde guztien prezioak eta inflazioa baldintzatzen dituzte.

LPEE-K ERABAT BALDINTZATZEN DU MUNDUKO EKONOMIA

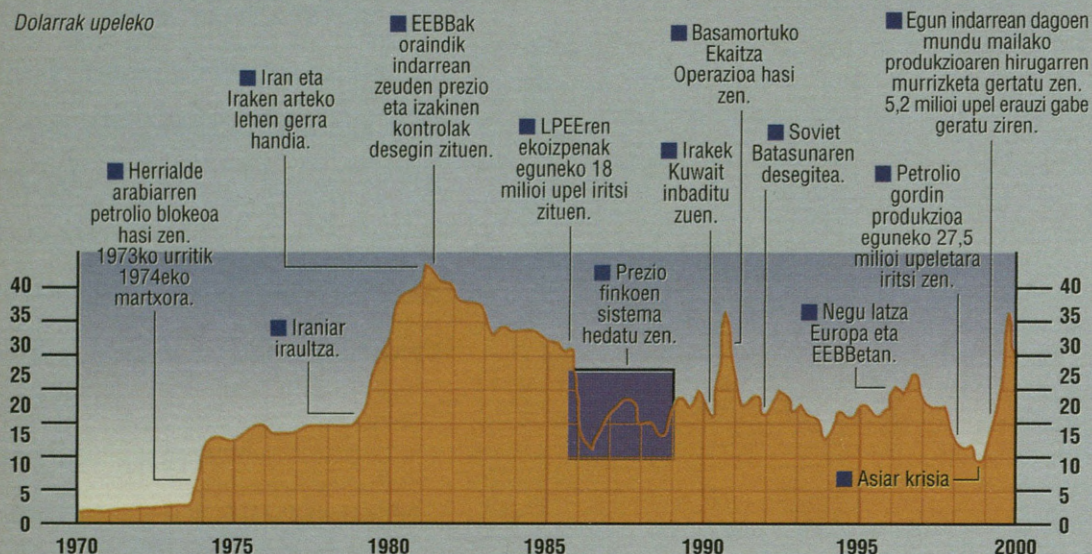
Hilaren 21ean bilduko da LPEE, Lurralde Petrolio-Esportatzaileen Erankudea Vienan. Iragan martxoan petrolioaren produkzioa %7 igotzeko hartu erabakiak (Iranek kontrako iritzia

azaldu zuen) eragindako egoera aztertu-ko dute bertan. Petrolio gordinaren prezioak mundu osoko ekonomian duen eragin izugarriaren ondorioz, herrialde guztiek berebiziko arreta eskaintzen diete erakunde honen bilerei.

264.000 upel gehiago saldu zituen, era horretan kopuru hori 1,7 milioi upeletara igoz. Horren ondorioak berehala nabaritu ziren: upelaren prezioa ia dolar bat jaitsi zen Europan, eta urtarillaz geroztik lehendabiziko aldiz 25 dolarren (4.375 pezeta, 175 libera) azpitik jarri zen.

PETROLIOAREN KOTIZAZIOAREN BILAKAERA

Dolarrak upeleko

APARTEKO BILERA VIENAN.

Bitarte horretan -batez ere Hego Euskal Herrian eta Espainian, eta zertxobait gutxiago Iparraldean, Frantzia eta Europan-familien eta enpresen ekonomiak estualdia jasan behar izan du gasolina eta gasolioa gora eta gora aritu delako. Bitartekari handiek -estatu bakoitzeko petrolio enpresek- eta herrialde bakoitzeko zerga bereziek geroz eta marjina handiagoak

LPEE-REN EKOIZPENA

Upelak eguneko

	2000ko urtarilla	Kuotak (1999ko apirilaren 1a)
Saudi Arabia	7.650.00	7.438.00
Iran	3.440.000	3.359.00
Venezuela	2.830.000	2.720.000
Irak	2.180.000	
Arabiar Emirrerri Batuak	2.060.000	2.000.000
Nigeria	1.920.000	1.885.000
Kuwait	1.990.000	1.836.000
Libia	1.370.000	1.227.000
Indonesia	1.330.000	1.187.000
Aljeria	760.000	731.000
Qatar	640.000	593.000
Guztizkoa	26.080.000	22.976.000
Guztizkoa 10*	23.900.000	22.976.000

* Irak ez da murrizketetan sartzen.

Iturria: EEBBeko Informazio Energetikoko Administrazioa, Middle East Economic Survey (MEES)

Joan den martxoaren 29an bilera guztiz gatazkatsua izan zuten eta, aho batezko adostasuna hautsiz, apirilaren 1az geroztik egunean 1,45 milioi upel gehiago saltzeko erabakia hartu zuten. Iranek "kartelak" hartutako erabaki hori ez onartzeko keinu politikoa egin zuen, baina, hala ere,

lortu nahi dituztelako sortzen dira eten-gabeko igoera horiek. Aipatutako estualdi horien eraginez, dagoeneko, hornitzaileen aurkako boikotak egiteko hainbat deialdi izan da Espainiako Estatuan. Nekazariak ere kalera ateratu dira.

Vienako bilera hori hastear da. Azkenaldi honetan herrialde esportatzaileak nahiz kontsumitzaileak beren lekuak hartzen ibili dira. Herrialde kontsumitzaileak gogor saiatu dira herrialde esportatzaileek geroz eta gehiago ekoizteaz, baina, LPEEko iturriek azken asteetan diotenaren arabera, ez dirudi erakunde horretako herrialdeak petro-

■ Zer da LPEE?

Lurralde Petrolio-Esportatzaileen Erakundea (LPEE) petrolio ekoizle handien elkarte da. 1960an sortu zuten Venezuela, Saudi Arabia, Irak, Iran eta Kuwaiten artean. Gerora Arabiar Emirerriak, Oman, Indonesia, Nigeria, Gabon eta Ekuador sartu ziren. Gaur egun 11 lurralde biltzen ditu, 1990eko hamarkadaren hasieran Ekuador eta Gabon atera zirenetik. Ekoizpena murriztuz prezioak igoaraztea da beren helburu nagusia, aldi berean horniduraren eta prezioaren egonkortasuna lortuz.

LPEEren egoitza iraunkorra Vienan dago, nahiz eta beste leku batzuetan ere bilerak egiten dituen -sarritan Genevan- Martxoko azken bilera Vienan izan zen.

LPEEek nazioartean duen garrantzia erabat garbi geratu zen 1973an, erakundeak arabiarren aldeko eta israeldarren aurkako jarrera tinkoa hartu zuenean. Estatu Batuen aurkako blokeoa ezarri zuen eta, gero, Israelen aldeko beste herrialde batzuegana hedatu zuen blokeoa. Bost hilabete iraun zuen. Nolanahi ere, erakunde honek berak ere jasan behar izan ditu hainbat krisialdi, prezioen igoerak eta jaitsierak eraginez. Igoera eragin zuten artean 1979koa (Iraneko iraultza) eta 1991koa (Kuwaiteko iraultza) aipa genitzake. Jaitsieren artean, berriz, 1986koa (ekoizpenaren igoeragatik jasandako prezioen %50eko beheraka-

da) eta 1998koa (Asiako krisialdia). Krisialdi horietan, aditu batek baino gehiagok LPEEren deuseztapena iragarri zuen, baina erakundeak erabat berreskuratu zuen munduko petrolioaren merkatuan eragiteko gaitasuna.

LPEEri aurre egiteko Ekonomi Lankidetzeta eta Garapenerako Erakundeko (OCDE) herrialde kontsumitzaileek -Europako herrialdeak, gehi Japonia, Estatu Batuak, Australia, Kanada eta Zeelanda Berria- Energiaren Nazioarteko Agentzia eratu zuten. 1974an sortu zen eta, Frantzia izan ezik, OCDEko herrialde guztiak sartu ziren. Petrolioaren prezioak eragindako tentsiorik handieneko urteetan Energiaren Nazioarteko Agentziak hidrokarburoen inportaziorako gehieneko kuota orientagarriak ezarri zituen herrialde bakoitzarentzat ●

■ LPEEek martxoaren 29an Vienan egin bilkura gatazkatsua izan zen.

lioaren ekoizpena areagotzeko asmotan dabilzanik.

Espainiako Petrolio Produktuen Operadoreen Elkarteko lehendakari Aurelio Ayalak berretsi zuenez, prezio igoera hori "nazioarteko arazoa da guztiz", hau da, nazioarteko merkatuetan dagoen petrolioaren urritasunaren arazoa. Horregatik, Vienako bilera horretan ekoizpena

gehitzeko erabakia hartzea espero du. Egun horretan bertan, LPEEko iturriek ziotenez, herrialde esportatzaileek ez dute horrelako asmorik, beren iritzi

oraingo prezioak "egokiak" direlako.

Aurreko bileran izandako ezadostasunak ofizialtasun indarra galarazi zion bilera hari, eta horrek eragin du Vienako

RESA GUIPUZCOANA, S.A.

GIPUZKOAKO KONTZESIONARIO BAKARRA

N-1 444. km.a
Billabona (Gipuzkoa)
Tel.: 943 69 04 00
(8 linea)

Arlo guztietan aitzindariak

bilaren premia. Lurrealde esportatzaile gehienak 20 eta 25 dolar bitarteko prezioaren alde ageri dira, baina Iranek 28raino igoarazi nahiko luke. Prezioaren beherakada garrantzitsu bat gertatzeko ia aukera bakarra, esportatzaileak ekoizpen mugei jaramonik egin gabe elkarren lehian hastea izango litzateke. Baina ez dirudi hala gertatuko denik. Iranek garbi utzi du eskaintza handitzeko inolako asmorik ez duela; eta gainerako herrialdeek eskuartean darabiltzaten prezio murrizpenak iragarri dituzte. Hauek gaitutuko balira, alarma gorria piztuko litzateke.

□ Herrialde kontsumitzaileek petrolio ekoizpenaren areagotzea eskatzen dute; LPEEkoek ordea egungoari eutsi nahi diote

Gerta liteke kuoten igoerak hiru hilabete besterik ez irautea -ez litzateke lehenengo aldia izango-. Gogoratu besterik ez daukagu 1977ko abenduan erabaki zenak hiru hilabete eskas iraun zuela, eta, 1978ko martxoan, eguneko 1,25 milioi upelera murriztu zela eskaintza. Asiako hegoekialdean sortutako finantza krisialdiak erabateko geldialdia eragin zuen petrolioaren eskarian, prezioak ahulduz. Adituek diotenez, ez dirudi egoera hori berriro emango denik. Baina, bestalde, ezin da ahaztu suspertzen hasiak diren ekonomiek gora egin ahal izateko eragile

garrantzitsuenetako bat lehengaien garestitzea dela. LPEEko bederatzi herrialdek petrolioaren salmenta bidez lortzen dute bere esportazioen %50. Beste bi herrial-

■ Petrolio-esportatzaileen egundoko etekinak

Munduan kontsumitzen den energiaren %35 petrolio da, eta horrek garbi erakusten du munduko ekonomian duen funtsezko garrantzia. Halaber, herrialde ekoizle eta esportatzaileentzat esan nahi duen negozioa adierazten du. Nahiz eta oraindik datu ofizialik ez dagoen, upelaren batez besteko prezioa 25 dolarrekoa izan dela kontuan harturik, 1999an 170.000 milioi inguru dolarreko (30 bilioi pezeta, 1,2 bilioi libera) dirutza bildu zutela esan genezake. 1997an, upelaren batez besteko prezioa 19,40 dolarrekoa izanik, 161.600 milioi dolar bildu zuten. 1998an, Asiako krisiaren urtean, kopuru hori 103.700 milioi dolarretara jaitsi zen. Beraz, joan den urtean upelaren prezioa 25 dolar ingurura igoenez, esan genezake LPEEko herrialdeek 1999an 30 bilioi pezeta inguru bildu zituztela.

Zergatik aipatzen da petrolio-upela? Upela ohiko neurri unitatea da, eta 158,97 litro dira. Upela, berez, fisikoki existitu zen, eta Pennsylvaniako lurralde historikoetatik petrolio esportatzeko erabiltzen zen ontzia zen. Mundurako hiru petrolio gordin mota daude. Europarako Ipar Itsasoko Brent izenekoak da erreferentzia eta Estatu Batuetarako Mexikoko Golkoko West Texas Intermediate izenekoak. Biak kalitate maila

ertain-handikotzat jotzen dira, eta horretatik erreferentzi nagusitzat hartzen dira. Hirugarren mota Saudi Arabiako Arabian Light izenekoak da, eta hori da LPEEko eta Japoniak erabiltzen dutena. Aljeriako petrolio batez bestekoaren gainetik dago, eta Venezuelakoa azpitik.

Zein dira gaur egungo petrolio erresebak, zein birfintzeko gaitasuna, zein kontsumitzaileen eskutan dagoen petrolio kopurua eta zeintzuk petrolio gordina garraiatzeko sistemak? 1999an, munduko petrolio gordin erreseba egiaztatua 1.038.500 milioi upelekoa zen, eta horietatik 800.000 milioi (%77) LPEEren esku daude. Birfintzeko gaitasunari dagokionez, berriz, egunean 81 milioi upel birfintzera hel daiteke. Birfintzeko gaitasuna eta salmenta kontuan izanik, munduko petrolio-enpresarik handiena Estatu Batuetako Exxon-Mobil da.

Gainera, OCDEko herrialdeen eskutan dagoena kontatu behar da, kontsumitzaileek garrantzitsuenak baitira. Horrela, 1999. urte amaieran, erreseba horiek 3.860 milioi upelekoak ziren, eta horietatik 2.636 milioi estatuen esku zeuden, eta gainerakoak petrolio-enpresen esku.

Petrolio, nagusiki, oliobideetan zehar eta petroliotzietan garraiatzen da. Gaur egun petroliotziak nagusitzen

deetan, hau da, Arabiar Emirerrietan eta Indonesian, ehuneko hori, hurrenez hurren, %30era eta %15era jaisten da ●

◆ DANIEL UDALAITZ

Bizkaiko Foru Aldundia

Euskararen alde!

Bizkaiko Foru
Aldundia
Kultura Salla

Diputación Foral
de Bizkaia
Departamento de Cultura

dira. 1998 amaieran, munduko flotak 297 milioi tona garraiatzeko ahalmena zuen.

Zein herrialdek ekoizten du gehien eta zein da kontsumitzaile handiena? Kontsumitzaile handiena Estatu Batuak dira. Saudi Arabiaren ondoren munduko bigarren ekoizle handiena izan arren (egunean 6,4 milioi upel ekoizten ditu), inportatzaile handiena ere bera da, 9,2 milioi upel inportatuz. Espainiako Estatuan 1,32 milioi kontsumitzen dira, hau da, mundu osoan kontsumitzen denaren %1,8. Petrolioak Espainian energiaren %58 esan nahi du.

Saudi Aramco da munduko ekoizlerik handiena. 261.539 milioi upel ditu, eta urtean 3.300 milioi ekoizten ditu. Beraz, abiadura horretan, dituen erreserbak 80 urte iraungo diote.

Azkenik, nola gauzatzen da petrolio gordinaren salerosketa? Aldi baterako hornidura-kontratuak egiten dira, eta horien bidez erosten diete konpainia kontsumitzaileek ekoizleei. Bada beste merkatu bat, "spot" izenez ezagutzen dena. Horren bidez, petro-

liotzi baten karga eros daiteke behin baino gehiagotan, baita Ekialde Hurbileko portu batetik Europako edo Ipar Ameriketako porturen batera doan bitartean ere.

Petrolio karga horren erosketa, finantza merkatuetan egiten den titulu trukateta bat da (benetako petrolio gordin kopuru batean oinarriturik). Titulu hori, goiz batean zehar, 20 aldiz baino gehiago alda liteke eskuz, New Yorken edo Londresen. Salmentaren kostua merkatuko prezioen arabera ezartzen da ●

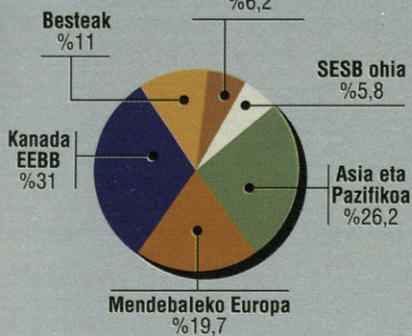

■ Petrolio ekoizleek milioika upel ateratzen dituzte.

PETROLIO KONTSUMOA

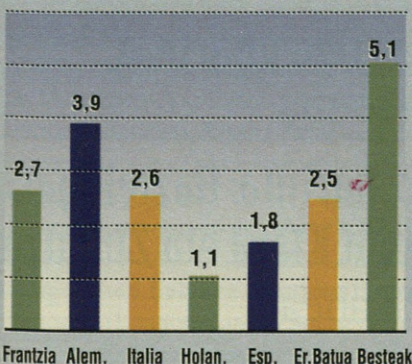
■ Munduan

Batez bestekoa

■ Mendebaleko European (%19,7)

Batez beste herrialdeka

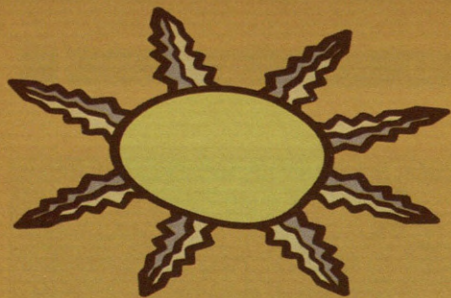
asteburu honetan...
...GARAGARDO Lantegian
BAZKALDUKO DUGU!

BERTOKO
EUSKAL GARAGARDOA

DEITU
ARINAGO!

Barazar Mendatea - ZEANURI

94 673 94 74

DATORREN ASTEAN

Uhartiak

OPORRAK

B E R E Z I A

Itsasoak inguratutako paradisuak

☀ Sri Lanka. Jaime Otamendi

☀ Irlanda. Julen Gabiria

☀ Borneo. Koldo Almandoz

☀ Alaskako uharteak. Edu Romero

☀ Korsika. Maialen Lujanbio

☀ Euskal herriko uharteak.
Mikel Estonba

☀ Patxadaz hartuta: Gaztelugatxe,
Izaro, Santa Klara eta Zuhatza.
Nerea Pikabea

Ekainaren 25eko ARGIArekin batera

Euskal Ikasketen I. Nazioarteko Kongresua eta Euskal Aste Kulturala izango dira Ingalaterrako hiriburuan ekainaren bukaeran. Londreseko Euskal Elkarteak eta Euskal Ikasketen Institutuak antolatu dituzte euskal kultura aditzera emateko eta zabaltzeko asmoz.

EUSKAL HERRIA EZAGUTARAZIKO DUTE LONDRESEN

Ingalaterrako hiriburuak, Londresek, hainbat euskaldun erakarri ohi du. Ez dira gutxi oporrak igarotzera, ingelesa ikastera nahiz denboralditxo batez lan egitera joan direnak. Ekainaren amaieran, aldiz, euskal kulturaz gogoeta egin nahi duen ororentzat leku egokia izan daiteke, eta, zergatik ez, berau gozatzeko parada aproposa ere bai.

Ekainaren 29an hasiko dira Euskal Ikasketen Institutuak (Institute of Basque Studies, IBS) Londreseko Guildhall Unibertsitatearen laguntzaz euskal ikasketa kulturalen inguruan antolatu dituen jardunaldiak. Uztailaren 2a bitarte hainbat hitzaldi, mahainguru eta mintegi egongo da Tower Hill-en, Londreseko hirigunean. Oro har, sei ikerketa alor jorratuko dituzte: euskal ikasketak eta teknologia berriak, kultura eta nortasuna, literatura, bake prozesua eta gatazkaren konponbidea, norabide berriak euskal hizkuntzalartzan eta gizartea eta hedabideak. Hizlari lanetan, arlo horietako profesionalak eta Euskal Herriko, Estatu Batuetako eta Britainia Handiko unibertsitatetako irakasleak egongo dira. Besteak beste, Kiko Moraiz (Surrey University), Rosilyn Frank (Iowa University), Fermin Muguruza, Joseba Zulaika (Reno University) eta Iñaki Barcena (EHU) izango dira.

Londresen egingo den ekimen hori ez da izango, ordea, Euskal Herria hizpide izango duen bakarra, bertako Euskal Elkarteak (London Basque Society) Euskal Aste Kulturala prestatu baitu egun

■ 1997an antolatu zuten lehendabiziko Uda Jaia.

horietarako. Ekainaren 23a eta uztailaren 2a bitartean Euskal Herria ezagutaraziko duen ekitaldi franko izango da. Euskal artisten erakusketa batekin hasiko dute aste kulturala, eta hurrengo egunetan erromeria, antzerki saioak, hitzaldiak, filmak, kontzertuak... izango dira. Azkenik, uztailaren 2an bazkaria egingo dute biltzarrari eta aste kulturalari amaiera emateko.

Euskal ikasketak aztergai izango dituen kongresua Euskal Ikasketen Institutuak egindako lanaren fruitu da. Elkarte

hori orain arte birtuala izan dela esan dezakegu, Internet sarean sortutako egitasmoa baita. Hainbat kidek hala ezagutu zuen, Interneten nabigatzen ari zirela. "Duela urtebete kasualitatez Forum for Basque Critical Studies aurkitu nuen. E-posta bat bidali nuen eta horrela sartu nintzen IBSn", esan digu garai hartan Renon irakasle zen Cameron Watson institutuko kideak. Egungo Euskal Ikasketen Institutua bi proiektu elkartzearen ondorio da; hala nola, aurreko IBS, hizkuntzalaritza kognitiboa eta etnozientziako adituak biltzen zituen, eta Forum for Basque Critical Studies (Euskal Ikasketa Kritikoetarako Foroa), gizarte eta kultura ikasketak jorratzen zituen. Adar horiek bat egin badute ere, bakoitzak autonomia izaten jarraitzen du. Dena den, institutua beste taldeei irekia dago. Taldeko kideez gain, banakako kideak ditu; batez beste, hamar bat pertsonak hartzen du parte indibidualki. Dena den, jatorriari dagokionez, Euskal Herrian bizi diren irakas-

leak, atzerrian bizi diren ikerle euskaldunak eta Euskal Herriari buruz ikertzen duten atzerriarrak. Kongresuaren azken egunean, uztailaren 2an hain zuzen, lehen bilera ofiziala egingo dute eta orduan ezagutuko dute elkar.

IBS euskal hizkuntza eta kulturaren inguruko ikerketa bultzatu eta ikerketa material eta argitalpenak zabaltzeko sortu zen, beti ere hezkuntzara bideratuta. Espazio edo gune bat sortu nahi izan dute, bai birtuala, bai erreala, euskal ikasketentzat. Euskal ikasketak dituzte aztergai,

LONDRESEKO EUSKAL ELKARTEA

baina gogoetarako gune hori Londresen dute. "Iruditzen zait dis-tantziarekin beste ikuspegi bat daukazula. Ez dut esan nahi hobe dela Londresen egotea, baizik eta desberdina dela, eta agian funtziona dezake hemengo (Euskal Herriko) mundu akademikoaren osagarri. Euskal Herriko kanpo egotea nahi genuen, baina, era berean, hurbil egotea. Horregatik aukeratu genuen Londres" adierazi du Watsonek. Institutuak ez du ekimen isolatu bat izan nahi, zubiak eraiki nahi dituzte, Euskal Herriko Londresera lehenik eta handik beste lekuetara ondoren. Kongresua da egingo duten lehenengo egitasmoa, eta ondo ateraz gero, urtero egiteko asmoa dute.

Halaber, "IBS Gazette" aldizkari elektronikoa aurki plazaratzeko asmoa dute, eta bertan euskal ikasketen baitako

■ I. Galfarsoro (ezkerrean), Euskal Elkarteko kidea.

gai espezifikoak jorratuko dituzte. Aldizkari horretan euskara eta ingelesa dira erabiliko dituzten hizkuntzak, nahiz eta loturretan beste hizkuntzak ere ager daitezkeen. Horrez gain, iturri bibliografikoak barneratuko ditu elkartearen webguneak, euskal kulturaren inguruko informazio orokorra ematen duten lotu-

rak eskaintzeaz batera.

IBSkoek egoitza iraunkorra izatea dute helburu, orain Guildhall Universityn bulegotxo bat dute, baina ez da erabat ofiziala. 1999rako finkatutako eginkizuna erdietsi dute, webgune bat sortu baitute (<http://ibs.lgu.ac.uk>). Orain, kongresua da esku artean duten ekimena, eta etorkizunera-ko, truke kulturala eta akademi-koa bideratu nahi dute. Hori guztia euskal ikasketa kulturalak ezartze aldera.

LONDON BASQUE SOCIETY

Londreseko Euskal Elkartea orain dela hiru urte sortu zen, aurretik zegoen Anglo-Basque Society (Euskal-Ingeles Elkartea) zeritzanaren jarraipen gisa. Euskal kultura eta hizkuntza hedatzea eta bertako euskaldunei laguntza eta informazioa eskaintzea helburutzat hartuta, ehun bat kide biltzen ditu. Gehienak Euskal Herriko joandakoak dira, edo han izan eta gero jadanik hemen direnak eta Londresekin nolabaiteko lotura mantendu nahi dutenak. Baina bertako jendea ere badago eta geroz eta gehiago, gainera.

Imanol Galfarsoro kideak esan digunez, zaila da Londresen eta Erresuma Batuan oro har zenbat euskaldun dagoen jakitea. "Hemengo euskaldun gehienak denboraldi baterako etortzen dira, ikasteko, lan egiteko edo atsedendia hartzeko asmoarekin. Normalean egonaldia urte batekoa-edo izaten da. Hala ere, komunitate finkatuagoa eraikitzen ari da. Euskal Elkartea honen iraupena esandakoaren isla da", jakinarazi digu Galfarsorok.

Euskal Ikasketei buruzko jardunaldien berri izan zutenean, Euskal Aste Kulturala antolatzea pentsatu zuten, egingo duten lehena hain zuzen. Euskal Elkarteko kide Galfarsororen hitzetan, "paperean behintzat egitarau nahiko ikusgarria proposatzen dugulakoan gaude, eta etorkizunari begira horrek guztiak Euskal Elkarteari bultzada ederra emango diola pentsatzekoa da". Urtean zehar ere, ez da ekitaldirik falta izaten elkartearen. Urtero negu afaria, uda jaia eta mus txapelketa, esate baterako, egiten dituzte. Orobat, Korrika txikiak egin dituzte bitan, eta baita arrakasta handia lortu ere. Elkarteko kideek esan digutenez, ingelesak asko harritzen omen dira halako ekitaldi jendetsu eta alaiak ikusita.

EUSKAL ASTE KUTURALA

► Ekainak 23

-19:00. **Aste Kulturalaren harrera eta arte erakusketaren aurkezpena (Oxford House)**
Zuhatz Altolagirre, Iñaki Gilarte & Juanjo Rodriguez, Amaia Allende eta Javier Nanciarres Susaeta artistak.

► Ekainak 24

-13:00. **Erromeria. 4. Uda Jaia (Weaver Field)**
Haurrentzat jokoak, ESAITeko kideak, bertsolariak, dantzariak...

► Ekainak 25

-15:00. **Zinemaldia (Oxford House - Chapel)**
The spirit of the tree (Laurence Boulting), La muerte de Mikel (Imanol Uribe), Akelarre (Pedro Olea), The last drink eta Animazioa laburmetraiak (Kemen)

► Ekainak 26

ENA ekimenaren eta Euskal Elkartearen arteko hitzarmena (Oxford House)
Euskal Nortasun Agiriaren aurkezpena eta ekimenaren inguruko eztabaida.

► Ekainak 27

-18:30. **Euskararen eguna (Calcuta House)**
Hitzaldiak: Euskaltzaindia Kontseilua: "Euskararen gizarte erakundearen kontseilua: Euskararen normalizazioa bizkortzeko estrategia berria"

► Ekainak 28

-18:30. **Diseminazioak (Calcuta House)**
Mahai inguruak: Identitate sozial, kulturalak, politiko, sexual eta abarren eztabaida.

► Ekainak 29

-21:00. **Euskal antzerkia (The Curtain of Toynbee Hall)**
Magia saioa (David Perez)
La & Ha zerura bidean (Bederen Bat)

► Ekainak 30

-18:30. **Arts Café (The Arts Café)**
Musika, poesia, joku bisualak, bertso hop.

► Uztailak 1

-18:30. **Kulturen aldeko festibala (Conway Hall - Holborn)**
Fermin Muguruza Dub Manifest, Attila the Stockbroker, Fin de Siecle, Basque Dub Foundation DJ Set.

► Uztailak 2

Kongresua eta Aste Kulturala amaitzeko bazkaria (La Piragua Restaurant).

Euskara sailaren babeslea:

**Pausoz pauso, egunez egun
etorkizuna argituz**

ARRASATEKO UDALA

LONDRESEKO EUSKAL ELKARTEA

■ Iaz 11. Korrika Londresera ere iritsi zen; han ere izan zen festarik.

Euskal Elkartearen beste jarduera garrantzitsua euskara klaseak dira. Anglo-Basque elkartea hasi zen euskarazko eskolak ematen, baina diru falta zela-eta eten egin behar izan zituzten. Duela hiru urte berriz ekin zioten eta egun bi talde dituzte. Ikasle gehienak bertakoak dira: ingelesak, irlandarrak, iparramerikarrak... Gainera, haietako batzuk elkarteko bazkide dira orain. Bestalde, aipagarria da elkartek eskaintzen duen Zintzilik UK zerbitzua. Bertan Londresera iristen diren euskaldunei informazio baliagarria ematen diete lana, etxebizitza edo legeen inguruan.

Oxford House deritzan eraikinean daukate bulegoa; orain dela gutxi arte, ordea, nomaden moduan batetik bestera ibili dira. Bazkideen etxeetan biltzen ziren neguan eta parkeetan udan. Ez da bulego handia, hori dela eta, ekitaldiak burutzeko Oxford Houseko areto eta gelak erabiltzen dituzte. Iaztik euskal etxeen sare ofizialaren partaide dira, eta horrek Eusko Jaurlaritzaren diru laguntza jasotzea bermatu die. Euskal elkarteko kideen arabera, laguntza hori egoitza finkoa izateko eta euskara klaseen iraupena ziurtatzeko lagungarria izan zaie.

Web orria eta e-postaz gain, posta zerrenda bat dute sarean, non elkartearen ekitaldiak, barne funtzionamenduko gaiak eta beste hainbat gai izaten dituzten hizpide. Elkartearekin harremanetan jarri edo aste kulturalaren inguruko informazio gehiago jaso nahiz gero, www.euskaledge.fsnet.co.uk helbidean topatuko duzue ●

◆ KATIXA GARATE

Arturoren kaiera

HIZKUNTZA SEXISTAREN HARIRA

Ipar Euskal Herriko Emazteek Diote eta Eraikizan elkar-teek oharpen eta eskaera zenbait bideratu dute hainbait hedabidetara hizkuntza sexistaren inguruan. Hitzen erabilpen sexistak baztertzeko eskatzen dute eta horien ordez hitz neutroak baliatzea. Esaterako, "giza" edo "gizon" ordez, "jende" edo "pertsona"; "gizarte" ordez, "jendarte"; edo "anaitasuna"ren ordez, "haurridetasuna". Komunikabideen arteko bilkura batera dei egin dute hitzen erabilera bultzatzeko aldera.

EUSKARA HUTSEZKO DOKTOREGO-PROGRAMA

Euskal Herriko Unibertsitateko Gizarte eta Komunikazio Zientzien Fakultateak, eta Ikus-entzuteko Komunikazio eta Publizitatea eta Kazetaritza sailek antolatuta, euskara hutsezko lehen doktorego-programa jarriko du abian datorren ikasturtean Leioako campusean.

DIMISIOA NAFARROAN

Nafarroako Gobernuak Hizkuntza Politikarako Zuzendaritza Nagusiko talde arduradunak, Fernando Perez de Viñaspre buru duela, bere dimisioa aurkeztu zuen iragan ostegunean. Azken egunotan, hainbat esparrutatik heldu diren kritiken ondotik, zera adierazi zuten, besteak beste: "Euskara, Nafarroan, balore neurtezineko ondareztat hartzen dugu, oso egoera larrian dagoelako, irauteko eta garatzeko ezinbertzekoak diren eremu batzuetan erabil ezin daitekeelako, uste dugu bere biziraupena are korapilatsuago egingen lukeen ekimenik ez dela aurrera eraman behar".

UMANDIREN "ASMO-IZTEGIA" KALEAN

Iragan astean aurkeztu zen Andoni Urrestarazu "Umandi" k idatzi baina gaur arte argitaratu gabea zen "Asmo-iztegia". Arabar gramatikariak hiztegi ideologikoen gisa diseinatu zuen eta 300.000 fitxatik gora bildu zituen.

Urrea

■ Eta Kitto! Euskara Elkartek, Eibarko Udalak eta Hobetuzek Eibarko enpresetan euskara zabaltzeko helburua duen Ardatza programa aurkeztu zuten iragan astean. Egitasmo hau bideratzeko azken hilabeteetan egindakoa aztertu eta irailetik aurrera jarriko da martxan programa.

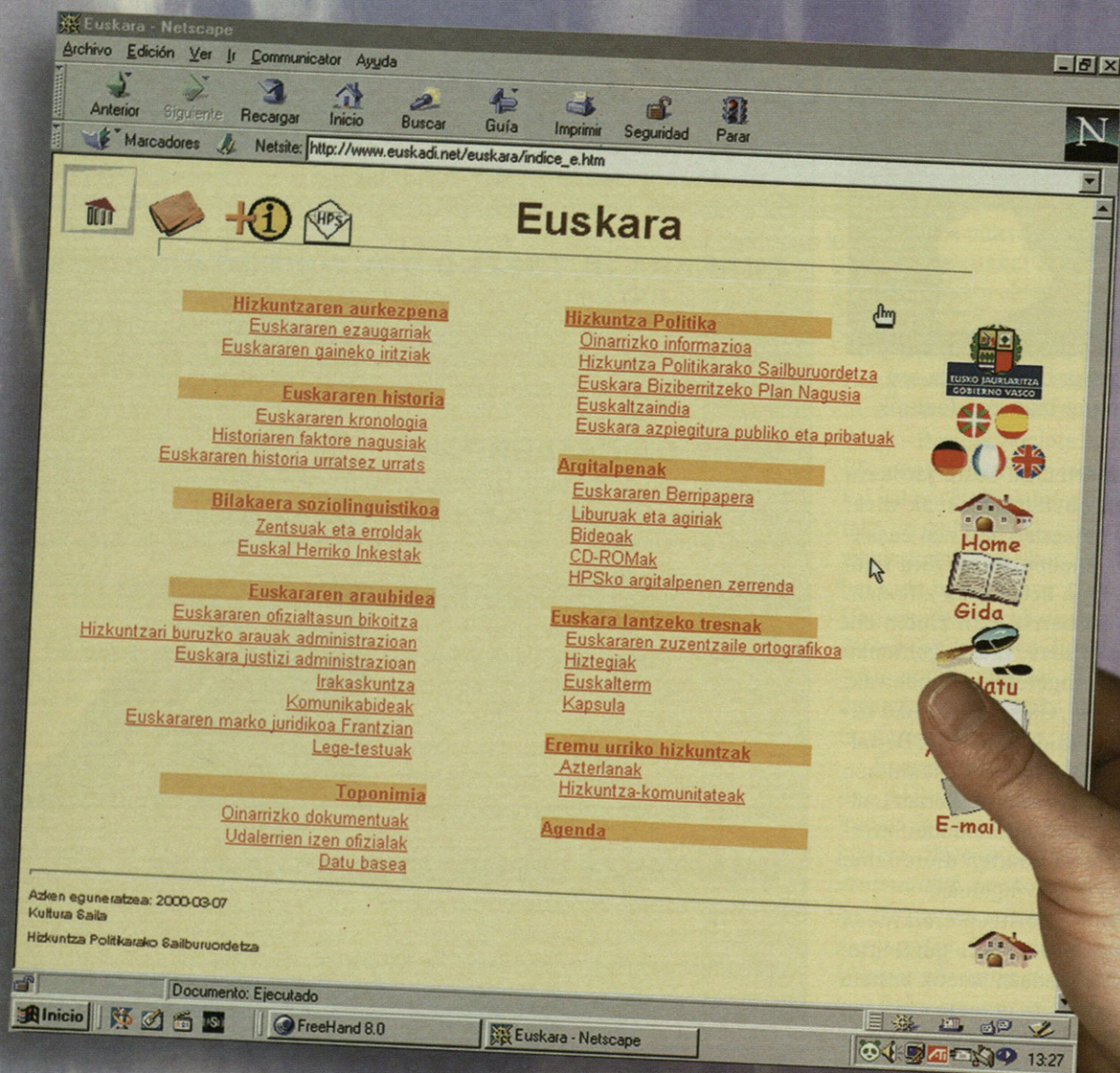

■ Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailaren menpeko Donostiako Ikuskaritzak bere pazienteei igorritako agiriak gaztelera hutsezkoak dira. Hauetan, esaterako, sendagilearen aurrera noiz aurkeztu behar duen edota aurkeztu beharreko dokumentazioaren berri ematen da, baina beti ere gaztelera hutsez.

I k a t z a

www.euskadi.net/euskara

Euskara zure eskura
L'euskara au bout des doigts
Basque at your fingertips
El euskara al alcance de tu mano

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA SAILA
Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza

Beldarra zain dago

Datorren igandea egun garrantzitua izango da Laudion. Izan ere, Araba Euskaraz 2000 jaia izango da go da Araba ipar-mendebaldeko herri horretan. Aurtengoan, Laudio Ikastola aritu da jai honen hogeigarren edizioa antolatzen, eta, hori aitzakiatzat hartuta, haren historia eta 1960an Errazti familiak ireki zuen Galmakako ikastolaz jardun dugu. Halaber, AEK-ko Berbots Euskaltegia, Udal Euskaltegia eta Laudioko Euskaltzaleen Batzarrearekin izan gara, Laudion euskararen egoera zein den ezagutu aldera.

Ekainaren 18an egingo da Araba Euskaraz 2000 jaia, Laudio Ikastolaren eskutik. Arabako hizkuntza euskara dela erakusteko asmoz, hiru garren aldiz izango dugu jai erraldoi hau Laudion, Aiarako bailaran. Hezkuntza proiektua sendotzea helburu izanik, "Txikia zainduz handitu" leloari eutsiko diote.

LOGOA

Aurtengo logotipoa kolore biziko beldar bat da. Beldarrak lotura estua du ikastola eta herriarekin; izan ere, bertako haurren ohiko jokoa da beldarra, ondo zainduz gero tximeleta bihurtuko dena. Xabi Gorostiaga ikasle ohia arduratu da logoa diseinatzeaz, 93ko edizioan egin zuen bezalaxe.

LELOA

"Txikia zainduz handitu" da Laudio Ikastolak aurtengoz zabaldu nahi duen mezua. Euskara zaintzea eta zabaltzea dute helburu, helduekin hasiz eta haurrei transmitituz gure ondorengoen jakitea ziurtatzeko.

ABESTIA

Arabako punta-puntako musika taldeek hartu dute parte XX. Araba Eus-

karaz jaiaren kantan: Betagarri, Alehop!, SA, La Polla eta Danba. Talde hauetako abeslariak gain, Laudio Ikastolako lau haurrek jarri dute ahotsa. Abestiaren hitzez Beñat Mendiguren arduratu da eta musika Egoitz Uriartek sortu du, biak Laudio Ikastolako ikasle ohiak.

Hezkuntza proiektua sendotzea helburu izanik, "Txikia zainduz handitu" leloari eutsiko diote.

SPOTA

Araba Euskaraz iragartzen duen bideoa Laudio Ikastolan ikasle izandako Gabriel Corbellak egin du. Hogeia segundotan animazioaren bitartez jaiari dagozkion alaitasun eta bizitasuna islatu ditu.

IBILBIDEA

Lau guneko hiri zirkuitoa izango da Laudion igandean, ibilbide urbanoa, baina berdegunez josia. Ohikoa den legez, bertaratzen direnek ez dute aspertzeko abagunerik izango, herri kirolak, kontzertuak, erakusketak, bertsolariak eta haurrentzako jokoak izango baitira nonahi. Esate baterako, Lorelei, Sekula Santa, Txan Handia eta Koldo Amestoyren emanaldiez gozatzeko parada izango dugu.

KULTURARABA

Iazko Araba Euskaraz amaitu zenetik hamaika ekitaldi antolatu ditu Laudio Ikastolak. Alabaina, euskararekiko konpromisoa ez baita

egun bakarreko afera. Laudion ez ezik, Arabako beste herri askotan ere izan dira kontzertu, hitzaldi, antzezlan eta erakusketak. Besteak beste, Kepa Junkerak, Koldo Zuazok, Kuku-biltxok eta Takolo, Pirritx eta Porrotxek hartu dute parte Araba Euskarazeko kultur egitarauan.

SALTZEKO MATERIALA

Urtero legez, kamisetak, frakak, koadernoak... jarri dituzte salgai. Ekainaren 18an Laudion izango dira salmenta postuetan, dena den, aurretik erosi nahiz gero, Laudio, Amurrio eta Gasteizko egoitzetan nahiz Araba Euskarazen web orrian (www.araba-euskaraz.com) aurkituko dituzue.

GARRAIOA

Jaiaren antolatzaileak jende asko automobilerik edo autobusez joango dela espero badute ere, tren hartzea gomendatzen dute. Izan ere, zerbitzu ugari egongo da eta tren geltokia zirkuituaren sarrera ondoan dago.

OMENALDIA

Araba Euskaraz 2000k Errazti familia omendu nahi izan du. Izan ere, Euskal Herriko bigarren ikastola sortu zuen familia horrek 1960an, Laudio Galmak auzoan. Gainera, garai haietan hain eskasa zen ikasmateriala bizkaieraz sortu eta abesti bildumak osatu zituen □

Laudio Ikastola

HAZKUNTZA HANDIA. Hogeia ikaslerekin

Laudio Ikastola dugu Araba Euskaraz 2000ren antolatzaileak. Galmakako ikastolaren gerizpean sortua, 800 ikasle izatera iritsi da. Duela bi urte egoitza nagusia handitu zuten, baina Haur Hezkuntzako ikasleak beste eraikin batean daude oraindik. Hasieratik euskarazko kalitatezko hezkuntza eskaintzearen lan egin dute, eskola ordutik kanpoko jardueri garrantzi handia emanez. Ildo horretatik, "Euskaraz Bizi" ekimena jarri zuten abian, euskara klasetik at ere hitz egin dadin.

JOSEBA OLAIDE

HAUR HEZKUNTZA. Hori da egoitza nagusitik at dagoen ziklo bakarra.

Ikastolak hartu du lekukoa aurtengoan

JOSEBA OLAIDE

abiatu zen Laudio Ikastolak 800 ikasle ditu egun.

Bi eta hemezortzi urte bitarteko 800 ikasle ditu Laudio Ikastolak, 1992an baino 140 gehiago. Haur hezkuntzatik hasi eta batxilerra arteko ikasketak eskaintzen dira, beraz, aurtengo Araba Euskaraz antolatu duen zentro horretan. Hasierako helburuei eusten die orain ere ikastolak, hezkuntza proiektua sendotzea behinena izanik. Ildo horretatik, 1990an HSAOL eta LOGSE etortzeaz zeudela, Etxaurren Ikastola abiatu zuen bailarako ikastolekin batera, batxilergoa bertan ezarri zutelarik.

Hezkuntza proiektua sendotzeko nahiari jarraiki, "Euskaraz Bizi" ekimena dute martxan. Egitasmo horren baitan antzerkigintza, kantaingintza, bertsogintza tailerrak dituzte, euskarazko ikastaroak eskaintzen dizkiete gurasoei, eta barnetegiak antolatzen dituzte, ikasleek etxetik eta herritik kanpoko inguru eskaldunak ezagutu ditzaten. Baina eskolaz kanpoko bestelako jarduerak ere egiten dituzte, futbito, atletismo zein karate taldeak, edo informatika, dantza eta trikitixa ikastaroak dira horren adibide.

IKASTOLAREN HASTAPENAK

1971/72 ikasturtean ekin zion bideari Laudio Ikastolak hogeitahaur eta maistra batekin. Lehen urteak korapilatsuak izan ziren: ikastola ez zen legala, irakaskuntza lerroa sendotu behar zuten, ez zuten irakasteko leku propioirik... Hastapenak gogorrak izan baziren ere, ilusioz egin zioten aurre erronkari eta horren lekuko da egungo Laudio Ikastola.

Egoitzari dagokionez, hainbat leku aldaketa ezagutu du ikastolak bere historian. Hasiera batean Errazti familiak 1960an sortutako Galmaka auzoko

ikastola aitzidarian izan zituen ikasgelak. 1978an, Gurasoen Kooperatibak Arabako Foru Aldundiaren laguntzaz egungo egoitza nagusia eraiki zuen. Aurretik, ordea, Villosa enpresaren txalet batean, eraikin prefabrikatuetan, Galiziar Elkartearen egoitzan eta egungo kultur etxean eman behar izan zituzten klaseak. Leku falta zela eta, 1984an Motxotekaleko ikastetxe publikoan gela batzuk utzi zituzten eta han kokatu zuten haur hezkuntza. Gerora ere leku arazoak izan dituzte, eta lau eraikin desberdinetan izan dituzte ikasgelak. Duela bi urte eraikin nagusia handitu zuten, hamar gela berri eta areto berriak ezarri zituztelarik. Oraindik Haur Hezkuntza bateratzea falta zaie; ea igandeko jaiak zeregin horretan laguntzen dien.

GALMAKAKO IKASTOLA AITZINDARI

Errazti familiak ikastola bat sortu zuen Laudio Galmaka auzoan 1960an. Ikastola ez ezik, eliza, lantegi bat eta etxebizitzak ere eraiki zituen. Garai hartan euskara galerazia zegoen, hori dela eta, ikastola elizaren ondoan zegoenez, bertan katekesia irakasten zela esaten zuten. Hiruzpatalu urte pasatutakoan, "Escuela Particular de Galmaka" izenarekin legez-tatu zen, ez zuten esan euskaraz klaseak ematen zituztela, "hizkuntza ofizialean" baizik eta astean euskara ordu bat. Hamabost bat ikasle osatutako ikasgela bakarra zegoen, eta ez zegoen ordaindu beharrik han ikaste-atetik. 1977an, Laudio Ikastola legez-tatu zenean, Galmakakoa itxi egin zuen Errazti familiak □

► EUSKARAREN DATUAK LAUDION

	Guztira	Euskaldunak			Ia euskaldunak			Erdaldunak
		Alfabetatuak	Erdizka alfabetatuak	Alfabetatugabeak	Alfabetatuak	Alfabetatugabeak	Pasiboak	Erdaldunak
► Biztanleria 1991	20.144	2.166	324	260	3.648	523	735	12.488
► Biztanleria 1996	19.645	3.553	338	245	3.299	520	658	11.032

Euskalduntzea areagotuz

Euskalduntze ikastaroak 1975 inguruan hasi ziren Laudion. Lau urte beranduago, Euskaltzaindiak ordezkari bat bidali zuen euskara eskolak eman zitzan. Harrezkero Udal Euskaltegiak eta Berbots Euskaltegiak hartu dute lekukoa.

LAUDIOKO UDAL EUSKALTEGIA

Udal Euskaltegiak 1983an ekin zion lanari, AEKren eskariaz. Zazpi urtetan Laudioko euskaltegi bakarra izan zen, baina 1990an HABEren sarean sartu zen eta AEK-k Berbots euskaltegia sortu zuen. Hamazazpi urte hauetan 4.703 ikasle pasa dira bertatik 20.000 biztanleko herrian. Lehen ikasturtean 400 ikasle eta hamazazpi irakasleekin hasi ziren, eta aurtengo 300 ikasle eta 11 irakasle dituzte bertan. Urrats guztiak jorratzen dituzte eta EGA eta beste titulazio guztiak prestatzen dituzte.

Urtean zehar hainbat ekimen pedagogiko izaten dira Udal Euskaltegiaren eskutik, euskalduntzea helburu izanik. Bestela ere, Laudioko Euskaltzaleen Batzarreak antolatzen duen kultur egitarauan parte hartzen du euskaltegiak. Euskaltegiko ardura-dunek 20 urteren buruan euskararen ezagupenak eta erabilerak izandako hazkuntza azpimarratu nahi izan dute. Izan ere, 1996ko erroldak biztanleen %21 euskalduna zela adierazten zuen, eta hamabi urte lehenago euskaldunen kopurua txikiagoa zen, %10.

LAUDIOKO BERBOTS EUSKALTEGIA

Aipatu banaketaren ondorioz, AEKko Berbots euskaltegiak 1992an ekin zion bideari 180 ikasleekin. Duela bi urte egoitza berria estre-

IKASLEAK. 300 ari dira Udal Euskaltegian.

natu zuten eta aurtengo ikasturtean 250 ikasle eta 11 irakasle ari dira bertan. Ohiko eskaintzez gain, euskaltegiak bizkaiera sakontzeko ikastaroak eta enpresetan langileria euskalduntzeko ekimenak dituzte martxan.

Laudiarrak euskalduntzeko lan egiteaz gain, ekitaldi ugari antolatzen ditu euskaltegiak, ikasleak euskal kulturaren partaide senti daitezen. Esaterako, Gaztelu edo Gernika bezalako euskal guneetara egiten dituzten asteburuko irteerak eta bertso afariak.

Bestalde, Laudioko Euskaltzaleen Batzarrek antolatzen dituen ekitaldietan esku hartzen dute. Momentu honetan LEBekin batera herriko euskaldunen errolda bat egiteko ekimenean dihardute, eta udaletxearekin harremanetan jarri dira, zeregin horretan lagun diezaien.

Laudioko Euskaltzaleen Batzarrea

LEB DUELA HAMAR URTE sortu zen Laudion, euskararen normalizazioaren alde jarduteko. Herrian euskaldun kopuru handia zegoela ikusi zuten, baina jende askok ez zuela euskara egunerokotasunean erabiltzen, horregatik sortu zuten elkarteak. Beti ere euskal kultura zabaltzearen dihardute LEBekoek, eta egun 30 bazkide ditu elkarteak. Urtero Santa Luzia eta San Antonio egunen inguruan erromeriak egiten dituzte, eta urtean zehar hainbat ekintza antolatzen dute, besteak beste, Olentzero eguneko jaia, hitzaldiak eta antzerki emankizunak.

LEBekoak Basalarrina euskalgunearen sorkuntzan ari dira lanean herriko beste elkarteekin batera 1998tik. Elkarteko kideen arabera, heldu askok euskaltegietan ikasi du eta haur eta gazteek ikastola eta eskoletan, baina ez dago euskaldunentzako erreferentziatzeko gunerik. Hain zuzen ere, hutsune hau bete nahi du Basalarrinak. Lokala amaitu gabe bada go ere, ekainaren 18an zabaldu nahi du elkarteak. Dagoeneko proiektu honek 100 kide ditu, eta hilerio Basalarrinako Oihartzuna informazio-orria jasotzen dute, proiektuaren nondik-norakoen berri izateko. Halaber, gune horretan kide kolektiboak barneratu nahi dituzte antolatzaileek euskararen txoko hau indartzeko, hala nola, eskolak, elkarteak eta udala.

KOTXEAK HARRAPATZEKO ZORIAN

Kotxeen erabileraren ondorioetatik, istripuak dira ezagunenak. Autoen kutsadurak ordea heriotz gehiago sortzen ditu. Mutur horretara iritsi gabe zarata, aparkamendua, ilarak... dira kotxearen ustezko erosotasunaren beste alderdietako batzuk. Hirietan -baita Euskal Herrikoetan ere- hasiak dira ekimenak bultzatzen leku gehiegi bete eta buruhaustea sortzen dituen biztanle hori kanporatzeko.

Testuak: Izaskun Jauregi

■ Hego Euskal Herrian milioi eta laurden kotxetik gora dago une honetan.

Kotxe batek batez beste tona erdi baino gehiago pisatzen du, ia hamar metro karratuko espazioa bete, zarata handia sortu eta airera kutsakorrak diren hainbat gai isurtzen du". Hori da Espainiako Herri Lan eta Garraio Ministerioak kotxeari buruz emandako definizioa orain sei urte. Ordutik hona gauza asko aldatu den arren kotxearen ondorioz sortutako arazoak berdinak dira; eta areagotuz doaz. Kotxe ugartasunak eragindako espazio falta eta kutsadura dira nagusiak. Horiei gehitzen zaie gizartean sortutako menpekotasuna, behar fisikoaz harat, ondorio psikologikoak dituen.

Guztira, 1999an 86.338 ibilgailu matrikulatu ziren EAEn eta aurrean, apirila arteko epean dagoeneko 21.264 auto. Nafarroan iaz 19.822 auto matrikulatu ziren eta aurtengo apirila arte, 1.559. Ipar Euskal Herrian, Pirinio Atlantikoko departamenduan 96.695 auto matrikulatu ziren, horietatik 41.459 Baionan. Egun, EAEn bi kotxe daude hiru pertsonako gutxi gorabehera. Orokorrean milioi eta laurdenetik gorakoa da Hego Euskal Herriko ibilgailu motordunen kopurua. Hauetatik gehienak turismoak dira. Zerbaki hotzetatik harantz, Garikoitz Plazazola Eguzkiko kideak dienez Espainiako joeraren barnean dago EAE ere, eta beraz, kotxe kopurua handitzen ari da, bereziki azken lauzpabost urteetan. Espainiak 400 auto inguru ditu egun mila biztanleko. Europan herri ugari gaintzen du kopuru hori: adibidez, Alemaniak 500 auto baino gehiago ditu mila biztanleko. Italia da motorizatuen, mila biztanleko 560 auto baititu. Baina Espainia da azken bizpahiru urtetan Europan autoen parkearen hazkunde handiena jasan duena. Beraz, gai honetan jakitun den Alfonso Sanzen hitzetan "hipermotorizazioa" ari da gertatzen. Baleareak, Katalunia, Madril eta EAE dira motorizatuenak Espainian, ekonomiaren hazkundearekin eta errentarekin harreman zuzena baitu autoen salmentak.

MUGITU BEHARRA. Bi krisialdi gertatu dira Europan automobilaren industrian. Lehenengoa 1980 eta 1981 bitartean jazo zen petroleoaren bigarren

krisialdiaren ondorioz, eta bigarrena 1990 eta 1991 bitartean, Golkoko krisialdiak eraginda. Baina horiek salbuespenak dira, 80ko hamarkadatik hona kotxe kopurua asko ugaltu baita. Hainbat arrazoi dago horren atzean: batetik, mugitze-ko beharra sortu dela, batez ere, 90eko hamarkadatik hona. Garai batean herrian bertan lan egiten zuten langileek eta urrutira joan behar izatekotan ere, enpresak berak antolatzen zituen autobusak haien zati. Orain egunero lantokira joateko 50 kilometrotik gora egiten du askok. Horretarako, langile gehienek beren kotxea baliatzen dute. Esaterako, 1996an langileen %86 bere kotxea gidatzen joaten zen lantokira.

Egun, Michelinek, Fagorrek eta Osakidetza, besteak beste, autobus zerbitzu berezia dute beren langileentzat. Plazaolaren hitzetan, horrelako garraioak berpizten ari dira, "baina soilik lantegi handietan antolatzen dira. Hori poligono industrialetan egin beharko litzateke, bertako langile guztientzat".

Lanerako bezala, erosketak egiteko, zinera joateko eta beste hainbat gauzetarako ere mugitu beharra dago. Horren lekuko dira hirien kanpoaldean sortzen eta biderkatzen ari diren merkatal guneak. Mendira joatea ere urrutira joatea bihurtu da: "Txindokira edo Urbiara joaten zarenean bakarrik zoaz mendira, inguruko tontor batera igotzean ez", dio Plazaolak. Mugitu beharrak eragin du kotxearen ugalketa, premia horri ez zaiolako garraio publiko- en zerbitzu zabalago batekin erantzun. Zerbitzu gutxi daude -batez ere, herri txiki-etan- eta haiek biztanlearen beharretara baino, biztanlea bera moldatzen da haie-

tara. Ondorioz, gizakia autoarekin "biziatu" da eta orain kotxeak askatasuna ematen duela dirudi. Autoa edukiz gero, edozein lekutara joan daiteke edozein unetan, errealitatean zama bihur daitekeen arren, "kredituen ordainketatik hasi

■ Sortzen diren errepide berriak uste baino lehen daude kotxez gainezka.

eta kotxearen mantenimenduaren kostuetaraino, dependentzia sortzen baitu", Plazaolaren ustez. Mugikortasunak handitu du kotxearen balioa, egun autoak berak ematen diolarik pertsonari balioa.

■ Oinezkoentzako kaleek gero eta leku gehiago kentzen diote kotxeari.

1992an Cesar Morak eginiko ikerketaren arabera Bartzelonan 4,64 metroko luzerako 193.842 kotxe zeuden. Hauek bata bestearen atzean jarrita 4.240 kilometro eta 227 metro betetzen zituzten. Bar-

tzelonako kale guztiek ordea, 1.237 kilometro neurtzen zuten, eta beraz kotxeak bata bestearen atzean aparkatuta ez lirateke hirian sartuko. Ezinezkoa zen ondorioz kotxe guztiak aldi berean martxan ibiltzea hirian. Euskal Herria hain txikia

izaki, kotxeek hirietan ez ezik lurralde osoan ere eragiten dute. Esate baterako, N-1 errepidetik egun 60.000 ibilgailu igarotzen dira, eta Arrasatetik Bergarako errepidean 16.000. Kamioien garraioa ere ugaltzen ari da, gauzak ekarri eta eramateko premia handitu eta Euskal Herria pasabide lurraldea den heinean. Zer da agintariak egiten dutena honi konponbidea aurkitzeko? Plazaolaren ustean, egin behar luketena-

ren aurkakoa. "Dauzkagun baliabideak era egokian kudeatu beharrean, trafikoa hazten den neurrian errepide gehiago egiten dira". Baina arazoa areagotu egiten da sortzen den errepide berri bakoitza berehala kotxez gainezka dagoelako. N-1 adibidez, berrogeita hamar urtetarako aurreikusi zuten arren, sortu eta hogeita bost urtetara gainditua zegoen. Amaierarik gabeko ziklo bat sortzen du honek: errepide gehiagok trafikoa handiagoa dakarrelako, eta trafikoa handitzeak errepide gehiago. Baina garapen honek mugak ditu: batetik, Euskal Herrian espazio fisikoa muga-

tua delako eta errepideak egitean mendiak bota behar izaten direlako. Bestetik, epe luzera sor ditzaketen osasun arazoak direla-eta.

Autoa distantzia laburrak egiteko erabiltzen da bereziki, hau da, eguneroko betebeharrarako.

Honen ondorioa ordea hirien zenbait

GUZTIEN TZAKO LEKURIK EZ.

Kotxe kopurua hirian bilakatu da bereziki arazo. Esate baterako,

RUBEN PLAZA

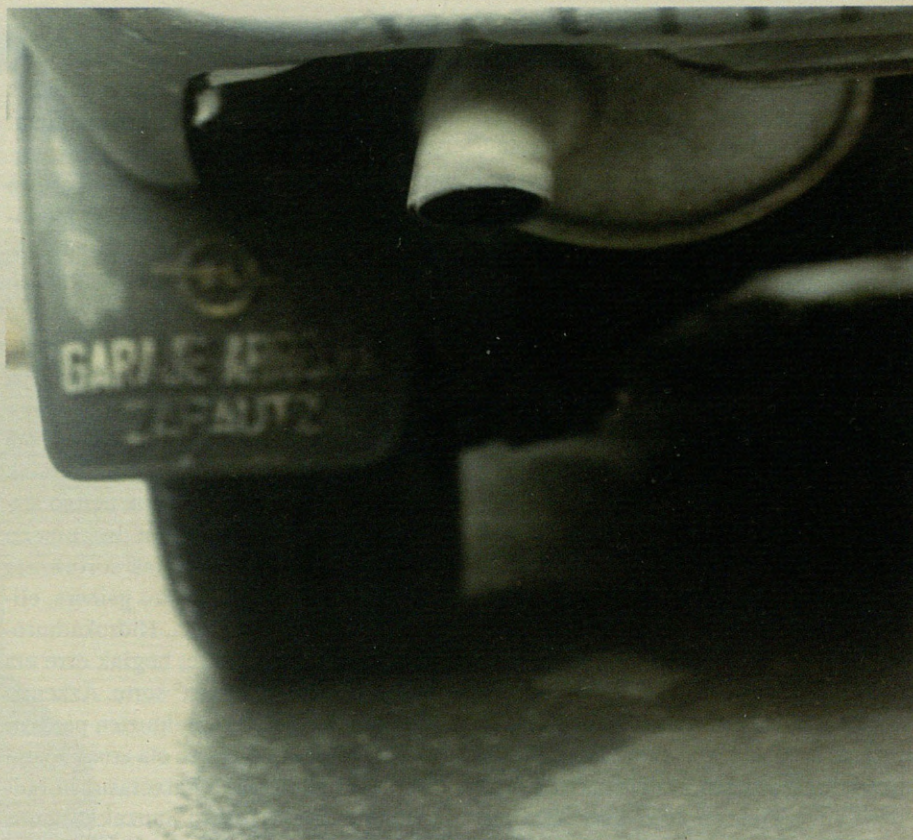

■ Lur azpiko aparkalekuak dira aparkatzeko irtenbide bat.

ALBERTO ELOSEGI

guneetan sortzen diren auto ilarak dira. Euskal Herriko hirietan oraindik arazoak larriegiak ez diren arren, eguneko ordu nagusietan areagotuz doaz sarrera eta irteeretan. Kotxearen erabilera irrazionalak sortzen ditu horrelakoak: lekuetara kotxez joateak denbora aurrezten duela uste izaten da, sarri alderantziz gertatzen den arren. Estatu Batuetako hirietako biztanleek mila eta bi mila milioi ordu inguru galtzen dute urtean zehar kotxe ilaratan geldituta, Justo De la Cuevaren "Esos asesinos que impunemente matan cada día a miles de personas: los automóviles" liburuaren arabera.

Distantzia luzeak egiteko, garraio publikoen aukera egiten du askok, hegazkina, tren edo autobusa erabiliz, apartatzeko arazo eta kostuak aurrezteko. Hori da hain zuzen, kotxeak hirian sortu duen beste arazoa. Euskal Herriko hiriburuetan jartzen diren isunen arrazoi nagusia aparkamendu desegokiak dira. Horregatik, hirietan aparkalekuak ugaltzen ari dira azken urteetan, bereziki lur azpikoak, ahal den leku gutxien galtzeko.

RUBEN PLAZA

ARNASESTUKA. Munduko Osa-

■ Bost urtetan kotxe batek bost tona CO₂ isurtzen du eguratsera.

HARTU ARGIA ASTERO

- Urtebete 46 ale
- Euskal Kulturaren Urtekaria doan
- Orain harpidetuz gero, gure azokako opari bat zuretzat
- Zure helbidean jasoko duzu merkeago
- Gure azokako produktuetan deskontu bereziak
- Zozketa eta eskaintza berezietan parte hartzeko aukera

URTEBETEKO HARPIDETZA (BEZa barne) • Hego Euskal Herria: 15.600 pzta / 93,76 euro • **Ipar Euskal Herria:** 746 libera / 113,73 euro
 • **Espainia:** 15.600 pzta / 93,76 euro • **Beste Atzerriak:** 20.100 pzta / 120,8 euro • **Airez:** 31.450 pzta / 189,02 euro

Izena: 1. deitura 2. deitura:

N.A./I.F.K.: Helbidea:

Posta kodea: Herria: Tel./Faxa: e-posta:

Ordainketa mota (markatu x batez): Bankuz ☐ Transferentziaz ARGIAren kontura ☐

(Bankuz ordaintzekoak betetzeko soilik)

Banku edo aurrezki kutxa: Titularra:

Titularraren telefonoa: Titularraren helbidea:

Entitatea Bulegoa K.D. Kontu zenbakia

DATA:

SINADURA:

sun Erakundearen datuen arabera pertsona gehiago hiltzen dira kotxeak sortutako aire kutsaduragatik istripuengatik baino. Autoa kutsakorra da sortzen den momentutik. Munduan kontsumitzen den energiaren %25aren arduradun da, eta %30a xahutzea ere iristen da, bere ekoizpenean erabiltzen den energia kontuan hartuta. Gainera, erabileraren poderioz aldatu behar diren elementuetako asko ez dira birziklagarriak. Esaterako, kotxeen kartarrak duen olioaren errez gero, pertsona batek hiru urtetan arnas dezakeen aire kopuru bera kutsa daiteke.

Baina kotxea bereziki kutsakorra da erregaiei erreketarengatik. Frogatua dago adibidez, Los Angeleseko airean dagoen NO eta hidrokarburoen hiru laurdenak ibilgailu motordunek sortuak direla. Mexikoren kasua nabarmenki larria da, bertan 20 milioi pertsona baino gehiago bizi baita eta airearen kutsaduraren %75 ibilgailuek sortutakoa da. Kotxeek milaka elementu kutsakor isurtzen dute atmosferara, baina horietako batzuk neurtzen dira eta puntu zehatzetan. Dena den, elementu horietatik aipagarrienak hauek dira: kotxe batek urtebetean bost tona CO₂ isurtzen du eguratsera. Berez, kolore eta zaporerik gabeko gas hau ez da toxikoa. Baina Negutegi efektuaren sortzaile nagusia da. Kiotoko Protokoloaren arabera, 2012. urterako negutegi efektua eragiten duten gas kutsagarrien jarioa %8 jaitsi beharko litzateke, 1990eko datuekin alderatuz. Baina orain arteko bilakaeraz aztertuz, hitzarturikoa soilik Alema-

Espainiak murriztu ez baina %25ean bere CO₂ emisioa gehitzeko aukera zuen. Dagoeneko ordea, ehuneko hori gainditu du, hein handi batean autoaren erabilerarengatik eta errepede ereduarengatik.

Kutsatzaileak diren emisioen artean berriz, honakoak daude: karbono monoxidoak dosi altuetan nerbio sistemari eragiten dio eta bihotz desorekak sortzen ditu. Nitrogeno oxidoak biriken eta immunologi aparatuen funtzioak murrizten ditu. Horrez gain, euri azidoa sortu eta negutegi efektua bultzatzen du. Ozonoa asmatikoentzat kaltegarria da eta dosi altuetan oso toxikoa. Bentzenoak minbizia sortzen du. Berunak nerbio sistemari eta odolari eragiten dio, umeen burmuinean ondorio larriak sortuz, eta behin lurrean zabalduz gero gainera, elikadura katean sartzen da. Hidrokarburoek logura ematen dute, begiak erre eta smog edo "ozono lainoa" sortu. Azkenik, diesel motorrek sortzen dituzten partikula mineralak minbiziaren eta arnas aparatuko nahiz bihotzeko gaixotasunen bultzatzaile dira. Alfonso Sanzek dioenez "ez dago erregai garbirik ezta kotxe ekologikorik ere". Horren adibide dira berun gabeko erregaiak, aireko eta lurzoruko beruna murriztu arren, kotxeen efektu antidetonatzaile bera mantentzeko, bentzeno kopuru handiagoa baitute.

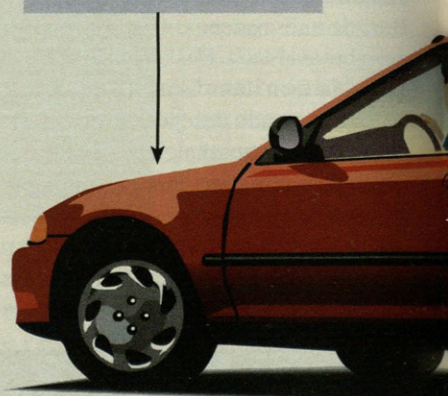
Espainiako hirietan orokorki ez dira Europako Direktiben aire kalitatearen irizpideak betetzen. EAEn adibidez, Gasteizen 1998-1999 epean kutsadura atmosferikoaren ikerketa bat egin dute. Neurketatik ondorioztatu da CO-a Europak ezarritako limiteen oso azpitik dagoela; urtean 11 egunetan gainditu dela osasunaren babeserako ozonoaren indizea; urtean 47 egunetan landaretzaren babeserako ozonoaren maila gainditu dela; eta bentzenoaren kontzentrazioaren urteko batez bestekoa oso altua dela. Ikerketa horren ondorioen arabera, beharrezkoa omen da Airearen Kalitatea Hobetzeko Plan bat burutzea. Garikoitz Plazaolak hirietan pilatzen den ozono kopuruaren kaltea azpimarratzen du, "ozonoa eguratsean baita beharrezkoa, lurzoruan ez, gure arnas aparatuari eragiten baitio". Isurketen ondorioak ordea, urruti ikusten ditu berak eta zaratari ematen dio garrantzi handiagoa. Hau hirietan ez ezik errepede ondoan dau-

AUTOA BERE HANDITASUNEAN

Jarraian zehazten da
eta ibiltze

■ Kotxearen bizitza

Kotxe batek batez beste sei urte eta erdiko bizia du. Ibiltzen hasi aurretik, kotxearen sorreran xahutzen den energiak bere bizitzan zehar erabiliko duen erregaia %12aren parekoa da. Kotxeak tona eta erdi pisatzen duten materialak ditu, eta bere sorkuntza prozesuan sortzen dituen hondakinek, batzuk kutsakorrak, 15 eta 20 tona bitarteko pisua dute.

■ Pertsonak orduko:

3-4 metroko zabalera duen bide batetik orduko 50.000 pertsona igaro daitezke gertuko trenetan, 40.000 abiadurako trenetan, 18.000 eta 25.000 artean tranbiaz, 20.000 oinez, 13.300 bizikletaz, 7.000 eta 10.000 artean autobusez eta 900 eta 2.300 artean kotxez.

ITURRIAK: ANFAC, Eusko Jaurlaritzako Herrizaingo Saila
cada día a miles de personas: los automóviles" liburua

den etxebizitzetan soma daiteke. Bilbon adibidez, motorrak kontrolatzeko kanpaina bat martxan jartzekotan dira. Badirudi ordea sarri zarataz ohartzen garela, zaratik ez dagoenean.

ARAZO ESTRUKTURALA.

Hamaika irtenbide agertu da trafikoari aurre egiteko azkeneko urteetan. "Trafikoa lasaitu" deitzen zaio hiri barruko trafikoa kontrolatu eta murrizteko helburuarekin hartzen diren neurri multzoari.

■ Beruna elikadura katean sar daiteke.

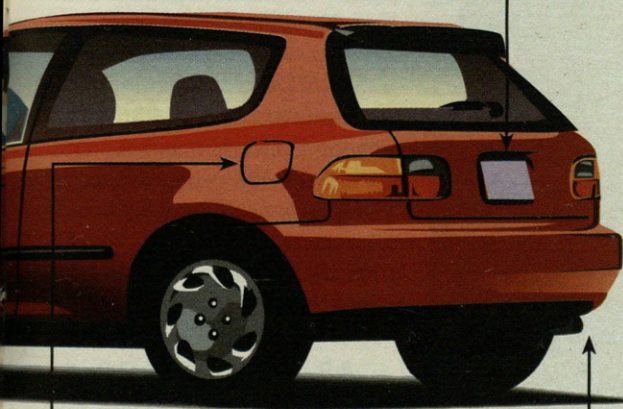
niak, Luxenburgekin eta Erresuma Batuak beteko dute. Eragozpenik handiena errepedetan dabilten ibilgailu kopuruaren hazkundea da. Protokoloaren arabera,

RUBEN PLAZA

**ak kotxeak erabili, xahutu, isuri
tuen zenbakiak dira.**

idariak
EAEn 1998ko
73.713 gidatzeko
uden. 138.207
563 Bizkaian eta
Gipuzkoan.
Pirinio Atlantiko
enduan 17.076
zaimen zeuden
an. Batez beste
ko kotxeen jabe
090 eta 2.190
a eskaintzen dio
kotxeari.

■ Matrikulak
Espainian 1999an 2.125.897 ibilgailu
sortu ziren, horietatik 1.655.312
turismoak. Sortzen diren ibilgailuetatik,
1.716.058 esportatzen dira, hauen
artean, 1.339.765 auto. Guztira beraz,
1.406.246 auto matrikulatu ziren,
horietatik gehienak Renault markakoak.
Nafarroan iaz 19.822 auto matrikulatu
ziren, eta aurtan dagoeneko, 6.818.
EAEn berriz, 65.176 auto matrikulatu
ziren, eta aurtan dagoeneko 21.264.
Pirinio Atlantiko departamenduan
96.695 auto matrikulatu ziren iaz.

regaiak:
in 253 gasolindeg
ban 50, Bizkaian
Gipuzkoan 86.

■ Isurketak:
Kotxeak airera isurtzen dituen elementuen
artean, hauek dira garrantzitsuenak: CO₂,
CO, NO, Ozonoa, partikula mineralak,
Bentzenoa, Beruna eta Hidrokarburoak.
Ikerketen arabera, eguratsaren
kutsaduraren %60, %70, %80 edo
gehiagoren arduradunak dira kotxearen
ihes tututik isurtzen diren gasak.

**ueko Prefetura, Eguzki talde ekologista, "Esos asesinos que impunemente matan
to de la Cueva, Iruñea, 1996.**

90eko hamarkadatik mar-
txan jarri diren neurri
hauen artean daude: abia-
duraren muga 50 eta 30
km/h-an jartzea, garraio
publikoa sustatzea, txirrin-
duala eta oinezkoen erraz-
tasunak ematea... Europako
Batasunak "Push and Pull"
politika jarri du martxan:
arazoa konpontzeko
garraibide alternatiboak

■ Kirola egitea modan egon arren, ez dugu garraiatzeko egiten.

sustatzeaz gain (txi-
rrinduak, oinezkoak
eta garraio publiko-
ak), beharrezkoa
omen da kotxearen
erabilera murrizteko
neurriak hartzea.

Plazaolaren abu-
ruz ordea, trafikoa
arazo estrukturala da
eta irtenbideak lehe-
nengo gizartearen
egituraren aldaketa-
tik etorri beharko
luke, mugitzeko
beharraren desager-
penetik, alegia. Ko-
txearen aurkako kan-
paina beharko li-
tzateke baita ere,
benetan sortzen
dituen kalteak ezagu-
tu daitezten. Egun, bi
milioi eta erdi pertso-
na hiltzen da Euro-
pan urtero trafiko
istripuengatik, eta
hala ere, gizarteak
justifikatu egiten ditu
nolabait heriotza
horiek. Bestalde,
legedia bera errespe-
tatzearen beharra
nabarmentzen du:
Zirkulazio legediak
120 km/h ezartzen du
gehienezko abiadu-
ratzat. Baina 200

km/h-tara ibiltzen da kotxe ugari, "kot-
xeak saltzeko azkenean, abiadura baita
argudio nagusia", Eguzkiko kidearen
hitzetan. Garraio publiko eta kolektiboa
bultzatu beharko litzateke gainera. Eus-
kal Herrian aurrerapauso zenbait egin

■ Garraio publikoa sustatzen ari dira.

da. Horren lekuko da Bilboko metroa.
Garraio publikoaren sustapenean ordea
arazo ugari dago, neurri osagarri bezala
bultzatu delako. Garraio publikoek ez
dituzte kotxeak ordezkatzen, "autobusa,
aparkatzeko zailtasunengatik edo kos-
tuarengatik hartzen da". Gainera, hirigu-
ne handietatik at inkomunikazioa da
nagusi, errazagoa da urruti dagoen hiri
batera joatea, 10 kilometrotara dagoen
herri txiki batera baino. "Elkartzeko edo
urruntzeko egin dituzte beraz garraio
publikoak?", galdetzen du Plazaolak.
Berunik gabeko erregaiek, kotxe elektri-
koek eta abarrek lagun dezakete arazoa
konpontzen, gutxiago kutsatzen dutela-
ko. Honetan ere arriskua dagoela dio
Plazaolak "kontzientzia lasaitzen due-
nez, aitzakia horrekin lasaia egin ibil bai-
taiteke autoz". Azkenik,
oinetaz egokitu-
tako kaleak eta txirrin-
duala erazta-
sunak ere baliagarriak
dira. Kirola egitea dago
modan orain, baina
kirola garraiatzeko era-
biltzen denean nolabait
baztertu egiten da. Ko-
txez ibiltzeak gauza
gehiago egiteko aukera
sortzen duela uste iza-
ten da, askotan ordea
"lau gauza egin beha-
rrean, hamar egin nahi
izaten ditugu, eta beraz,
autoak presa handiogo-
arekin bizi izatera
behartzen gaitu" ●

JOSEBA OLALDE

Euskal Herriko hiriak -mundu osoko besteek bezala- hasiak dira kotxeak sortutako arazoak aztertzen eta hauei irtenbideak bilatzen. Kopuruen ikuspegitik aztertu dugu hemen arazoa: zenbat auto, zenbat aparkaleku, zenbat isun eta pezeta, eta zenbat minutu galtzen den hirian luxuzko biztanle hau dela-eta.

HIRIA: LAU GURPILEN TRONU BERRITUA

Aurtengo datuen arabera, 0,42 ibilgailu dago egun Bilbon biztanle bakoitzeko, orain bost urte 0,37 ziren bitartean. Guztira 2000ko apirilean 149.258 ibilgailu zeuden. Horietako bakoitzaren jabeak zerga bat ordaintzen du: 8 eta 12 zaldi bitarteko autoengatik 9.280 pezeta urteko, 12 eta 16 bitartekoengatik, 19.580, udaletxeak emandako datuen arabera. Kotxe kopuru handiaren ondorioz trafiko arazoak areagotzen doaz, bereziki goizeko hamaikak eta ordubiak bitartean eta arratsaldeko seiak eta zortziak bitartean. Zehazki Ernesto Erkoreka Plazan eta Riberako sarretan gertatzen dira. Ekonomia eta Ogasun Saitetik diotenez, arazoak kaleetako lanengatik -gehienbat oinezkoentzat egokitzen ari diren kaleengatik, hala nola, Ercilla kalean eta Gran Vian- eta azkenaldian ia egunero burutzen diren manifestaldiengatik sortzen dira.

LUR AZPIAN GORDETA.

Gasteizen guztira 971 aparkaleku daude lur gainean, lur azpian berriz, 3.079 ibilgailuentzat dago lekua. Iaz 105.366 ibilgailu zeuden hirian, orain bi urte berriz, 97.886. Pertsonako 0,48 ibilgailu dago bertan eta 1,37 familia bakoitzeko. Iazko ibilgailuen kopuru osotik, 84.456 ziren autoak, 11.265 kamioiak eta 326 autobusak. Isunei dago-kionez, iaz 109.570 jarri ziren Trafiko Bulegotik, horietatik 51.008 gaizki aparkatzeagatik.

Pio XIIko sarrera eta irteerek sortzen dituzte trafiko arazorik handienak Donostian. Eguerdiko hamabi eta erdiak eta ordubiak bitartean eta arratsaldeko

■ Aparkalekuak dira isunen arrazoi nagusia.

■ Euskal Herriko hirien sarrera-irteeretan dago arazo gehien.

seiak eta zortzi eta erdiak bitartean gertatzen dira kotxe ilara handienak. Udaletxe-ko Trafiko Ataletik diotenez, norbana-koaren kotxearen erabilera zentzugabeak

eragiten ditu honelakoak. Guztira 4.011 ibilgailuentzat dago lekua lur azpiko aparkalekuetan. Horrelako aparkalekuak burutzea da egun Donostiako Udalaren joera. Horren barruan Alderdi Eder-Boulevard eta Kursaal-eko aparkalekuak egin ziren. Aurreikusita daude gainera, Larratxon eta Benta Berrin aparkaleku bana egitea eta Artzai Onakoa handitzea. Hiriaren erdialdean eta Grosen gainera, 5.300 aparkaleku daude OTako zerbitzuaren baitan. Guztira iaz 66.736 kotxe zeuden Donostian, aurreko urtean baino 1.398 gehiago. Guztira, etxebizitza bakoitzeko 0,86 auto. Diotenez gainera, aurtengo urtean 1.697tan haziko da kopuru hau.

ARAZO GUTXIAGO. %5

handitu da azken bost urteetan kotxe kopurua Baionan. Bertan dauden 20.000 autoek gero eta arazo gehiago dute lekua aurkitzeko. 1.400entzat lekua

duten hiru lur azpiko aparkaleku daude, eta laugarrena eraikitzen ari dira. San Leongoa da zirkulazio gune sensiblenetakoa, ostiraletan 60.000 ibilgailu pasa daitezke ospitalea dagoen ingurutik. Guztira, Pirinio Atlantiko ko Departamendua osorik hartuta, 0,16 kotxe daude pertsonako bertan.

Iruñean azkenik 100.000 ibilgailu daude, 0,52 biztanleko. Ez dago bertan trafiko arazo handiegirik, auto-ilarek ez baitute 20 minutu baino gehiago irauten, bertako Udalaren arabera. Urtero orde, 60.000 bat isun jartzen dira. Iazko uztailean 649 leku dituen Carlos III aparkaleku berria sortu zen ●

Kotxeak hirian duen boterea gelditu nahian dabilta agintariak batetik, eta gizartea bestetik. Agintariak hartutako neurriek dute pisu gehien. Europako erakundeek bultzatuta antolatu da irailerako "Hiria nire kotxerik gabe" ekimena. Horrelako ekimenak ordea, urtean zehar egun bakanetan burutzen dira.

AUTORIK GABEKO EGUN SOLTEAK

Lgande bat kotxerik gabe" ekimena 1974. urtetik egiten da. Alfonso Sanzek dioenez, energi krisiari aurre egiteko sortu ziren horrelako ekimenak Europan. Baina desagertu egin ziren oraingo berpizkundera arte. Orain martxan jartzeko arrazoiak ordea, ezberdina da: "autoa hiria suntzitzen ari dela", alegia. Europan hainbat lekutan egin izan dira horrelako ekimenak azken bizpahiru urtetan. Italian adibidez, "Kotxerik gabeko igandeak" egiten dituzte hiri garrantzitsuenetan. Esaterako, apirilaren 9an egin zen ekitaldian 174 hirik hartu zuten parte. Ingalaterran, autoz lanera joaten diren langileen kopurua dela eta, zenbait lantokietako zuzendari eta jabeek erraztasunak ematen dizkiete langileei txirrindua eta garraio publikoa erabiltzeko; are gehiago, Nottinghamen zenbaitek dirua ere jartzen du oinezko eta txirrindularentzako bideak sortzeko.

Frantzia, kutsadura maila handia denean, hura saihesteko, beste neurri batzuren artean, matrikula bikoitiak edo bakoitiak dituzten autoak ibiltzea debekatzen dute agintariak.

Espainian ere egin izan dira ekimenak. Valladoliden esaterako, zenbait igandetan trafikoa galerazten da hirigunean. Donostian, maiatzaren 28an lehenengo aldiz Kontxako Pasealekuko bi karril itxi ziren, bertatik oinezkoak eta txirrinduak ibil zitezen. Beste bietatik taxiak eta garraio publikoak igaro ziren, baina auto partikularrik ez. Ekaina guztian zehar igandero burutuko da ekimen bera. Udaletxetik diotenez kotxeek betetzen duten lekua murriztea da helburua. Azpikelburua aldiz, hiriaren erdigunetik igaro gabe, gidariak beste errepideak erabil ditzatela. Bilbon azken ekimena ekainaren 10ean burutu zen. "Bilbon bizi" lemapean 500 bat txirrinduzalek hiriaren erdialdetik egin zuten ibilaldia, kotxe gutxiko hiriaren alde apustu eginez.

EUROPAKO EKINTZA BATERATUA. Aurten lehen aldiz egingo da Europa osoan ekintza bateratua. Irailaren

■ Kontxako Pasealekuko bi karril itxiko dituzte ekainan zehar igandero.

22an "Hiria nire kotxerik gabe" eguna burutuko da Europako erakunde eta estatu ezberdinek adostuta. Espainian Energia Aurrezteko eta Dibertsifikatzeko Institutuak -IDAEk- antolatu du. Oraingoz hogeita bi hirik burutuko dute ekimena, gehienak probintzien hiriburuak. Hego Euskal Herrian, Donostiak eta Iruñeak onartu dute jada ekimena. Gasteiz eta Bilbo egon dira antolakuntza bileretan, eta oraindik erantzunik eman ez duten arren, seguru aski baiezkua izango da.

Konpromisoa hartu ondoren, hiri bakoitzak erabakiko du zer egin egun horretan. Baina jarraipen batzordeak sortu dira hiri bakoitzeko dena begitatzeko, iaz Katalunian eta Madrilan antolatu zen "Autorik gabeko eguna"n gertatutakoa ez errepikatzen. Madrilan zirkulazioa %3 besterik ez zen

gutxitu, Bartzelonan aldiz, ohiko erabiltzaileetatik %23k etxean utzi zuen autoa. Ondorioz, bi hirien arteko polemika sortu zen. Antolakuntza falta saihestu nahi da aurtengo "Hiria nire kotxerik gabe" egunean. IDAEk garraiatzeko modu tradizionalak mugatu eta modu berriak sustatu nahi ditu. Eguzkiko Garikoitz Plazaolak dionez ordea, "Zerbaiti egun bat eskaintzea, larritasun egoeraren seinale da", eta ez du ezertarako balioko egun horretaz aparte esfortzu berezirik ez bada egiten ●

ERROTA - EL MOLINO KANPINA

- Hesiz mugatutako partzelak saneamenduz hornituak.
- Argi-ondarra eta ur edangarria.
- Ur beroko zerbitzu zabalak.
- Bungalowak alkilerrean.
- Literak dituzten gelak taldeentzat.
- Supermerkatua. Taberna, jatetxea, self-service.
- Igerilekuak. Squasha. Minigolf.
- Haur parkea. Gazteentzako gela.
- Familia nahiz taldeentzat literadun gelak.

AZKEN BERRIKUNTZAK

- Telebista daukaten bungalowak
- Piraguak eta pedaloak errekaletan.
- Bizikletak alokairuan.
- Tenisa, saskibaloia, futbol zelaia eta petanka

Tel.: 948 34 06 04 - Faxa: 948 34 00 82 • 31150 MENDIGORRIA (Nafarroa)

"ITSASOKO AIZKOLARIA IZATEAK TXAPELDUNAGO EGITEN NAU"

Aizkora australiarra lagun duela, apusturako grina zainetan dabilkio Joxe Mari Olasagasti aizkolariari.

Pago enbor baten gainean eta munduari goitik behera begira, 41 urterekin eta 16 kilo galduta, galtza bete lan izan du Urrezko Aizkora Mindegia menderatzeko. Sorlekutik ehun metrora dagoen Loinaz enea etxean bizi da Karmele emaztearekin, eta nolako zura halako ezpala diren bi seme-alabekin: Julen 9 urteko seme koskorra, momentuz surf-a nahiago duena eta Onintze alaba, idi probetan laguntzen aritzen zaiona. Horretan ere jo eta su ibiltzen baita Olasagasti.

DANIEL BLANCO

■ "Umetatik maite ditut idi probak".

Enbor gainean ordu mordo sartzen baduzu ere, aizkora-tik bizitzea ezinezkoa da; beste nondik ateratzen duzu bizibidea?

Nondik? Ba, handik eta hemendik. Erakustaldiez aparte, hamasei idi ditut eta idi-probetan ibiltzen naiz. Gainontzean, etxean dugun sagardotegiaz ardura-tzen naiz.

■ Nola sortu zitzaizun beraz, aizkora-rekin aritzeko zaletasuna?

Ume koskorra nintzenetik idi probak maite nituen. Gero, 11 urterekin hasi nintzen aizkora apustu guztiak, harri jasotzeak, txingak, korrika eta sega ikusten. Hemen segalariak ikusten nituen, harriak jasotzea ere oso gustukoa nuen. Behin batean Larretxeari apustua egin nion: hamar kubikokoa 90 aldiz altxatu, aizkora sei oinbiko, eta korrika sei kilometro, eta galdu egin nuen, artean traketza nintzen aizkorarekin. Gero, 15 urtez ni izan naiz herri kiroletan kirolaririk osatuena. Horretan ez dut areririk eduki. Duela hamar bat urte berriz, harria eta giza probak egiteari utzi eta aizkora munduan buru-belarri sartu nintzen.

■ Aizkora nor izan duzu erakusle?

Besteen aldean nik ez nuen aitarengandik jaso, niri "Agite" aizkolariak erakutsi zidan bidea. Harekin hasi nintzen plazaz plaza ibiltzen.

■ Mindegia izan duzu beti arerio nagusi

Bai, baina Arrospideren hatsa ere hor izan dut. Mindegiaz, zer esango dizut, ba, aizkolari mundiala da, mendian jaioa, Nafarroan aizkora berezkoa baitute. Ni aldiz, itsaso aldekoa. Hemen normala da arraunlariak edo segalariak agertzea, baina aizkolaria? oso arraroa. Jakina, meritu handia du Mindegiarenak, 51 urte edukita, baina nireak zer? Egur pixka bat ekarri eta jo eta su egurra txikitzen hasi. Itsasoko aizkolaria izateak txapeldunagoa egiten nauela uste dut.

■ Zein alde dago erakustaldi batean aritzetik apustu baterako prestatzera?

Zeharo ezberdina da apustu edo txapelketa baterako prestatu edo erakustaldietan aritzea. Desafio bat onartzean hor-taraxerako egoten zara bakarrik. Eta apustuetan ez dago Nafarroara joan beharrik kontrarioak aurkitzeko, hemen jen-

dea badago lehian aritzeko, eta ni prest nago; besteari abantaila emanda ere, nik hamar enbor ekarri eta zuk bost, apustua egingo nizuke, ziur egon! Duela ez asko, dena uztokotan egon nintzen baina orain animatu eta dena irabazi nahi dut. Urrezko Aizkora bi aldiz erreskadan irabazi ondoren, hor daude Euskadiko Txapelketa, Urrezko kopa... Datorren hilean berriz erakustaldiekin hasiko naiz, Larratxon, Beasainen, Hendaian...

■ **Aizkora zorrotik atera eta enbor gainean jarrita, zer duzu buruan?**

Batzuek diote egurra mozten txukuna izan behar dela; bada, ni ez naiz horietakoa... lehenbailehen moztu eta kito.

■ **Zein ezaugarri behar ditu aizkolari batek txapeldun izateko? Indar hutsez**

ez dago aizkolari osatua izaterik.

Lehenik eta behin gogoa behar da, zain egotea, sasoia gero dator. Teknika ere ezinbestekoa da. Mindegia adibidez, oso ondo prestatua dago, eta ez Arrospidek, ez Peñagarikanok ezin izan dute garaitu. Larretxea ez da ausartu. Ni gorputzaldi onean egon izan ez banintz, Mindegia izango zen orain txapelduna, bere atzetik joan ondoren, azkenean 30 segundu baino ez nizkion atera-eta. Lehengoan Urrezko Aizkora amaitzean, Mindegiak galdegin zidan: "*asko gorde al huen?*", "*Zerbait gorde nian bai*", erantzun nion nik.

■ **Aizkoran gainera, marka egitea baino, arerioa menderatzea da ikuskitzuna.**

Nik behintzat markei ez diet inolako garrantzirik ematen, egurrak ezberdinak dira aldiro, baita nola jartzen diren ere. Norgehiagokari ematen diot nik balioa. Momentu horretan biak baldintza berberetan egotea, beroa, sargoria edo hezetasuna dela. Apustua baita herri kirolen oinarria, errazagoa da norberaren aurka aritzea beste baten kontra baino.

■ **Apustua herri kirolen funtsa izatearena aipatu duzula, badirudi azken urteotan apusturako grina galdu dela.**

Bai, zer edo zer makaldu da apustua egiteko gogoa. Euskal Herririk ez litzateke izango apusturik gabe, pilota, arrauna, aizkora, idi probak... horiek gabe dena hoztu eta gureak egingo luke. Tristura ematen dit, baina ez pentsa, elkarri des-

afioa botatzeko garaian beldurra ere badago. Hala ere, batzuetan desafioa botatzen baduzu, jendea marmarka hasten da: "hau harrotuta dago", bada, niri bost axola, jakin badakit hori dela herri kirolari saltsa ematen diona.

■ **Prestakuntza gutxi egiten duzula diote askok, baita parrandazalea zarela ere. Eta esanak esan, txapelduna zara. Aurten, nola egin duzu 16 kilo galtzeko?**

Lehengo urtean erabaki nuen gorpuztaldi ona lortu behar nuela. Batzuek diotenaren kontrara gainera, erakustaldietan aritzea lagungarri baino, izorratzeko izaten da. Ordu laurden aizkoran pasatzen duzu hor, baina ez da "pulamentu" handikoa. Astean bitan gutxienez, oso serio aritu beharra dago, bestela jai dago. Aizkolarari asko dago, baina hor aurrean egoteko derrigor prestatu behar. Donostian bertan 15 gimnasio egongo dira, baina ni ez naiz joaten, mendian korrika ibili eta egurra ebakitzea nahiago dut. Eta amaitzean "trago" batzuk hartzeko gogoia baldin badut, ez dut ba egingo!

■ **Medikuek ordea, ez dizute hori aholkatuko...**

Urtean bitan ere ez naiz medikuarengana joaten, analisiak egin, zer janari behar den eta kito. Medikuek zure aurretik ibiltzeko baino, zure parean edo atzetik ibiltzeko daude. Arbola bezalakoa da pertsona, ez bazara

jaiotzen hartako, hura ezingo duzu gogortu, lagundu bai, baina zaildu ez.

■ **Baserri giroaren galbidetik doa aizkolaritza ere, lanbideari lotua egon baita beti. Barrenadoreak, korrikalariak edo palanka desagertu dira.**

Garai batean Donostiako zezen plaza lepo betetzen zen aizkora apustuak ikusteko. Garai hura ez da berriro biziko, baina galdu... galdu, ez dut uste galduko denik, jende berria ateratzen ari delako, Bizkaia aldean batez ere. Jakina, gu bezalako "kasta" izango duenik ez da izango, sufrimendu eta sakrifizioa eskatzen du-eta. Gastu handia duen kirola da gainera, kamioi bat egurrez betetzeak 600.000 pezeta balio badu, kontuak atera.

■ **Orain gainera, motozerra edukita, zertarako aizkora?**

Ezin da konparatu egurra zerorrek aizkorarekin moztu edo makina batek egitea. Ez dut horretan federik. Nik ez nuke balioko Alemanian egiten diren motozerra lehiaketetan esku hartzeko. Zuhaitz baten gainean gainera, zorabiatu egiten naiz. Nahiago dut eskulana.

■ **Pilota eta arraunaren modura, aizkolaritzak oihartzun handiagoa behar luke telebistan...**

Bai, aizkora eta harria erdibidean daudela dirudi.

Alde bate-t i k

DANIEL BLANCO

■ "Apustua da herri kirolei bizia ematen diena. Enpresariak sartzea falta da".

Hamarrekoa

MIKEL MINDEGIA

«Artistena, jakintsua, baina itsas gainean biziko balitz ez litzateke Mindegia izango»

ANJEL ARROSPIDE

«Lehengo gizon gogor eta zakar horietakoa, aizkolaria handi bat, oso txapelketa onak egindakoa»

ORBEGOZO "ARRIA II"

«Bere garaian trebe ibili bazen ere, apustu eta txapelketak jokatzeko baino erakustaldietarako aizkolaria»

MIELTXO SARAILEGI

«Zoragarria, Leitzan duten zain ikaragarria. Pena litzateke uztea erabakiko balu»

IÑAKI PERURENA

«Bide berria ireki du, nahiz eta errekorak egiteko izan duen joera hori asko gustatzen ez zaidan»

JOXEMIEL PEÑAGARIKANO

«Azken urteotan gugandik pixka bat beherago ibili da»

NARTXI SARAILEGI

«Ona zen erakustaldi eta txapelketak prestatzeko orduan»

GOENATXO

«Bera jasoaldiak egiten ikustea ondo dago baina ez du girorik sortzen»

ZELAI

«Beste hainbeste, apustua elkarri jokatzeko beldurra dutela dirudi»

JESUS OLAIZOLA "AGITE"

«Betiko laguna, oraindik errekorra jarria dauka kanaerdikoa 15 metroko arbolaren puntan jarrita»

Rafael Agirre Franco
Idazlea

Joko Olinpikoetan irabaziko zuen gizona

Joxemari aizkora txapelduna bihurtu delarik, iritsi da garaia Euskal Herriak inoiz izan duen atletarik onena bera dela esateko, dudarik gabe gainera. Herri kiroleetan jardun duena beti izan da baserritarra, bertan egiten diren lanetan iaioa izaten baita: egurra moztu, belarra ebaki, harriak eramanez, eta abar. Txapeldun handienek zenbait modalitatetan jardun zuten. Halaxe gertatu zen Santageda, Kataola, Usategieta, Polipaso, eta abarrekin. Bada, horiek guztiak gaintitu ditu Olasagastik, oraingo aizkolaririk onena izateaz gain, segalari fina eta idi-probatarako itzain jakituna.

80ko hamarkadan egindako zenbait pentatloietan irabazle izan zen Joxemari, aipatu probez at, gizon proba eta txingak barne zirela. Eta

gaur egun pentatloia egiten ez bada Joxemarik jardunean jarraitzen duela da, besteez jai izango lukete-eta.

Mediku eta adituen esanetan bera da inoiz ezagutu duten gizakirik indartsuena. Gihar eta bihotz makina bat Joko Olinpikoetako edozein probatan irabaziko lukeena horretan jardun izan balu.

Joxemari (ez halabeharrez, indar horren osagarri gisa), gizon molderraza eta alaia da, irekia eta tranparik gabekoa. Zoritxarrez, apustu edo desafio baten ondorio ziren probak desagertuz joan dira, (zoritxarrez diogu, herri kirolen muina apustua delako). Joxemari orde, ez zegoen gustura giro hartan. Itxurak egin eta asko isildu behar zen eta, Joxemari, ez dago disimuluetarako egina ●

eskertzekoa da ETB egiten ari den ahalegina, bideak ireki dizkigu kirola biziberritzeko. Bistan da sariak ez direla batere mamitsuak, ez hortik bizitzeko adina, behintzat. Bestetik, komeni zaigu enpresariak sartzea, behar duen bultzada eman diezaioten. Telebista ondoren sartzea lotua doa, gainera.

■ Zeintzuk izaten dira aizkolaria maiz izaten dituen lesioak ?

Gerriarekin eta hankekin kontuz ibili beharra dago. Ez da beso indarra bakarrik. Oinekin ere oso kontuz ibili behar da, nik behin gaizki apuntatu eta hamasei

puntu eman zizkidaten. Badakizu, eskarmentua hartzeko zauria baino gauza hoberik ez da.

■ Doping kontrolak 1994an hasi ziren egiten.

Beti egiten dizkigute, txapelketa nahiz apustuetan. Ondo iruditzen zait halako kontrolak pasatzea. Txirrindulariak gauzak hartzen hasi zirenetik, halako errezeloa baitago kirolariek. Duela hiruzpalau urte, Etxebeste aizkolaria ere zer edo zer hartu eta sari guztiak kendu zizkieten. Animaliak dopatuz gero bestalde, ez dago kontrolen beharrik zer bait

hartuta daudela igartzeko.

■ Gazte gutxi dago aizkorian, 100 lizentzia inguru baino ez. Eskoletatik aterako direnen kontura Iñaki Perurenak dio txanpinoiak eta onddoak ez direla gauza bera.

Ez horixe. Afizioa edukita ere, ez da gauza bera, bata jaio egiten da eta bestea trebatu. Nahiz eta hazten lagundu, hosto eta frutuak berez sortzen direnak behar dira.

Bizkaia alde horretan guk baino zorte gehiago dute. Laguntza handia dago egurren lortzeko ere. Gipuzkoa mailan aldez,

SANTURTZI

Ekainaren 16tik 25era, Herriko Parkean

- Euskal eta erdal nobedadeak, euskal musika,
- %10eko beherapena

Bizi irakurriz

EUSKADIKO LIBURU GANBARA

DANIEL BLANCO

■ "Arbola bezalakoa da pertsona, ez bazara jaiotzen hartako, ezin gogortu".

Kirolgi hasia da gu laguntzen. Giro gehiago sortu behar da. Orain plazan dauden zaharrak ez ezik, gazteak ere behar dira ikusten eta apustutan.

■ Australia eta Zeelanda Berrian bi

enbor soilik moztu ohi dituzte, hemen aldiz, hogei.

Hamasei kolpe egur zati bati ematea hain proba motza izanda, jende asko animatzen da; ez dute ordea, hemengo pres-

taketa edukitzen, ezta laurdena ere.

■ Estatu Batuetara ere behin baino gehiagotan bidaiatu duzu.

Bost urtez izan naiz eta jendeak ikusmina du herri kirolak ikusteko, euskaldunak direlako.

■ Boisera joango zara aurten?

Ez naiz joango. Hemen ondo prestatu nahi dut.

■ Zigortua egon zinen bederatziz hilabetez, zer gertatu zen?

Nuarbekoa den federazioko bati bultzada bat eman nion. Enbor batzuen kontura eztabaidan ari ginen; halako batean berotu, berak hitz itsusi bat bota eta nik bultzada bat eman nion. Barkamena eskatu nion arren, abokatuak, ministroak eta denekin hitz egin zuen ni zigortzeko. Bultzada haren ondorioz, ia urtebeteko zigorra ezarri zidaten. Orain bera ikusten dudanean beste aldera begiratzen du, baina ez nago ahaztuta. Oso ondo gogoratzen naiz egin zidanaz, isunik ordaindu ez banuen ere, ondo izorratu zidan bai, dirua ezin irabazi egon bainintzen, erakustaldietan ere ezin parte hartuz ●

◆ BEÑAT DOXANDABARATZ

◆ ONINTZA IRURETA

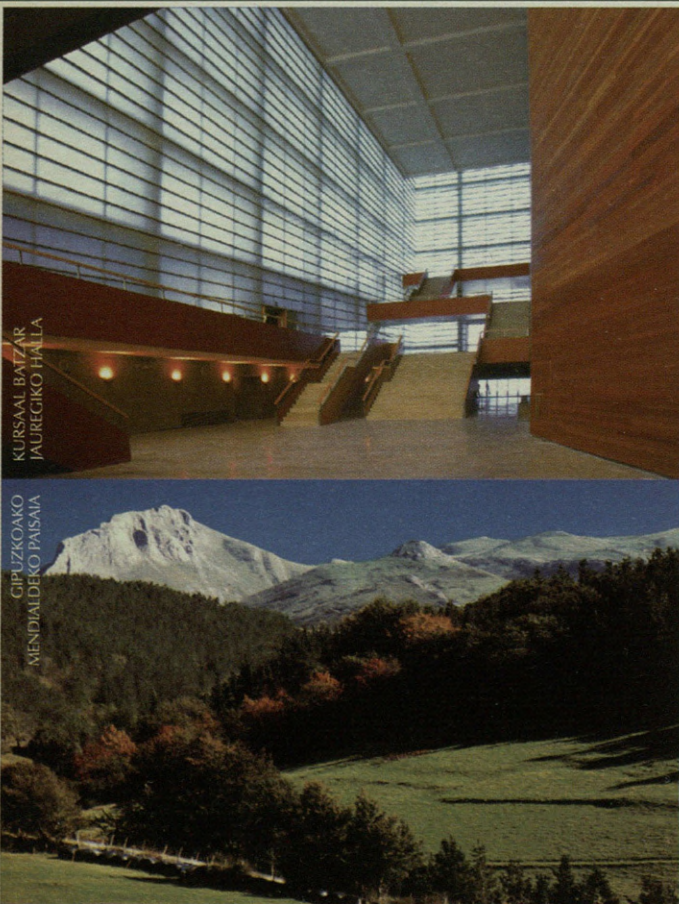
KURSAAL
batzarrak egiteko leku berezia

ETA
GIPUZKOA
batzarren ondoren aisialdiaz
gozatzeko inguru paregabea

CONVENTION BUREAU

Reina Regente, 10 . 20003 DONOSTIA - SAN SEBASTIAN
Tel.: 943 481 466 . Fax: 943 428 122
e-mail: bureau@donostia.org . http://www.ssconvention.com

KURSAAL BATZAR
JAUREGIO HALLA

GIPUZKOAKO
MENDIALDEKO PAISAJA

ZABALIK

**Zeure etxera bidaliko dizugu
ZABALIK astero-astero.**

**Eta, gainera, DISNEYREN
10 LIBURUAK OPARITUKO
DIZKIZUGU ZABALIKen harpidetza
ekainaren 27a aurretik egiteagatik.**

**ZABALIK ezagutzen ez
baduzu, deitu 943-317077
telefonora eta doan jasoko
duzu bi astez.**

**URTEBETEKO HARPIDETZA (52 ale): 6.500 pzta.
+ 450 pzta. bildumaren bidalketa gastuengatik ***

Bilduma osatzen
duten liburuak:

**TARZAN
ALADDIN
OHIANEKO LIBURUA
ERRAUSKINE
DAMA ETA ARLOTEA
MULAN
BAMBI
LEHOI ERREGEA
SIRENATXOA
POCAHONTAS**

* Edizio mugatua. Daudenak agortu arte.
EAE eta Nafarroarako prezioak.

ZABALIK astero zeure etxean

Moztu harpidetza txartel hau eta helbide honetara bidali: ZABALIK Portuetxe Bidea, 2, 20018 Donostia.
Faxa: 943 317 817. Telefonoa: 943 317 077. Posta-e: administrazioa@zabalik.com

Izen-deiturak _____

NAN _____ Helbidea _____

Posta Kodea _____ Herria _____

Telefonoa _____

Bankua _____ Kontu Zenbakia (20 digitu) _____ / _____ / _____

☐ 12 hilabeteko harpidetza (52 ale) **6.500 pzta. + 450 pzta.** bildumaren bidalketa gastuengatik.

Nire bankuari baimena ematen diot ZABALIK 2000 S.A.-ri _____ pzta. ordain diezaien nire kontuaren kargura.

**HARPIDETZA SAILA:
943 317 077**

Gure eskuetan jartzen dituzun datuok guztiz pribatutzat hartu eta gordeko ditugu. Bestalde, gure eskaintza zure nahi edo beharretara egokitzeko aukera osoa duzu. Eta, jakina, datuok zureganatu, ezabatu edo zuzendu ere egin ditzakezu, honako helbide honetara gutuna bidaliz: ZABALIK Portuetxe Bidea, 2, 20018 Donostia.

E Z P A

PRINTZA

DIKTADURA
BERRIA

Pello Apeztegiak esanak dira hauek Nafarroako euskararen aferaren inguruan "Euskaldunon Egunkaria"n: "(...) Franco hil zenean, aro berri bati hasiera eman geniola pentsatu genuen, askatasun eta eskubideen aro berria, demokrazia omen zen aroa. Orduan ere, ordea, ametsak errealitatearekin nahasi genituen. Diktadurako urteak zigorrik gabe igaro zituen demokraziako denboran ez zela ongi ikusia izanen erraten zuen lagun batek. Nahikaria eta ameskeria! Demokrazia omen zenekoan ere, Francoren urteetan fitxatutakoek fitxatuak jarraitu zuten, eta gaur ere fitxatuak daude, Franco hil eta hogeita bortz urte geroago. Non eta ez dion euskaldun izateari uko egin. Eta euskarari buruz Sanzek eta Lizarbek errandakoez zenbateko aldea dute diktadurako jokaerarekin? Euskarara debekatu, orduan, euskarari atakak eta oztopoak paratu, gaur. Espainiaren izenean, orduan, eta Espainiaren izenean, gaur. Lehen eta orain, Espainiaren izenean espainiarra izatera eta gaztelaraz bizitzera behartu, eta euskalduna izaten, euskaraz bizitzen, ez utzi. (...) Franco eta Francoren diktadurako urteetan, bera zen gaitz guztien errudun, diktadurak zantpatzen zituen giza eskubideak. Baina gaur PPK eta PSOEak, demokrata izenarekin, euskaldunak euskaraz bizi nahia gehiegikeriatzat jotzen dute, gehiegikeriatzat ez ezik baita gaiztakeriatzat ere".

BEDERATZI IKASTARO UEUN

UZTAILAREN 10ean hasi eta 13ra arte bederatzi ikastaro jorratuko dira Udako Euskal Unibertsitatean Biarritzen. Beraz, iaz baino ikastaro bat gehiago burutuko da. Besteak beste, honakoak eskainiko dira: Soziolinguistika saila hizkuntza politikaz arituko da, Pedagogia ikastaroan gogo-erabiltetarik izan dezakeen balioa jorratuko da, musika sailak tailer praktikoko baten bidez, musikalitatea landuko du, Soziologia eta Zientzia Politika sailak bi ikastaro aurkeztuko ditu: "Nazioarteko ordenu berria: NATOren birjaiotza Washingongo gailurretik aurrera" eta "Euskal Herri@.kom?", eta Sexologia ikastaroan norberaren gorputza ezagutu eta lantzen erakutsiko da. Aurtengo ikastaroen helburu nagusia bestalde, joan den urteko 200 matrikulak gainditzea eta Ipar Euskal Herriko ikasleak erakartzea da.

EUSKAL KAZETARITZA IKERTUZ

RIKARDO Arregi Mintegiak Rikardo Arregi Kazetaritza Ikerkuntza Beka antolatu du. Euskal Herriko Unibertsitateak eta Andoaingo Udalak antolatutako beka unibertsitate ikasketak amaiturik dituzten edo hirugarren zikloan

■ Kazetaritza Ikerkuntza Beka antolatu da.

dauden ikasleak aurkeztu daitezke. Horretarako euskarazko kazetaritza ikuspegi historiko eta zientifikotik aztertuta, sortutako gaia aurkeztu beharko dute. Uztailaren 1etik 20ra finkatu dute entrega epea eta hil horren 31an ezagutzera emango da irabazlearen izena. Pertsona horrek gutxienez urtebetez egin beharko du lana aurkeztutako proiektuan. Ondoren, lan hori argitaratu daitekeelarik. Beka honen helburu nagusia euskal kazetaritzaren ezagutza sustatzea da.

"IONE, IGO ZERURA" EUSKARAZ

IONE, igo zerura" izango da aurtengo euskaraz estreinatu den lehenengo filma. Joseba Salegi zuzendari nafarraren lehenengo filma azaroan estreinatu zen Euskal Herriko zinemetan eta Valentziako XX. Mostran aurkeztu zen. Ekaina-

H I T Z B I T A N

- Xabier Erkiziaren iritzia da hau "Ttipi-Ttapa"n bildua: "Euskal Herrian ia ez dago musika esperimentalaren kulturarik, jendeak irratan edo telebistan aditzen dionari segitzen dio, hor barna dauden eskaintza berriei erreparatu gabe".
- Juan Etxeberrriak esanak dira hauek EHUKo Udako Ikastaroari buruz "Euskaldunon Egunkaria"n: "Proposamenok jasotzen ditugunean, euskararen aldeko diskriminazioa egiten dugu, arazoa da proposamen gutxi jasotzen ditugula ikastaroak euskaraz egiteko".

ren 16an Usurbilgo Urbil guneko komertzialaren Lauren Gipuzkoako zine aretoetan ikusi ahal izango da euskaraz. Ekainaren 19an Donostiako Antzoki Zaharrean eskainiko dute.

BARANDIARANEN AHOLKUEI SO

EAeko monumentu megalitikoak legez babestea erabaki du Eusko Jaurlaritzak. EAEn guztira 523 trikuharri, tumulu, zutarri eta mairu-baratze dago, horietako 234 Gipuzkoan, 149 Araban eta 140 Bizkaian. Babesteko lehen pausoa Gipuzkoan eman du Kultura Sailak. Arautze lana errazteko 28 guneko megalitiko bereiztu ditu eta hauei kultur ondasun kalifikatuaren trataera emango zaie hemendik aurrera. Gipuzkoaren atzetik, Arabako eta Bizkaiko monumentu megalitikoak babestuko ditu urtea

ARTISTA GAZTETXOAK

“Artea Ikasbide” programan parte hartu duten 6 eta 11 urte bitarteko 119 haurren 575 arte lan izango dira ikusgai Guggenheim Bilbao Museoa ekainaren 19tik uztailaren 16ra arte. Hirugarren urtez antolatu da ekimen hau. Horretarako, urte hasieran museoko hezitzaileak proiektu honetan jardungo duten artista eta irakasleekin biltzen dira ikasgela bakoitzean landuko diren gaiak aukeratzeko. Iaz Bizkaiko zortzi ikastetxetan burutu zen, eta aurtengoan, Gipuzkoa eta Arabara zabaldu da proiektua. Honela, lurretako Maiztegi ikastetxean haurrek jostailuak sortzeko ideia landu duten bitartean, Gasteizko Aita Orbiso ikastetxekoek Antzinateko eguneroko bizitza jorratu dute.

amaitu aurretik. Bost hamarkada igaro dira Joxe Migel Barandiaranek erakunde ofizialei historiaurreko ondarea gordetzeko eskatu zientetik.

■ EAEn 523 monumentu megalitiko daude.

- Peio Etcheverri Ainchart honela mintzo zen “Gara”n: “Estatu frantsesak ulertu du, euskararen aldeko borroka ongi tratatzeko, diruaren erronkak kontrolatu behar dituela. (...) Batez ere dirulaguntzak emanez gero, mugimendua menpekotasunean ezartzen duela”.
- Edorta Jimenez Ormaetxeak telebistari buruz hausnartu zuen “Gara”n: “Telebista-kate indartsuenek gau eta egun pantaila beterik ukaitea erabaki zuten gero ahulek indartsuen legera makurtu beharra izan dute. (...) Euskal Telebistak iladan jarri zuen bere burua, zaborreria eta giza-hondakinak eskaintzeko”.

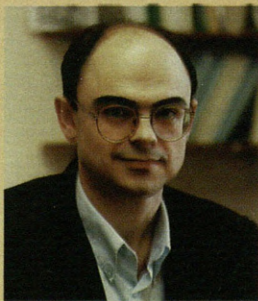
ALBERTO ELOSEGI

■ Tere Irastortza.

IZENAK

Tere Irastortzak sormen naturala eta kultur sormena ditu mintzagai Pamiela argitaletxearen eskutik kaleratu duen liburua. “Izen gabe, direnak. Haurdunaldi beteko khantoriak” poema liburua Irastortzak argitaratzen duen zazpigarren liburua da.

Lorea Agirre kazetariak Rosa Luxemburg-en lehen euskarazko biografia plazaratu berri du Elkarlanean-en eskutik. Rosa Luxemburg orain 81 urte hil zen eta bere hainbat iritzi ezkutuan geratu dira. Iraultzaile poloniarren inguruko dokumentazio lan zehatzarekin hornitu du Lorea Agirre biografia. **Jose Angel Achonek** “Esteban Garibai Zamalloaren ‘Memoriak’” liburua kaleratu du. Bertan historialaria bizi izan zen garaiaren berri ematen du, Gipuzkoako nobleziako hainbat familiari buruzko datuak eskainiz.

ALBERTO ELOSEGI

■ Jose Angel Achón.

A B E S B A T Z A K

Europako abesbatza lehiaketa garrantzitsuenetako irabazleak biltzen dituen Sari Nagusia burutuko da datorren ekainaren 18an Tolosan. EEBB, Norvegia, Eslovenia, Suitza eta Errusiako taldeak izango dira partehartzaile "lehiaketen lehiaketa" honetan.

EUROPAKO GARAILEAK TOLOSAN LEHIAN

■ Vesna haur abesbatza - Errusia (Tolosako ordezkari)

Moskuko abesbatza hau 1965ean sortu zuen Alexander Ponomoriov-ek, gaur egungo zuzendariak. 80 neskek osatzen dute eta denek abesbatza, solfeoa, musikaren historia eta pianoa ikasten dute. Bost taldetan banatzen dira adinaren arabera eta Europako Abesbatzen Sari Nagusian 10 eta 15 urte artekoak bakarrik izango dira. Egungo musika interpretatzen dute nagusiki. Orkestra ezagunekin abestu dute, birak egin dituzte Errusian eta atzerrian, eta diskoak eta irratsaioak grabatu dituzte. Nazioarteko sari asko irabazi dituzte: Debrecen (1992), Arezzo (1992), Nantes (1995) eta iaz Tolosakoa; horregatik izango dira hilaren 18an berriro hemen.

Badira urte batzuk Tours (Frantzia), Arezzo eta Gorizia (Italia), Varna (Bulgaria), Debrecen (Hungaria) eta Tolosako abesbatza lehiaketetako ordezkariak Europako Sari Nagusia burutzea erabaki zutela aipatutako lehiaketetako irabazleak elkartuz, "lehiaketen lehiaketa" burutzea, alegia. Geroztik txandaka egin dira hiri horietan eta aurtten 12. edizioa Tolosan izango da; ekainaren 18ko eguerdian Leidor zineman da hitzordua. 1994an bezala, CITek antolatu du. Mundu mailan

■ APZ Tone Tomsic - Eslovenia (Tourseko ordezkari)

Ljubljana-koa (Eslovenia) da abesbatza talde hau. 1926an sortu zuen France Maroltek. II. Mundu Gerrako etenaldiaren ondoren, 1946an berriro hasi zen kantatzen. Sorreratik eragin handia izan du Esloveniako abesbatza musikan. Egun bere zuzendaria Stojan Kuret da. Iaz Tours-en (Frantzia) irabazi zuela etorriko da Tolosara, baina beste nazioarteko sari garrantzitsu asko ditu bere gain: Cantonigros (1993), Maasmechelen (1996), Maribor (1994-97-98-99) eta Gorizia (1998). 1996an Esloveniako aipamen garrantzitsuena eskuratu zuen bere lorpen eta meritugariengatik eta azken hiru urteotako Esloveniako talde artistiko onenaren saria lortu du aurtengo urtarilean.

ere lehiaketa garrantzitsuenak hauek direnez, munduko abesbatza onenak topatuko direla esan daiteke beldurrik gabe. Garaileak Nestor Basterretxeak diseinatutako garaikurra eramango du etxera.

Oraingoan sei lehiakide izan beharrean, bost bakarrik izango dira, Debrecen-eko lehiaketa bi urtez behin burutzen delako eta iaz ez zelako burutu. Bost abesbatzek 25-30 minutuko tarte izango dute beren emanaldirako. Obrak aukeratzeko garaian abesbatzek askatasun osoa dute oraingoan, baina Eskil Hemberg suediarra lehendakari duen epaimahaiak garai eta konposizio aniztasuna baloratu-ko du. Beste epaimahaikideak Javier Busto, Nicole Corti frantziarra, Marin Chonev bulgariarra, Johan Duijck belgikarra, Gaetano Gianni-Luporini italiarra eta István Parkai hungariarra izango dira.

BI EKITALDI OSAGARRI. Lehiaketaren osagarri gisa, bi ekitaldi gehiago izango dira. Bezperan Enrike Azurzak zuzendutako Kea ahots taldeak ongietorri-kontzertua eskainiko du Santa Klara elizan arratsaldeko 20:00etan, sarrera doan izanik. Eta lehiaketako egun berean, epaimahaiak bere erabakia hartzen duen bitartean, Juan Mari Beltranek eta bere

■ Grex Vocalis - Norvegia (Arezzoko ordezkari)

Norvegiatik datorren koro hau ezaguna da jada Tolosan, 1992an bertan irabazi zuelako. Bere zuzendaria Carl Hogset ere ezaguna da, epaimahaikide izan delako askotan. 1971n sortu zuen Hogsetek berehala Norvegiako abesbatza onenetako bihurtu zen hau. Batez ere European abestu du, baina 1994an Japonian zehar bira bat egin zuen. Iaz Arezzo-ko (Italia) irabazle izan zelako izango da berriro Tolosan. Grabaketa asko ditu; tar-tean Norvegiako bi Grammy sari, eta lehiaketa ugari irabazi ditu: NRK (1975), Gorizia (1982), Marktoberdorf (1993). Berpizkunde garaiko musikatik gaur egunekoraino erreper-torio zabala du.

■ Choeurs des XVI - Suitza (Goriziako ordezkari)

Friburgoko (Suitza) abesbatza hau 1970ean sortu zuen André Ducret-ek, gaur egungo zuzendariak. Berpizkunde musika lantzen hasi zen (hortik eta hasieran hamasei zirelako datorkio izena; gaur egun 30-35 dira) eta geroztik Erromantizismokoa eta egungoa ere interpretatzen dute, herri musika ahaztu gabe. Goriziako (Italia) saria irabazteagatik izango da Tolosan, baina beste asko ere baditu irabaziak.

laguntzaileek euskal soinu tresnez osatutako kontzertu-erakustaldia eskainiko dute Leidorren bertan.

Bukatzeko, Tolosako Abesbatza Lehiaketa, beti bezala, urriaren bukaeran burutuko dela gogorarazi behar da, 27tik azaroaren 1era. Hasieran antolatzaileek

Europako Sari Nagusia lehiaketa honekin batera egitea pentsatu zuten -duela sei urte egin zen bezala- baina azkenean bi lehiaketak bereiztea erabaki dute, aparte-ko garrantzia emanez Europakoari eta San Juan jaietako egitarauan txertatuz ●

◆ JOXEMI SAIZAR

■ Usc Thornton Chamber Choir - EEBB (Varnako ordezkari)

Hego Kaliforniako unibertsitateak (EEBB) dator duela ia mende erdia Charles Hirtek sortu zuen kamara talde hau, eredugarria unibertsitateko abesbatzen artean. William Dehning da bere zuzendaria. 1987an bira bat egin zuen Polonian zehar Varsoviako Chopin Akademiaren laguntzaz. 1994an Seulgo lehiaketan parte hartzeko aukeratu zuten. 1996an zuzendarien Amerikako Simposium nazionalan parte hartu zuen. Varnako (Bulgaria) lehiaketa irabaziz lortu zuen Europako Sari Nagusirako txartela.

Durangaldeko herritarrentzako Anboto herri telebista

Anbotoko magalean dagoen eskualdean euskara hutsean jardungo duen herri-telebista sortu gura dugu bertako euskara elkarteok. Eixu!, Gurien bai, Barriketan eta Berbaro euskara elkarteok

Durangaldeko Herri Komunikabideak elkartearekin bat egin, eta komunikazio arloan dagoen hutsunea bete gura dugu ekimen honekin, izan ere, gure eskualdean aldizkari-gintza -"Eraz"- baino ez dugu jorratu orain arte, eta uste dugu badela ordua komunikazio arloa sendotu eta osatzeko.

EUSKARA Biziberritzeko Plan Nagusian, datozen hamar urteetarako erronka nagusiak aztertzen diren atalean, telebista aipatzen da, besteak beste. Plan horren arabera, euskarazko herri-telebisten garapen-markoa lantzeko lanildo bat martxan jarri behar da, proiektuok bultzatzen ari diren eragile sozialetan eta erakunde publikoen artean. Gure hausnarketatan ere lehentasunezko eginkizuntzat hartu dugu herri telebista sortzea, erronka horri ilusioz beterik heldu diogu, eta inguru honetako udalak zein udalez gaindiko erakundeak bidelagun izan gura ditugu ekimen honetan, ezinbestekoa baita herri-erakundeak eta gizarte eragileak elkarlanean aritzea herri-tarrei eskaini gura zaien informazio-zerbitzu hau abian jartzeko.

Lankidetzat hori bideratzeko lehenengo urratsak ematen hasita gaude: dagoeneko proiektua landuta daukagu eta inguruko udaletara jo dugu horren berri

emateko euskararen onerako den lehentasun honetan bat etorriko garen esperantzarekin.

Gure telebistaren ezaugarrien berri ematen hasi orduko, ezinbestekoa irizten diot Debagoiena aipatzeari, eskualde hori izan delako Euskal Herriko herri hedabideen habia, eta bihar-etzi gure eskualdean sortuko den telebistaren egitasmoa osatzeko Goienatik edan dugulako.

RUBEN PLAZA

Ima Eguen

Anboto telebista proiektuko bozeramalea

"Jaio barik dagoen Anboto telebistan eskualdeko informazioa landu gura dugu, herri bakoitzaren nortasuna eta hurreko albisteak islatzeko asmoa daukagu, euskara hutsean, gure hizkuntzari esparru berriak eta modernoak irabaztea komeni zaiolako, biziko bada. ETBren osagarri izan gura dugu, nazio mailako telebistak eta eskualdekoek bat eginez, euskarazko audiobisualen sare indartsu eta bizia osa genezakeelako"

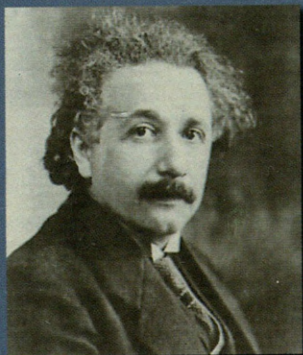
JAIO barik dagoen Anboto telebistan eskualdeko informazioa landu gura dugu, herri bakoitzaren nortasuna eta hurreko albisteak islatzeko asmoa daukagu, euskara hutsean, gure hizkuntzari esparru berriak eta modernoak irabaztea komeni zaiolako, biziko bada. ETBren osagarri izan gura dugu, nazio mailako telebistak eta eskualdekoek bat eginez, euskarazko audiobisualen sare indartsu eta bizia osa genezakeelako. Integratiorako tresna izatea dugu helburu, euskaldunak eta erdaldu-nak gure inguruan biltzea, alegia. Durangaldeko herritarren artean dagoen berezko loturaz baliatuko gara eskualde honen baliabideak optimizatzeko. Eta, harrotasun apur batekin, beldur barik esan dezakegu gure eskualdean badagoela kirol arloan, kulturean, enpresagintzan zein beste eremu batzuetan zer erakutsi eta zer eskaini. Beraz, horiei guztiei leihotxo bat zabaldu

gura diegu Anboto telebistan.

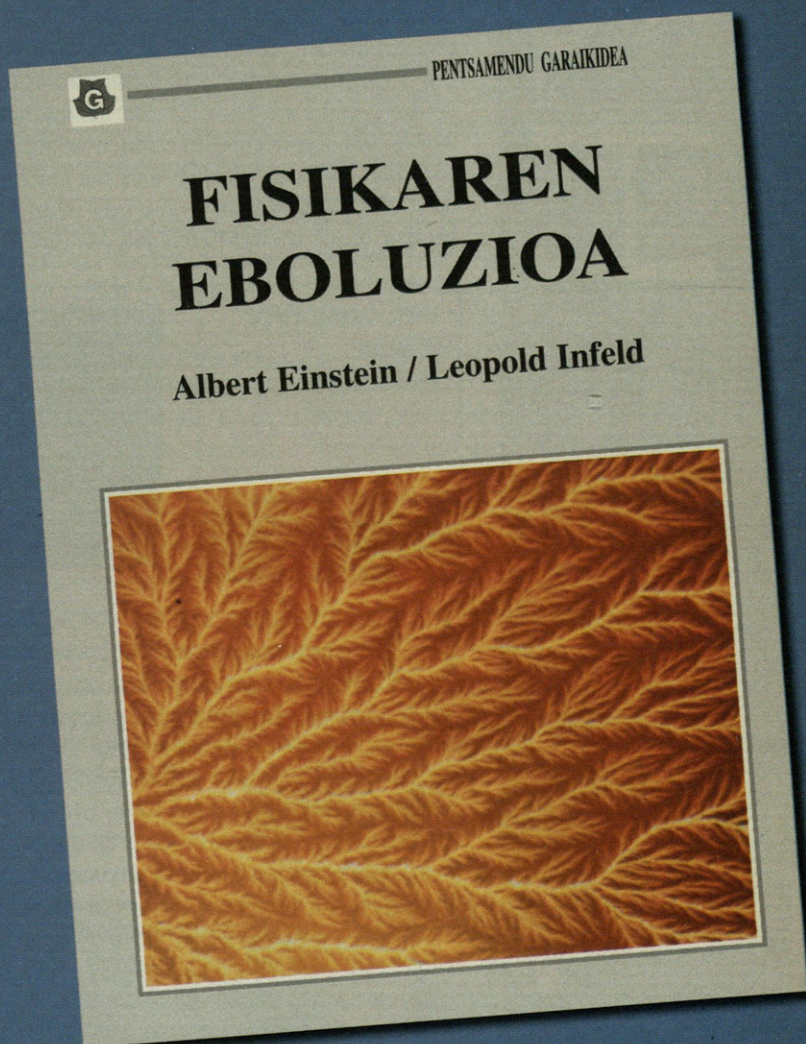
Asmoak gauzatzen asmatuko ahal dugu! ●

FISIKAREN EBOLUZIOA

Fisikaren Eboluzioa liburua da Einsteinek Fisikaz idatzi zuen dibulgazioko obrarik ospetsuen eta pedagogikoena. Bere laguna Leopold Infeld fisikariarekin batera, Fisika klasikoa (Galileo eta Newton) eta Fisika horretan gertatu ziren iraultzak (Erlatibitatea eta Kuantika) garatzen ditu, teoria hauek sortutako arazo filosofikoak ere aztertuz. Obra hau hamaika hizkuntzetara itzulia izan da eta dibulgazioko zientziaren klasiko bihurtu da jadanik mundu osoan. Orain euskara bikainean goza dezakezu.

Jadanik
salgai zure
liburudendan!!!

GAIK

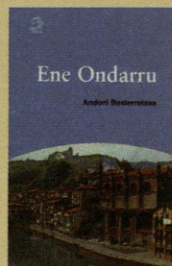
ARGITALDARIA

Astia Hartuta

LIBURUAK

MARMOKIÑE
*Gala Aierbe eta
Joxemari Iturralde*Elkarlanean
57 orrialde
825 pta.

Bere izenak dioen bezala, Marmokiñe, marmoka bat da, itsasoan pozik bizi den marmoka zintzoa, igerian dabilTZan haurrei minik egiten ez diena. Aspertzeko astirik ere ez du itsaspean kontzertuak ere antolatzen baitira. Behin, Izurgi izurdearen kontzertura joan zen Marmokiñe. Kontzertuaz gozatzen ari zela, bat-batean, arrantza-ontzi ikaragarri bat ikusi zuen hurbiltzen. Itsasora bolanta sareak bota eta beldurra nagusitu zen itsasoko biztanleen artean. Kontzertua bertan behera utzi eta Marmokiñe, Txipiroinaiz lehengusua, Antunio atuna eta Itsas Zaldien Kofradiarekin batera arazoari irtenbidea ematen saiatuko da. Joxemari Iturralde idazle tolosarrak Gala Aierbe irakaslearekin batera idatzi du istorio hau. Irudiak, aldiz, Jokin Mitxelenarenak dira ●

ENE ONDARRU
*Andoni
Basterretxea*Auspoa
191 orrialde
1.800 pta.

Ondarroan jaio, hazi eta bizi da Andoni Basterretxea eta ederki islatu du hori liburu honetan. Bere haurtzaro eta gaztaroko kontuak ekarri ditu liburu honetara: sare konpontzaileak kantuan aritzen zirenekoa, sagardotegien inguruko gorabeherak, ahoz aho zabaltzen ziren sorginkeria kontu bitxiak, artazuritzaileen pasadizoak... gaur egungo Ondarroan, neurri batean, galdurik dagoena ekartzen du gogora Basterretxeak. Bere oroitzapenak prosan jaso ditu batzuetan liburuaren egileak, baina beste askotan bertsoa erabili du horretarako. Bertso bilduma mardula osatu du azkenetarako Basterretxeak. Eta hitzei laguntzeko argazki ugari ere badago liburuan, duela 50 urte Bizkai kokostako herri arrantzale hau nolakoa zen erakutsiz ●

**15 AÑOS DE LA
LEY DEL
EUSKERA...***Hainbaten artean*Eusko Ikaskuntza
128 orrialde

Eusko Jaurlaritzaren Euskararen Legeak 15 urte bete zituenean Eusko Ikaskuntzak gaia aztertu zuen eta Riev-ek (Nazioarteko Eusko Ikaskuntzen Aldizkaria) dossier bat argitaratu du gaiaren inguruan "15 años de la Ley del Euskara en la Educación, Administración y Medios de Comunicación" titulupean. Gregorio Monrealen sarrerako testuaren ondoren, Pedro Migel Etxenikek Legearen defentsan eginiko hitzaldia jasotzen da. Edorta Cobrerros eta Iñaki Agirreazkuenagak gaiaren inguruko hausnarketa egin eta gero, Mikel Zalbidek hezkuntza mundua du hizpide eta Josu Iñaki Erkorekak, oster, administrazioaren esparrua aztertzen du. Amaitzeko, Javier Diaz Nocik Euskararen Legeak komunikabideetan izan duen eraginaz dihardu ●

ONAN
*Aitor Arana*Txalaparta
136 orrialde
1.800 pta.

Onan deritzan mutilaren nerabegaroko eta gaztaroko urteak, hamaika urtetatik hogeitaz bete bitartekoak, ditu hizpide Aitor Aranak eleberri erotiko honetan. Bere osaba eta adiskide batzuk lagun dituela, poliki-poliki sexuaren mundu liluragarria ezagutuko du. Onanek askatasun osoz biziko du sexua, gizartearen tabuak diren jarduerak asko eta asko gauzarik naturalenak eta ohikoenak bihurtuko baitira beretzat. Hala nola, harreman homosexualak, famili arteko sexu harremanak, taldeko sexu harremanak...

Aitor Arana euskarazko lehen ipuin liburu erotikoaren (Ipuin Lizunak, 1994) egilea du. Haur eta gazte literatura idatzi du batez ere; oraingoan, aldiz, nerabe bati buruzko helduentzako liburu batekin datorkigu ●

DISKOAK

AURTENGO
GORAKADA 4

Gor

1.000 pta.

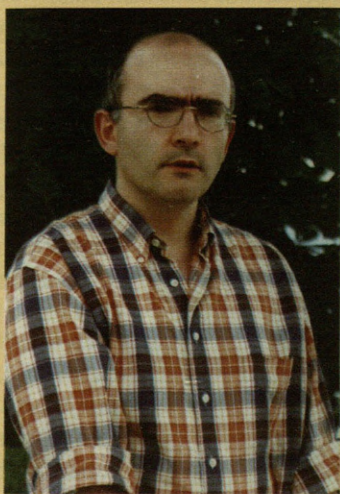

Aaurreko hiru urtetan egin bezala, Gor diskoetxe nafarrak "Aurtengo Gorakada" bilduma kaleratu du laugarrenez. Ohi-koa legez, zigilu honekin diskoa burutu duten taldeen abesti bana jasotzen du diskoak. 2000. urte honetako bildumari Buitraker taldearen "Nik beuk erabakitzen" izenburuko abestiak

ematen dio hasiera. Ondoren, Flitter, Dank, Jousilouli, La Venganza de la Abuela, Hyssopus, Su ta Gar, Leihotikan, Zea Mays, Marea eta King Putreak taldeen kantu bana dator, The Vientre-ren "Cleptomania" rekin amaitzeko. Orotara, hamabi kantu, hamabi talderen estilo anitzak islatzen dituztenak ●

Egileari Galdezka

"Nire burua ez dut mugatzen sexuaz idazterakoan"

Aitor Arana

Txalapartaren Literotura bildumako "Onan" liburuaren egilea.

Nolatan otu zitzaizun Onan nerabearen hastapen sexualei buruzko istorioa idaztea?

Euskal literaturan gay literaturako libururik ia ez daukagu. Nik neure burua ez dut mugatzen idazterakoan, ez zientzia-fikziozko edo beldurrezko narrazioak idazteko momentuan, ez sexu kontuetan. Jarrera hori eta hizkuntz normalizazioak aurrera egiteko nahia uztartzearen fruitu da eleberria.

■ Onanek bere osabaren laguntzaz eza-gutuko du sexua. Haren aholkuak asko aldentzen dira sexu heziketako klaseetatik.

Gaztetxoek ez dute etxean sexuaz hitz egiteko ausardiarik izaten, guraso askok ere ez. Osabaren pertsonaia oso garrantzizkoa da sexuaz askatasun osoz hitz egiten duelako, pertsonaia hori etxeetan edukitzen dugun hutsune hori betetzera dator. Ni konbentzituta nago etxeetan beste jarrera

irekiago bat edukiko bagenu gurasoengandikoa eta gurasoenganakoa, askozaz zoriontsuago izango ginatekela.

■ Nerabeentzako liburua al da?

Helduei edo heldutxoei zuzenduta dago. Baina nerabe batek hartu eta gogoko badu, nerabeentzako ere bada nire ustez, eta beste nerabe batek gustukoa ez badu, bada bazterrean utzi dezala lasai-lasai. Bakoi-tzak bizitzan dauzkan ideia eta balioen arabera, izango du gustukoa edo ez.

■ 94an ipuin liburu erotikoa plazaratu zenuen, Literotura saila sortu da... Nola ikusten duzu genero erotikoren etorkizuna?

Nik genero horren garapena jendearen askatasunari lotuta ikusten dut. Gizarte honek gauza askotan murriztu eta hegoak moztu egiten dizkigu, eta zer esanik ez, sexu kontuetan. Zenbat eta lorpen gehiago eskuratu sexualitatea askatasunez bizitzeko, orduan eta askeagoak izango gara ●

EZ EROSI ZURE
PROGRESIBOAK
ITSU ITSUAN

Urrutira eta hurbilera betaurreko berekin bikain ikusteko ez dira aski kristal progresibo onak. Hoberenak behar dira: VARILUX, oso ongi graduatuak eta aditu batek egokituak: MULTIOPTICAS.

Horregatik, VARILUX MULTIOPTICASekin fidatzen da eta MULTIOPTICASek VARILUX gomendatzen du.

Ez erosi itsu itsuan.

MULTIOPTICAS kreditu txartelarekin ordain ezazu nahi duzun moduan eta unean

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS

ZERBITZU OPTIKOETAN 1a

Hernani, 4 - DONOSTIA

VARILUX BEZALA,
FIDA ZAITEZ
MULTIOPTICASekin

Generoak agortuta dagoela badirudi ere, asko dira oraindik cowboy film zaleak. Horren jakitun, astelehenetik ostiralera ETB-2ko western zikloaren barruan, telebistan estreinatzeke dauden filmak ere ematen hasiak dira. Ostera jarriko ahal dira modan western-ak!

NORK HIL ZUEN AZKEN COWBOY-A?

Bizkarra eman dio azken aldian Hollywoodek western generoari. Hutsalak izan dira zenbait zinegilek egindako ahalegiak "cow boy" film liriko nahiz epikoen xarma berreskuratzeko. Horra hor Lawrence Kasdan-en "Silverado" edo Walter Hill-en "Jeronimo", genroa biziberritzeko balio izan ez zutenak. Dena den, bada itxaropen zantzurik, noizbait westernaren pizkundea ikus dezagun. Horren haritik, mesedegarria izan daiteke Ridley Scotten "Gladiator" bezalako film bat denon ahotan ibiltzea, erromatar filmen loraldia western filmen garai berean gertatu zen-eta.

Bitartean, telebistan ematen diren filmekin gozatzen segiko dugu. Horren ildotik, harrera ona izaten ari da **gunero** 17:30etan ematen den western zikloa. Hain zuzen, urtarriletik, %22,6ko audientzia du batez beste, 217.000 ikusle erdietsiz. Orain, Euskal Telebistak merkatu amerikarrean hamabi bat western arrakastatsu eta telebistan eman gabeak erosi ditu. Halaber, ahalegin berezia egin du zenbait film berririo itzuli eta ondoren ziklo honetan emateko. Bikoizketak Euskal Herrian eta Espainiako beste zenbait enpresatan egin dira. Aurretik film hauen bikoizketa Hego Amerikan egina zegoenez, ikusleak ohituta dauden hizkera eta

esamoldeetara egokitu nahi izan dira filmok.

CHARLTON SIOUX BIHURTUTA.

Halaxe, denok ezagutzen ditugun klasi-koen artean emango dira estreinatzeke dauden filmak. "El dorado", "El hombre que mato a Liberty Wallance" eta "Raíces Profundas" pelikulekin batera,

ley de los fuertes" direla. Filmeko protagonistak Charlton Heston eta Anne Baxter aktoreak dira. Konfederazioko soldadua eta iragan iluneko emakumearen arteko harremana antzezten dute.

Charlton Heston dugu "El salvaje" filmaren aktore nagusia ere. 1953. urteko pelikula honetan sioux artean hazi eta hezi den gizon zuriarena hezuramaitzen du Hestonek.

"Gunfighters" filman **Randolph Scott** ikus ahal izango da. Hollywoodeko western-izar ezaguna da Scott. Pelikula honetan Scott bizitza berria hasi nahi duen pistolero ohia da: Griff Barnett aberatsarentzat lanean ari dela, agurearen biloba langile berriaz maiteminduko da.

Byron Haskinen "Silver City" ETBk

erositako film emangabea ere, aktore ezagunek hartzen dute parte: Barry Fitzgerald, Yvonne de Carlo eta Edgar Buchanan.

"Los rebeldes de Kansas", berriz, Melvin Frank zuzendutako western-a dugu. Cam Bleeker (Fess Parker) eta Luce Darcy-ren (Jeff Chandlerren) arteko ika-mikak ditu ardatz. Bleekerrek bere emaztearen hilketaren mendekua nahi du eta Darcy, gauza guztien gainetik, bere helburuak bete nahi dituen gizona da.

◆ **BEÑAT DOXANDABARATZ**

■ Charlton Heston dugu zikloan ematen ari den zenbait filmeren protagonista.

"Espuelas negras", "Los rebeldes de Kansas", "La ley de los fuertes" eta "El salvaje" ere ikusgai ditugu. Oraindik gaztelaniatzko izenbururik gabeko beste film batzuk ere badaude: "Arizona Bushwackers", "Copper Canyon", "Flaming Feather", "Red Tomahawk", "Silver City" eta "Gunfighters".

"La ley de los fuertes", zerrenda honetan dauden pelikuletari-ko bat, Rudolph Maté zinegileak zuzendu zuen. Maték 27 film baino gehiago errodatu ditu, tartean, "Horizontes azules" eta "La

Zaila da Europa aldean kate bat baino gehiago audientziaren pastela banatzeko lehian topatzea. Esate baterako, Frantzia ez dago TF1 kateari itzalik egingo dionik. Espainia, berriz, salbuespena da, lau kate pantaila kuotaren %20 inguru eskuratuz dabilta eta.

LEHIA PIRINIOETATIK BEHERA

Espainia da Europako herrialde bakarra lau kate lehia bizian dituen audientzia eskuratze-ko: TVE, Tele 5, Antena 3 eta telebista autonomikoak. Azken boladan gainera, bi plataforma digital eta lurraldeko Quiero TV gehitu behar dira. Tele 5en "Anaia nagusia"ren etorrerak gainera, bazterrak harrotu ditu, orain arte lehena izan den TVERi lidergoa kenduz eta hiru garren dagoen Antena 3 krisialdian murgilaraziz.

Publizitate irabazi handiagoak dituzten arren, kate pribatuak kexu dira kate publikoek, finantziazio bikoitza edukitzean (publizitatea eta diru laguntzak), aukera handiagoa dutelako saioak aiseago erosi eta ekoizteko. Konkurrentzia zintzoagoa balitz, telebista kateen edukien maila nabarmen hobetuko litzatekeela diote adituek.

Espainian dagoen kasurik antzekoena Alemanian dugu. Bertan ez dago "prime time"n besteen gainetik gailenduko den katerik; RTL pribatua eta

ARD publikoa dira ikusle gehien dituztenak, nahiz eta ez bata ez besteak ez duten pantaila kuotaren %15etik gora atxikitzen.

Gainontzean, bi kate dira nagusi herrialde bakoitzean: Frantzia TF1 da kate ikusiena, France 2k oso atzetik

oster, SIC katea RTP1 baino askoz gora go dago.

Telebista gehien ikusten duen herrialdeari dagokionez, Hungaria da zaletuena: hungariarrek batez beste 232 minutu ematen dituzte telebistari so egunero. Ondoren Grezia dator 227 minuturekin,

Italia (225), Turkia (222) eta Espainia 213rekin. Gutxien ikusten dutenak berriz, austriarrak eta alemanez mintzo diren suitzarrak dira, 137 minutu baino ez. Dena den, pantaila aitzinean denbora gehien ematen dutenak mexikarrak dira, 262 minuturekin egunero. Espainian, jubilatuek dira telebista zaletuenak, batez beste 339 minutu eskaintzen diote-eta. Helduak dira hurrenak 288 minuturekin. Gurasoen etxetik kanpo bizi diren gazteek ordea,

Alemania eta Espainiako kateak dira lehia handiena dutenak.

jarraitzen diola; Italian Rai Uno eta Canale 5 parekatuak dabilta; Britainia Handian aldiz, ITV kate komertziala BBC baino hiru puntu gainetik dabil; Holandan RTL4 eta Ned2, eta Portugalen

192 minutu baizik ez dute igarotzen telebista aurrean. Seme-alaba gazteak dituzten bikoteek ere ez dute telebista etxeko altzari "kutuntzat" ●

◆ **BEÑAT DOXANDABARATZ**

T x o r i B a t e k E s a n D i g u

■ GOIENA TELEBISTA LEHEN TXANPAN DABIL

Arrasate telebista zena GoiTB bilakatu da, Debagoiena bailara osoan gertatzen denaren berri emateko. Herri herriko albisteak emango dituen lantaldea osatua dagoela, Leintz eta Aramaio aukeratu dituzte lehen emisioak probatzeko. Uda ondoren, Arrasate, Bergara, Aretxabaleta, Eskoriatza, Oñati eta Antzuola aldera zabalduko da ●

■ ZENTSURA LOTSAGARRIA "ANAIA NAGUSIA"N

Zalaparta handia sortu du euskal presoen solidarioa "Gran Hermano"ko etxean bat-batean sartu izanak. Hedabide eta Interneteko solasaldietan ordea, bere ekintza baino gehiago, askoz kritikatuagoa izan da Tele 5ek zuzeneko emanaldia moztu izana, zentsurarik makurrena erakutsiz. Via Digitalen ere kanpoaldeko kamera sakatu zuten ●

■ "BARRIO" FILMA TELE-SAIL BIHURTUKO DUTE

Via Digital ere lehen plataforma izan da film bat telebistara egokitzen. Lan aukeratua Madrilgo auzune bateko bizimodua kontatzen zuen Fernando Leon de Aranoaren "Barrio" film sari-tua da, Elias Kerejeta ekoizlearekin hitzarmen bat adostu ondoren. Filmaketa uda honetan hasiko da, hiru protagonis-tak filmeko berberak direla ●

Ekimen ugari antolatu du ekainean Xiberoko Botzak Maulen egoitza berria erosteko. Dirua biltzen jarraitu behar dute beraz, datorren udazkenerako lokala amaitua egon dadin.

UDAZKENEAN ZINKA GAINEAN

Zinka ostatuaren lehen pisuan dagoen lokalaren berriztapen lanak heldu den udazkenerako amaiturik egotea espero dute Botzakoeak. Obren burutzeko 300.000 libera inguru (7 milioi eta erdi pezeta) behar dira. Hormigoigero geruza jarri ondoren, hosgabetze lanari ekinen diote eta, azkenik, tresnak ipini. Obretan hogeitabat lagun ari dira laguntzen, irratiko lankideak herritarrek eta ofizialak barne direla. 90 metro karratuko egoitza euskal kultura sustatzea xede duten beste zenbait elkarteren azpian egotea lagungarri zaie.

Orora, irratigehitasmo berria abiarazteko kostua 600.000 bat liberan (15 milioi pezeta inguru) ibiliko da. Subentziorik ez dutenez, martxoan hasitako

kanpainak ekitaldi hauetan du oinarri eta, horren kariaz, behar beharrezko

■ Egoitza berria Zinka ostatuko eraikin berean dago kokatua.

dute ekitaldiak kutunki apailatzen jarraitzea jendea hunkitzeko asmoz. Kontu korrante bat ere irekia da horretarako.

Diru bilketaz landa haatik, aldi berean jendeak Zuberoa hobeki ezagutzeko parada ukan dezala lortu nahi da. Irratiko eledunek prentsaurrean adierazi zutenek, Hego Euskal Herrian gauzatu diren ekintzek erantzun beroa izan dute jendearengandik, hala nola, Mustraka ikusgarriak eta Ipar Hegoa ekimenak Lezo eta Seguran. Harrera ona ikusita, hil honetan kontzertu eta antzerkiak egin dira Bilboko Kafe Antzokian eta Lekeition. Hurrengo hitzordua Iparraldeko Gotañe-Irabarnen izanen da hilaren 17an sagarno gauraldia prestatu baita. Hilaren 24an azkenik, Barkoxeko kantari nahiz dantzariak Andoainen jardungo dute.

◆ BEÑAT DOXANDABARATZ

A u r p e g i a

Edurne Atxikallende
Albistegien ardura du Gernika-Lumoko Onda Vasca irratiari.

“iragarkiak prestatzen entzungo baligu, barre egingo luke jendeak”

Eguraldiaren iragarpenean ematen hasi zen irratiari Edurne duela 12 urte. Egun, albistegiez gain, “Baserritarren tartea” egin eta kirol emanaldietan ere parte hartzen du, “zenbaitetan kontrol mahaian ere aritzen naiz, hemen denetik egin behar dugu-eta. Elkarrizketa batzuk prestatzea egiten zait gaitzena, txirrindulari lasterketak ere bai, baina zelan edo halan azkenean moldatzen

naiz”. Edurneren ustez mikro aurrean natural jokatu behar da, “hankasartzearen, jarrera guztiz normala hartu behar duzu, zuzeneko kontuak direla esanez. Hala ere, jendeak iragarkiak prestatzen ditugunean entzungo baligu, barre galantak egingo litzuke hainbeste hutsekin”. Aurrera begira, lehen egiten zuen “Txiki txoko” haur saioa osteran egin nahi luke, “ume txikiak ditudalako-edo izango da” ●

B a g a k

■ **OSASUNA EUSKAL TALDEA ONDA CERO-N**

Badakigu zein den Onda Cero irratiaren jokamoldea abertzale usaina duen oro ikusmiran jartzeko. Zorionez, beste irratiari ez bezala, Telefonica taldearen katean badute bestelako iritzia ematen duenik; Gorka Landaburu solaskidea, hain zuzen. Lehengo egunean esaterako, bota zuen Osasuna lehen mailara bueltatu izana Nafarroan ez ezik, EAEn ere alaiki ospatu dela, orain lehen mailan lau euskal talde dardelako. “Vasco” eta “nafar”en arteko lotura historikoak ukaezinak direla. Harrigarriro, Del Olmoren tertuliakide mihi gaiztoek ez zuten txintik ere esan ●

BILBO ekainak 16 "Lazkao Txikiren antologia"

Xabier Amurizak
Lazako Txikiren
bertso ezagunenak
kantatuko ditu.
Santutxuko Maria
Reina Antzokia
20:30

BILBO ekainak 21 Urbeltzen dantza ganbara

Euskal herriko ekialdeko
dantzen erakustaldia egingo
da. Nahi duen orok har
dezake parte. Juan Antonio
Urbeltz koreografo eta
folklorista izango da gidari.
Kafe Antzokia
20:00

GERNIKA
ekainak 16
Antton Valverde
Donostiarraren
kantak entzuteko
aukera.
Santanape
frontoia
22:00

GETXO ekainak 17

Ana Lara, Rosa Tercero eta Carmen
Vera dantza akademietako
berrehunen bat ikaslek dantza
klasikoko eta neoklasikoko, dantza
garaikideko eta karibear pieza
batzuetako erakustaldia egingo dute.
Getxo Antzokia

11:30
17:30
19:30

GOAZ

ZESTOA ekainak 16

"Zubi gizakiak"
Goaz antzerki taldearen
azken lana ikusteko
abagunea.
Arroa goiko frontoia
22:00

HERNANI ekainak 16 Bertso musikatuak eta kontzertua

"Iraulio Pantalone Band" en
eskutik, musikaz lagundutako
bertsoak izango dira (23:00),
eta ondoren Etxakiten
kontzertua (1:00).
Ereñozu auzoa

OIARTZUN ekainak 17 Bertso bazkaria

Hamar bertsolariko koadrila
bilduko da mahaira: A. Egaña,
X. Amuriza, J. Agirre, I.
Lazkano, J. Soroazabal, I.
Elortza, M. Lujanbio, J. Maia,
X. Legarreta "Arano" eta J.J.
Eizmendi. Bazkari txartela:
3.500 pezeta (140 libera).
Pagoa
14:00

ORONQZ-MUGAIRE ekainak 17 Skalariak

Hasi dute iruinarrek udako bira.
Plaza
23:00

IRUÑEA ekainak 16 "Olbana aubenka"

Azaroan Kursaelen
(Donostia) eta duela
hilabete eskas Gotainen
(Zuberoa) aurkeztu
zuten ikuskizuna
taularatuko dute Jesus
eta Joxanton Artze
anaiek, Beñat Axiaryk
eta Mixel
Etxekoparrek.
Burgoen plaza
22:30

ZIZUR NAGUSIA ekainak 20

"Upeletan erronka"
Laxok taldearen
proiektuak biran darrai.
Erreniega parkea
20:00

Agendarako deialdiak hogei egun lehenago bidali 37 34 03 faxera

Argitarapen honen edizioiko laguntzaile:

gizarte-ekintza
obra social

Belarrarentzat hezetasuna mesedegarri da. Baina esaterako, patatak, lekak eta tomateak eguzkia noiz ikusiko zain daude, eta hezetasunak gaitzen mehatxua dakar eurentzat.

SARATU, GALTZARATU, JORRATU

Kanpoa irabazian" udaberri honetan makina bat aldiz entzundako esaera da. Belarra garrantzitsuena duen baserritararentzako luxua da bai eguneroko euri hau. Baina baratzeke tomate landare berri bero-goseei, burutu ezinik dauden azaroko ilgoran landatutako baratzeak gorrinak noiz jo zain beldur denari edo, neurea bezala, baserriari teilatua eman ezinik dabilenari berdearen irabazi eta irabazi galantak grazi gutxi!

Eguraldi honek, eguraldia izaki, pozak eta tristurak banatzen ditu, baina denak lanez jantziak. Belarretan gustura ari da bai jendea. Baita gerria bezala burua makur irabazi kaskarra duten

baratzeko landareen jorran. Urteko egun luzeenak diren hauetan eguzkia gertuxe-

ago nahi da. Tomateak, alberjiniak, piperrak, lekak, patatak, tipulak, berakatzak, eta baratzea sasoi onenean dagoen garai honetako apopiloek bero punttu bat hartuko lukete jo eta lurrean bapo dagoen ura ustiatuz pujatu eta aldamenekoa baino ederrago direla adierazteko. Hezetasun honekin gaitzek bai joko dituzte eta etsaia barrez, eder. Barrabesak edo txomin-belarrak eta haren koadrilakoak gustura hazten ari dira bai ahuldu horien artean eta tristurako lana baratzezainarentzako, haitzurra hartu eta saratu, galtzaratu edo jorratu. Jorratu eta jorratu ●

♦ JAKOBA ERREKONDO
mandio@redestb.es

O S A S U N A

Pertsonen izaerak eragin zuzena du kolesterol mailan. Honela, urduri eta estresaren menpe bizi direnen jokaerak kolesterol txarra odolean gehitzeko arrisku handiagoa sortzen du.

UMORE TXARRAK KOLESTEROLARI

Pertsona haserrekorrak kolesterol-maila altuagoak edukitzeko joera dutela frogatu dute Estatu Batuetako ikerlariak.

Oraintsu amaitu berria den ikerketa batek, Estatu Batuetako Bihotz, Birika eta Odoletako Institutu Nazionalak sustatu eta diruz finantzatuak, datu berriak eskaini dizkigu pertsonen izaera zakarra odoleko kolesterol-maila altuekin lotzen dela egiaztatzeko. Izan ere, gure izaerak hein batean geneek determinatzen dutena, eta hezkuntzak eta ingurune sozialak beste alde batetik, eragin zuzena dauka kolesterol-mailan, ikerketa horrek erakusten duenez.

Duke University Medical Center-en

egindako ikerketaren emaitza lehendik ere argitaratutako beste batzuen bidetik dator: pertsona suminkorrak, urduriak, lehiakorrak, edo besteenganako erasoko-

rrak direnen portaerak LDL kolesterol (alegia kolesterol txarra) odolean gehitzeko arrisku handiagoa dakar. Beraz, haserrekorren talde horrek infartu bat jasateko arrisku handiagoa edukiko luke, berez lasaia eta baketsuak direnek baino.

Azken urteotan Friedman eta Roseman ikertzaile iparramerikarrek A jokabide-patroia bezala definitu dute pertsona hiperaktibo horiena, beti denbora faltan dabilen horiena, arrisku koronarioko joera handikoa bezala. Nortasun mota hori, beti estresera bidean, berez ez da arrisku faktorea, baina bai osasunaren ikuspegitik kontuz ibili beharrekoa ●

♦ JABIER AGIRRE

Larraskanda, garai bateko erromeriak gogoratuz

ASIER AGIRREAROE

■ Abereak jan-edana eskura dutela, behelainopear.

Lanbro-laino trinkoz estalia esnatu da zerua gaurkoan eta ez dirudi altxatuko duenik. Ez, egun osoa ikusmira zabalez gozatu gabe pasa dugu eta konturatu ere egin gabe goitik behera blai uzten zaituen langar etengabe hori buruen gainean. Mendarora iritsi gara lehenik, egun gris eta goibel samar honetan. Herrian sartu eta Aranerreka edo Kilimon bailaran barneratzen den bidea utzita, Garagartza auzoan ezkerreantantz hartu eta maldan gora eta gora, mahaiez hornitutako atse-denleku bat errepide kaskar eta estuaren ezkerrean utziz, bihurgune batzuen ondoren Santakrutz izeneko lepora heldu gara. Bide nagusiari jarraituz beti, bidegurutzerik hartu gabe, Alkorta baserriarekin egin dugu topo azkenean, pinudi txiki bat pasa eta berehalaxe. Hemen bukatzen da kotxez egin daitekeen errepide zatia. Beraz, autoa bertan utzi eta prestatu beharrekoak prestatzeari ekin diogu. Baserriko zakurra, umeak atzetik korrika eta zalaparta bizian dituela, etorri zaigu

Lasturko haran berde eta ederrak eta Kilimon erreka zabaldutako Aranerreka bailaren artean mazela malkartsuko mendi multzoa altxatzen da, Deba eta Mendaro udalerrien arteko mugarekin bat etorritik. Mendi gain hauetan zeuden baserri asko utziak izan dira azken urteetan bertako isolamendua eta bailaretarainoko maldak gogorak direla-eta. Altuera apaleko mendi hauen arteko lepo zabal batean bada antzina oso garrantzitsu izan zen benta bat: Larraskanda, gaur oraindik bertan bizi den familiari esker bizirik, taberna izateari duela hogeita hamar bat urte utzi zion arren.

■ Larraskanda bentan erromeria Bazko egunean egiten zen, duela urte asko.

■ **Pinudi txiki bat pasa eta Alkorta baserrira helduko gara. Autoa utzi eta abiatzeko ordua.**

segidan, gure hamaiketakoaren usainean nonbait... (465 metro).

Abiatu gara, gure pausoak zuzen-zuzenean baserriaren atarirantz zuzenduz, eta tunel moduko pasadizo bitxi baten azpitik baserriaren atzeko aldera agertu gara. Harri eta lurrezko pistatik oraingotan, eskuinera doana utzi eta malda leunean gora egin dugu. Alboko larrean euriari jaramonik egin gabe bazkan ari ziren behi eta idiskoak guri begira zeudela utzi ditugu atzean eta berehala heldu gara hormigoizko pista batek zeharkatzen duen lepo zabal batera. Ate batez itxita, bere izenak gogoraraziko digun bezala, lizarrez inguratutako etxea aurkitu dugu bertan, eta gure eskuinean Gaintxipia edo Gaintxipixaren gailurra. Belarrezko maldan gora ekin diogu eta ote eta garo artetik tontorraren punta harkaiztsua berehala hartu dugu honela. Bertan, gurutzedun buzoi bat eta idatzita, "Gaintxipiza, 603 m."

Bide jakinik gabe, baina leku garbian,

Larraskanda Gipuzkoako lepo estrategikoetako bat izanik, ez da gauza arraroa bertan benta bat kokatu izana. Bertatik pasa izan da, Azpeitia eta Azkoitiarako bidean eta bai Zestoa eta Zarautzera joateko ere, baserritar, saltzaile, ijito eta bestelako jende mordoa.

beherantz abiatu gara laino artean ezkutatzeden Larraskandako lepo-ko bentaren bila. Bi lepo igaro beharko ditugu: Leizeta lehenik (461 metro) eta Txorikista

ondoren (601 metro). Hemendik Otarre mendira iristea lortuko dugu azkenik. Otarre edo Otagarreren gailurra (662 metro) errepikagailu zatar batek itsusitzen du eta, noski, errepikagailurik ez da errepiderik gabe; beraz, mendi itxuragabetu honetatik behera asfalto gainetik

■ Mendaroko ermitak

Mendaroko Garagartza auzotik gertu, bada ermita bat, Trinitatearen ermita, hain zuzen ere. Diotenez, tenplu hau izan zen inguruotako lehena eta zaharren hitzetan, Bizkaiko Markinatik ere etortzen omen zen jendea meza hemen entzute-
ra, beste elizarik ez zegoela-eta. Gainera, inguruan oso ezaguna omen zen erromeria egiten zen bertan. Garagartzak badu, bestalde, San Antoniori eskainitako ermita eta, antza denez, santuaren irudia uholde batek eraman, eta beranduago soro batean agertu zenean, gertaera miraritzat hartu eta ekaitzak hondatu zuen ermita berriro jaso zuten. Hain maite zuten baserriarrek San Antonio, txekor bat erosten zutenean "San Antoniok gorde dezala" esaten zutela.

Santa Isabel ermita ere badauka Mendarok; hitz egiten ikasteko zailtasunak zituzten haurrak eramaten zituz-

ten bertara. Garagartza auzoko Santa Ana ermitatik, berriz, haurrak etortzen direla esaten omen diete Mendaroko gurasoek beren seme-alabei: "Aita, umeak nondik ekartzen dira?", "Santa Anatik!"

"Ay, sacristán de Mendaros!" esaten omen zuen Isabel II.ak 1845.ean, Euskal Herrira egin zuen bidaian, Mendarotik pasa zenean, diskurtso luze bat jasan behar zuenean. Hemen-
go biztanleek beren bizkotxo ezagunetako batzuk oparitu zizkiotenean, sakristauak izan zuen erreginari eskaintza hori egiteko ardura eta honako hitzekin egin omen zuen: "Erreiña nuestra. Mendaro mejor que esto no tiene. Come estos bizcochos con la madre y piénsate que con el corazón damos"... Adierazpena Luis Pedro Peña Santiagoren "Fiestas tradicionales y Romerías de Guipúzcoa" liburutik jasoa da ●

egin dugu Larraskanda leporaino gertzen zitzaigun tartea (546 metro).

Larraskanda Gipuzkoako mendietako lepo estratigikoetako bat izanik, ez da gauza arraroa bertan benta bat kokatu izana. Bertatik pasa izan da, urte luzeetan zehar, Azpeitia eta Azkoitirako bidean eta bai Zestoa eta Zarautzera joateko ere, baserri-tar, saltzaile, zorroz-taile, tratante, ijito eta bestelako jende mordoak. Belardi zabalez eta zuhaitz bakanez inguratua, baditu, gainera, beste baserri batzuk aldame-nean, Larraskanda Goikoa eta Pagaolatza izenekoak, eta, behiak eta oiloak belarretan libre dabiltzan artean, gaur ere jendeak bisita-tzen du leku baketsu hau, orain kotxez iristen gara baina.

Dena den, egun ez du orain dela hamarkada batzuk izango zuen bizitasunik. Garai batean erroneria egiten baitzen urtero, Bazko egunean, eta bentan bazkariak ere ematen zituzten. Izan ere, baserriaren atarian izan dugun solasaldian bertako etxeoandreak kontatu digunez, taberna duela hogeita hamar edo berrogei bat urte itxi zuten. Hala ere, familia baserrian, eta baserritik, bizi da egun. Larraskanda Goikoa, aldiz, bertako etxeoandre alarguna kalera bizitzera joan zenez geroztik, hutsik dago.

Larraskanda Deba, Mendaro eta Azkoitiren arteko mugan kokatuta egonda, badirudi lehenik salerosketa leku izan zela. Beti ere mugak interesgarriak baitziren produktuak prezio merkeagoetan erosi ahal izateko. Eta udal- eta probintzi-arantzelak desagertu zirenean bide eta bidegurutze nagusietan geldiuene garrantzitsu izaten jarraitu zuten, ostatu edo taberna bihurturik.

Orain bertara iristen den errepeidea 1985 inguruan egin zuten. Otarre mendiko errepikagailua zela eta, Telefonikak egin zuen errepeidea. Bistan da, Larraskandako eta inguruan dituen baserrietako guztiak astoarekin gora eta behera ibiltzen zirela, Mendaro eta Azkoitira erosketak egitera joateko (bi orduko bidea izaten omen zen, gutxi gorabehera), edo Azpeitira azokara saltzera joateko. Batzuetan, Itziarko

kamioilari bat ibiltzen omen zen inguruotako baserritarrak kamioian jaso eta azokara eramateko.

Baserriaren inguruan, Deba, Mendaro

bertan, harlauza handiz egindako hesi berezi eta bitxia. Lau aurpegi ditu aipatu mugarrak: hegoaldera begira, “A” dauka idatzita, iparraldera “D”, mendebalera “ME” eta laugarren aldea hutsik.

Honela, gure ibilerari amaiera
inguru honetan emanik, etorri
bidetik autora bueltatzea
besterik ez zaigu gera-
tzen orain, ea buelta
egiterakoan behe-
laino gris eta busti
honek mendi eder
hauetako ikuspe-
gia begiesten
uzten digun... ●

◆ MUSKILDA
TELLABIDE

*Larraskanda Deba,
Mendaro eta Azkoitiaren
arteko mugan kokatuta
egonda, badirudi saleros-
keta leku izan zela. Beti ere
mugak interesgarriak ziren
produktuak merkeago
erosteko.*

FITXA TEKNIKOA

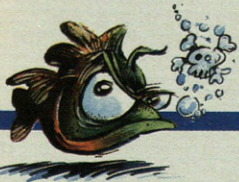

Hitz Gezidunak

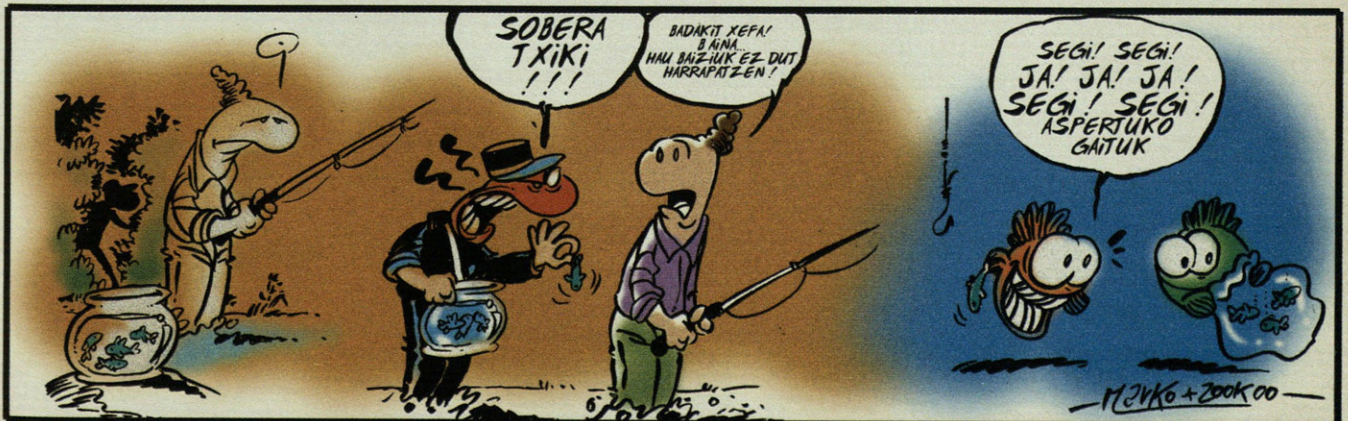
	Logura	▼	Arrantza- tresna	▼	Amildegia	▼	Urtaro beroa	▼	Irudi ortodoxo	
	Elkarriz- keta		Gehiegi		Atzizkia		Zimurak kendu			
	►		▼		▼		▼		▼	
	Pl., makina mota	►								
	Jaia									
Izena	▼	Lasai	►	▼		Artsenikoa	►		Oxigenoa	►
Deitura		5				Edari al- koholduna			Urrundu arazia	
►		▼			Arraunean egiteko pala	▼			▼	
					Metal era- kargarria					
Urania	►	Dozena erdi	►		▼	Bokala	►	Mutilei deitzeko		
Tratatze- era		Azkar				Hitz		Du, zuri		
►		▼				▼				Erdi, hitz elkarketan
Garoa	►			Pozik	►			Infusio- mota	►	▼
1101				Erbioa				Iparre- tarrak		
►			Nire	►	▼		Seguru	►	▼	
			Bokala				500			
Txori-mota	►		▼			Diru zahar	►	▼		

Pertsonaia: Euskal musikagile lapurtarra (1875-1937), bolero ezagun baten konpositorea

Denborapasak: LUMA • Umorea: KIKE AMONARRIZ • Komikia: MARKO ARMSPACH

ERROBIKO PIRANJAK

JOSE INAZIO ANSORENA

TIKARIAK

Euskaraz “Kiroldedia” da hitz zuzena nonbait, eta ez gaztelaniaren eraginez askok errepi-katzen duten “Poliki-roldegia”. Ia egunero hedabideetan azaltzen diren politikaren aurrendariak izendatzeko ere hitzaren zuzenketa berbera beharko genukeelakoan nago. “Poli” kendu (nondik begirutzen den oso harrigarri gerta badaiteke ere) eta “Tikariak” utzi. Alegia, “tik” berberaren errepi-katzaile nekaezinak.

Oso izaera bihurrikoak garenok, gure bizitzako bolada batzuetan, adolezentsian bereziki, “tik”-etarako joera izan dugu: begietan, hatzetan... Ederki egiten ziguten errieta honelakoetan harrapatzen gintuzte-nean. Hauei ez, ordea, hauen “tik”-en erre-pikapen guztiak biltzeko, txalotzeko eta goraiatzeko ere, kazetarien arteko subespe-zie bat sortu da: “Tikkorua” (sopranoak, kontraltoak eta tankera guztietako ahotsak dituztelarik). Eta hauen kontzertuetarako programa eta itxurazko azterketa kritiko burutsuak idazteko “tikintelektualak” noski. A ze koadrila!

NIK ez dut inoiz politika deitzen dugu-na gustukoa izan. Onartzen dut beharrezkoa dela, interesgarria izan daitekeela, gaur egun horretan sartzen diren askok borondate onez egiten dutela... Baina niri gaur egun politikagintza, oro har, boterearen ehiza iru-ditzen zait eta duen alderdi interesgarriena pertsonen eta taldeen mixerien ikuskizuna eskaintzea. Esango nuke jatorrizko “politi-ka” hitzari esanahi murrizketa garratza egin diogula. “Gizartegintza” den aldetik hain onuragarri eta aberatsa den ekimena, oso motz eta eskas uzten dugula ematen diogun adiera estuan.

Bereziki mingarriak gertatzen zaizkit “tikari” hainbatek axiomatzat ematen dituz-ten uste batzuk:

1. Errealitatean dauden konturik garran-tzitsuenak beren esparru horretakoak diren uste sendoa.

2. “Tikariek” boteretik gertu daudelako edozein konturi buruz sortzen dituzten iri-tziak entzungarriak direla.

3. “Polisgintzan”, “gizartegintzan” par-taide eta kolaboratzaile zintzo izateko beraien eremuan lan egin behar dela.

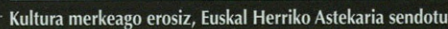
4. “Tik”-en borroketan sartu nahi ez dutenak eskirolak, beldurtiak edo kontzien-tzia gabekoak direla.

“Tikkorua” nahi bezain ozen kantatuta ere, “tikintelektualek” nahi bezainbeste liburu eta artikulua idatzita ere, ez dut uste nire iritzi soil eta “primario” zenbait aldara-ziko dituztenik. Esaterako, kriterio moralak politikakeriaren interesen aurretik jartzea beharrezkoa dela. Adibidez, agintean dau-denek, gizarteak emandako talaia berezian jarrita daudelako, jendeari zer pentsa eman behar diotela eta ez beraiei komeni zaiena sinestarazi. Exemplum, “tikariei” ohoreak eta diruak ez dizkiegula ematen gure gaine-tik jar daitezen, baizik-eta gure zerbitzuan, alegia, “polisgintzaren”, “gizartegintzaren” eginkizun administratiboak bidera ditzaten. Beste bat: “tikarien” salabardoak gutako inoren bila dabiltzanean, ez dutela jenderik bildu behar, pertsonak baizik.

MATEMATIKAN lege zorrotza dago: bi punturen arteko biderik laburrena lerro zuzena da. Errealitatean eta gizartegintzan hori ez da betetzen. Guztiz kontrakoa bai. Zergatik? Errealitatean punturik ez dagoela-ko noski. Puntuak izaki abstraktuak dira, masarik eta ingururik gabekoak, izenik eta jatorririk gabekoak, lagunik eta etsairik gabekoak... Polisean, gizartean, pertsonak eta taldeak ditugu. Hauen arteko biderik laburrena bihurria izaten da beti. Kontuak inoiz ez dira argiegi egoten eta ulertzeko ahalegin handiak egin behar izaten dira. “Tik”-en teknikak, aldiz, ulerpen hori moteldu, bihurriagotu eta txartu besterik ez du egiten.

Hala ere, basakeriaren aurrean, izuaren aurrean, sarri “tikariak” ez diren pertsonen “tik”-en bitartez erantzutea baino beste bide-rik ez zaie geratzen. Besterik ezinean ●

“Esango nuke jatorrizko ‘politika’ hitzari esanahi murrizketa garratza egin diogula. ‘Gizartegintza’ den aldetik hain onuragarri eta aberatsa den ekimena, oso motz eta eskas uzten dugula ematen diogun adiera estuan”

Bidalketa gasturik gabe etxean jasoko duzu

~~Kaleko Prezioa
2.500 pta.~~

ARGIAko Prezioa
2.000 pta.

EGILEA: *Unhe*
TITULUA: *Mugak Zabalduz*
ARGITALETXEA: *IZ*
GAIA: Maketa batetik aukeratutako diskoa da hau. Jazz eta folk estiloak nahasten dituzte tarteka trikitixa ere sartuz. Lasai entzuteko musika goxo eta atsegina.

Unhe taldea

m u g a k z a b a l d u z

ETA EZ AHAZTU

~~3.950 pta.~~

Liburu bakoitza

3.450 Pta

JON MIRANDE AIPHARSORHO
OBRA OSOA I eta II

~~900 pta.~~

790 Pta

"HAUR HIZKERA" GERO

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 15, 20160 LASARTE-ORIA Tel.: 943 37 15 45 • FAXA: 943 36 10 48 / 37 34 03
e-posta: denda@argia.com • www.argia.com

ESKAERA: IZEN-DEITURAK

KALEA _____ ZBKIA _____ SOLAIRUA _____

HERRIA _____ TFNOA _____ POSTA KODEA _____

HERRIALDEA _____ HARPIDETZA ZENBAKIA _____

IZENBURUA		PREZIOA	ALEAK	GUZTIRA
-----------	--	---------	-------	---------

☐ VISA: Expire:

☐ VISA:

 Epea:

☐ **TRANSFERENTZIA:** Euskadiko Kutxa 3035 - 0036 - 14 - 0360048647 Ondorengo datuekin batera ingresoaren agiriaren kopia bidali behar da

☐ KONTUA: TITULARRAREN IZEN ABIZENAK

N.A.F. / N.I.F.

KONTU KORRONTEA/LIBRETA

Entitatea

Sukurtsala

K.D.

--	--

Kontu zenbakia

Kontu zenbakia									
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

"Gaur, nire semeak esan du banditan jolas-parkeak egin nabi dituela. Lagun Aro Aseguruekin, ziur daukagu, gertatzen dena gertatzen dela ere, nabi duena izateko aukera izango duela."

Zure bizitzaren plangintza segurtasun osoz egiten lagunduko dizugu.

Lagun Aro Aseguru Etxean badakigu ze garrantzitsua den zeure bizitza eta zure familiakoena. Eta izandako esperientziagatik dakigu. Horrek eta lanean emandako urteek xehetasun guztiak ezagutzeko aukera ematen digute. Badakigu zer eskatzen diozun aseguru konpainia bati, aditu talde ona izatea, Mondragón Taldearen finantza-sendotasunak ematen duen babesarekin. Hemen duzu emaitza: estaldura osatuenak dituen arrisku eta istripu aseguru. Izan ere, bizitza honetan seguru ibili nahi baduzu, pauso hauek eman besterik ez duzu.

Plangintza segurtasun osoz egiten lagunduko dizun Arrisku-Istripu Asegurua nahi baduzu, zatoz gure edozein sukurtsaletara edo dei iezaguzu 901 33 34 35 telefono zenbakira.

www.segurolagunaro.es

**SEGUROS LAGUN ARO
ASEGURUAK**

Erantzuten duen aseguru

Grupo Caja Laboral
Euskadiko Kutxa Taldekoa

Etxea • Istripuak • Bizitza • Automobila • Aurrezkia